

การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

ปริญญาานิพนธ์

ของ

เกสร กอกอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ธันวาคม 2545

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๗๒.๑๑๑ ๐๑๑

๐ ๘๘๘ ๐

๙.๓

การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครอบครัวในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

เกสร กอกอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ธันวาคม ๒๕๔๕

๑๗๒.๑๑๑

เกสร กอทอง. (2545), การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ, รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร รวมถึงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล และศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลซึ่งจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานได้แก่ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล และจำนวนนักเรียนในชั้นเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูอนุบาลทั้งชายและหญิงที่สอนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งรัฐและเอกชน จำนวน 218 คน 90 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 3 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและค่าสหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูงและมีการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง และมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์สัมพันธ์กันกับการจัดทำสารนิทัศน์ที่ระดับ .01

2. ครูอนุบาลที่มีอายุแตกต่างกันมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่พบว่าครูอนุบาลที่มีวุฒิการศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล และ รับผิดชอบจำนวนนักเรียนในชั้นแตกต่างกัน มีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ไม่แตกต่างกัน

3. ครูอนุบาลที่มีอายุ วุฒิการศึกษา และ รับผิดชอบจำนวนนักเรียนในชั้นแตกต่างกัน มีการจัดทำสารนิทัศน์ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าครูอนุบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลแตกต่างกันมีการจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

KINDERGARTEN TEACHER'S PERCEPTION AND MANAGEMENT CONCERNING
DOCUMENTATION OF SCHOOLS IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
KASORN KOHKONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Master of Education degree in Earlychildhood Education
December 2002

Kasorn Kohkong. (2002). *Kindergarten Teacher's Perception and Management*

Concerning Documentation of Schools in Bangkok. Thesis. M.Ed. (Early Childhood Education), Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Committee: Assoc. Prof. Dr. Kulaya Tantiplachiva, Assoc. Prof. Chusri Wongrattana.

The purpose of this study was two – fold. First it aimed to investigate kindergarten teacher's perception and management concerning documentation, including the relationship among them. Second it aimed to compare those perception and management concerning documentation of kindergarten teacher according to age, education, teaching experience, and student number.

The subjects consisted of 218 male and female kindergarten teachers teaching at kindergarten level in 90 primary schools in Bangkok. 3 – rating – scale questionnaire was administered and then data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, One – way ANOVA, and correlation.

The results revealed that :

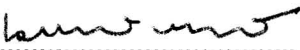
1. Kindergarten teacher's perception and management concerning documentation was at a moderate level, and there is a correlation at .01 level among perception of documentation management and management concerning documentation.
2. When compared teacher's perception of documentation management according to basic factors, it was found that there was a significant difference at .05 level by kindergarten teacher level among those perception of documentation of documentation management by kindergarten teacher with different age, whereas there was no significant difference among those perception by kindergarten teacher with different education, teaching experience, and student number.
3. The comparison of documentation management by kindergarten teacher according to basic factors was that there was no significant difference on documentation management among kindergarten teacher with different age, education, and student number, where as there was a significant difference at .05 level on documentation management among kindergarten teacher with different teaching experience.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครอบครัวในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

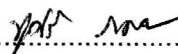
ของ
นางสาวเกสร กอกอง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่..... ธันวาคม พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา ทันทินลาชีวะ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2545

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ กรรมการ ที่ให้คำแนะนำ ข้อคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ความกรุณาเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย รองศาสตราจารย์ ดร. ยาวพา เดชะคุปต์ และรองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บข้อมูลตามโรงเรียนต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ ครูใหญ่ และคณะครูอนุบาลจากโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้ให้ความกรุณาอนุเคราะห์ในด้านสถานที่เพื่อเก็บข้อมูล ตลอดจนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์ และอำนวยความสะดวกในการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้การอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย จนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา และขอขอบพระคุณพี่ ๆ นิสิตปริญญาโท วิชาการศึกษาปฐมวัยรุ่นที่ 17 ทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาตลอดจนเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนสนับสนุนในการศึกษา และได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ รวมทั้งเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัย จนทำให้การทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ที่ได้อบรมเลี้ยงดู ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย และพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ที่ทรงคุณค่ายิ่ง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ..... 1
	ภูมิหลัง 1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย..... 4
	ความสำคัญของการวิจัย..... 4
	ขอบเขตของการวิจัย..... 4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย..... 4
	ตัวแปรที่ศึกษา..... 4
	นิยามศัพท์เฉพาะ 5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 6
	สมมติฐาน..... 7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 8
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้..... 9
	ความหมายของการรับรู้..... 9
	ลักษณะของการรับรู้..... 10
	องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้..... 10
	กระบวนการการรับรู้..... 12
	กระบวนการเลือกการรับรู้..... 14
	เจตคติต่อการรับรู้..... 15
	การสื่อสารเพื่อการจูงใจและการรับรู้..... 15
	การวัดการรับรู้..... 15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 19
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารนิทัศน์..... 20
	ความหมายของสารนิทัศน์..... 20
	รูปแบบของสารนิทัศน์..... 21
	คุณค่าของสารนิทัศน์..... 22
	การเตรียมการจัดทำสารนิทัศน์..... 24
	การจัดทำสารนิทัศน์ในการศึกษาปฐมวัย..... 25
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 26

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า	
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	27
	การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	27
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	28
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	32
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	64
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า	64
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	65
	อภิปรายผล	66
	ข้อเสนอแนะ.....	76
	บรรณานุกรม	78
	ภาคผนวก	83
	ภาคผนวก ก.....	84
	ภาคผนวก ข	89
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	101

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัด.....	28
2	ปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร	38
3	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกรายด้าน.....	39
4	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร	39
5	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกรายด้าน	43
6	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร	44
7	ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล	47
8	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล จำแนกตามอายุ.....	48
9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล จำแนกตามอายุ.....	48
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล จำแนกตามอายุ.....	50
11	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	50
12	ผลการเปรียบเทียบการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	51
13	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มี ปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล.....	52
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล.....	52
15	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของ ครูอนุบาลที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามจำนวนนักเรียนในชั้นเรียน.....	54
16	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล จำแนกตามจำนวนนักเรียนในชั้นเรียน.....	54
17	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มี ปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามอายุ.....	56
18	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มี ปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามอายุ	57
19	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มี ปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	58

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มี ปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	59
21 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มี ปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล	60
22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มี ปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล	60
23 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล จำแนกตามประสบการณ์ ในการสอนชั้นอนุบาล	62
24 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มี ปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามจำนวนนักเรียนในชั้นเรียน	62
25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มี ปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามจำนวนนักเรียนในชั้นเรียน	63

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังมีการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะด้านการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษา หมวด 4 เกี่ยวข้องกับสาระในการจัดการเรียนรู้และกระบวนการการเรียนรู้ที่ครูและสถานศึกษาจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติ โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้แบบเดิมที่เน้นการท่องจำ ทำตาม โดยมีครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็น กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เป็นกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การรู้จักสืบเสาะค้นหาความรู้ การสนใจใฝ่รู้ การรู้จักแก้ปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2543) นอกจากนี้ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนแล้ว ในกระบวนการเรียนรู้นี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวการประเมิน ที่ประเมินผู้เรียนจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาส การเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาการเข้าศึกษาต่อด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2542)

การกำหนดแนวการประเมินผลดังกล่าวจะเน้นการประเมินตามสภาพจริงของเด็ก ซึ่งการประเมินตามสภาพจริงหมายถึง การประเมินที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มาจากการกระทำจริงของเด็ก ซึ่งหมายถึง กระบวนการปฏิบัติ (performance) และผลลัพธ์ (outcome) ซึ่งการประเมินผลตามสภาพจริง มาจากคำ 2 คำ คือ สภาพจริง (authentic) และการประเมินภาพ (assessment) การพัฒนาไปสู่คำนี้เริ่มต้นจากการประเมินภาพก่อน คำว่าประเมินภาพ (assessment) เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเข้าด้วยกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อประเมินและตัดสินตามข้อมูลที่ค้นพบจริง ซึ่งในการสอนระดับอนุบาลศึกษา การประเมินภาพจะมีความหมายมากสำหรับครู เพราะการประเมินภาพจะช่วยให้ครูได้ข้อมูลสารสนเทศอย่างหลากหลายเกี่ยวกับการสอนของครู และการเรียนรู้ของเด็กที่เกิดระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูจากรายละเอียดของข้อมูลที่รับทำให้ครูสามารถบอกความก้าวหน้า และพัฒนาการของเด็กทางด้านทักษะกระบวนการได้ รู้ถึงความสามารถในการประยุกต์ความรู้ ความคิด และรวมไปถึงประสิทธิภาพการสอนของครู แต่ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้อาจต้องมาจากสภาพจริง ซึ่งสภาพจริง คือ การคิด การปฏิบัติ และผลงานที่ปรากฏของเด็กที่สังเกตเด็กจากการกระทำของเด็กจริง ๆ การเก็บข้อมูลตามสภาพจริงมีหลากหลายวิธี วิธีการที่ใช้มากที่สุดคือการสะสมผลงาน (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2545 : 27)

การสะสมผลงานที่รู้จักและใช้กันอยู่ในปัจจุบันก็คือ การสะสมผลงาน หรือ Portfolio ซึ่งเป็นกรรวบรวมผลงานของผู้เรียน เป็นการสะท้อนกลับเกี่ยวกับผลงานของผู้เรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่.2543 : 16) และเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่มีจุดประสงค์และกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (นภเนตร ธรรมบวร.2540 : 45) แต่ Portfolio เป็นการเก็บรวบรวมผลงานตามจุดประสงค์

ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งเท่านั้น และ การสะสมผลงาน เป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์เท่านั้น ซึ่งสารนิทัศน์มีความสำคัญและวิธีการอีกมากมาย

สารนิทัศน์คือ การจัดทำข้อมูลที่จะเป็นหลักฐานหรือแสดงให้เห็นร่องรอยของการเจริญเติบโต พัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม (พัชรี ผลโยธิน.2543 : 100) การจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กมีวิธีการหลากหลาย ประโยชน์จากการจัดทำสารนิทัศน์ จะทำให้ครูมีการวางแผน ตัดสินใจ รู้ว่าจะจัดห้องเรียนอย่างไร สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้ เพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน และเด็กสามารถรับรู้การเรียนรู้และการทำงานของ เขาและการจัดทำสารนิทัศน์นี้ยังทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองรู้จักลูกหลานของตนดียิ่งขึ้น และทราบพัฒนาการของเด็กจากสารนิทัศน์เช่นกัน (พัชรี ผลโยธิน.2543 : 102 – 103) ทำให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต และการพัฒนาการศึกษาสำหรับปฐมวัย นับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะควรจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเพื่อให้เด็กได้พัฒนาไปพร้อม ๆ กันในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นการให้เด็กเรียนรู้เฉพาะวิชาการเท่านั้น แต่ควรจะให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาความเป็นไป “เอกัตบุคคล” พัฒนาการรับรู้ ความสนใจ ความมีเหตุมีผล ความคิดสร้างสรรค์ และจิตนาการตลอดจนมีสุขภาพอนามัยดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ด้วยดีและมีความสุข (เยาวพา เตชะคุปต์ : 2542)

คนที่สำคัญที่สุดที่จะจัดกิจกรรมและจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้ก็คือ ครูปฐมวัยหรือครูประจำชั้น ดังคำกล่าวที่ว่า “ การเป็นครูมีลักษณะเป็นวิชาชีพ เพราะวิชาครูเป็นศาสตร์ที่ถือว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด ครูศาสตร์จึงมีวิชาที่ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านทุกวัยของชีวิตผู้เรียน มีทฤษฎีและแนวปฏิบัติ ชัดเจนที่ส่งเสริมสร้างสรรค์การเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินประสิทธิภาพการเรียนรู้ ก็มุ่งตรงที่ คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ ครูจึงมิใช่ผู้รับจ้างใช้แรงงาน การเจรจาต่อรองใด ๆ ของครู จึงกระทำเพื่อความเจริญของศิษย์มิใช่เพื่อตนเอง” (สมน อมรวิวัฒน์ : 2543) และ ครูควรจะเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการท่องบ่นเนื้อหาวิชามาถ่ายทอดให้นักเรียนฟัง เป็นผู้ให้ความรักความสนใจในชีวิตของนักเรียน แต่ละคน จัดประสบการณ์การเรียนรู้อันหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน ร่วมเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ กับนักเรียนในสถานการณ์จริง รู้ศักยภาพที่แตกต่างกันของนักเรียนแต่ละคน และส่งเสริมให้นักเรียนได้นำศักยภาพมาใช้ (ประเวศ วะสี : 2543)

การจัดทำสารนิทัศน์จึงเป็นทางปฏิบัติหนึ่งสำหรับครู ครูเป็นผู้จัดทำสารนิทัศน์เพื่อเป็นการจัดเก็บข้อมูลขณะเด็กทำกิจกรรม การสะท้อนกลับข้อมูล และการนำข้อมูลและผลงานของเด็กมาเสนอให้ผู้เกี่ยวข้องกับผู้เห็นกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็กเช่นเดียวกับที่ครูมองเห็น การที่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย รับรู้และมองเห็นว่าเด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้และพัฒนาจากการทำกิจกรรม ประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ครูที่รับรู้ว่าจะเด็กเรียนรู้อย่างไรและช่วยให้ผู้อื่นเห็นภาพการเรียนรู้เหล่านั้นด้วย ถือว่าเป็นผู้ได้ช่วยเหลือสนับสนุนพัฒนาการเด็ก และการแสดงให้เห็นภาพของสิ่งที่เด็กเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ซึ่งถือเป็นทักษะทางการจัดทำสารนิทัศน์ที่มีค่าควรที่ครูปฐมวัยจำเป็นต้องมีและต้องพัฒนาจนเกิดความชำนาญ (พัชรี ผลโยธิน. 2543 ; อ้างอิงมาจาก Helm ,Beneke ,and Steinheimer. 1998)

เนื่องจากการจัดทำสารนิทัศน์เป็นเรื่องใหม่ ซึ่งผู้ที่ใช้นี้มี ชัยยงค์ พรหมวงศ์ เมื่อ พ.ศ 2541 นักการศึกษาไทยใช้เรียกในความหมายของ "Documentation" เมื่อมีการสะสมผลงานเข้ามาครูจึงให้ความสนใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเพื่อการประเมินผลเด็ก ซึ่งทำให้คำว่าสารนิทัศน์เกิดขึ้น เพราะ การสะสมผลงาน เป็นรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์ เมื่อครูรู้จักการสะสมผลงาน ครูก็ต้องให้ความสำคัญกับสารนิทัศน์และรู้จักกับสารนิทัศน์ด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งครูจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสารนิทัศน์ว่าสารนิทัศน์คืออะไร มีรูปแบบใดบ้าง และมีวิธีการใดบ้าง เพื่อที่ครูจะใช้ความสามารถในการวางแผน ตัดสินใจ และคิดเตรียมการในการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสมและครูจะต้อง มีความสามารถในการสังเกตและจดบันทึกเกี่ยวกับสิ่งที่ครูต้องการจากเด็ก และครูต้องใช้ความสามารถในการใช้คำถามเพื่อที่กระตุ้นเด็ก และสิ่งที่สำคัญครูจะต้องมีความสามารถสนองความต้องการของเด็กได้ทั้งเด็กปกติและเด็กพิเศษ ซึ่งสารนิทัศน์จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูทราบว่าเด็กคนใดบ้างที่ต้องการความช่วยเหลือหรือการสนับสนุน และครูต้องมีความสามารถในการเสนอสารนิทัศน์ให้ผู้ปกครองทราบได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อที่ผู้ปกครองจะได้ทราบพัฒนาการของเด็ก

ผลการปฏิบัติและการรณรงค์เกี่ยวกับสารนิทัศน์ที่ผ่านมา จากการสัมภาษณ์ครู 10 โรงเรียนของผู้วิจัยและจากการบอกเล่าต่อจากครูด้วยกัน พบว่าครูรับรู้สารนิทัศน์ไม่ชัดเจน แม้ว่าจะมีการอบรมและมีการเผยแพร่ข้อความรู้ ครูก็อาจมีการรับรู้ไม่ลึกซึ้งเพียงพอ ทำให้ครูนำสิ่งที่รับรู้มาตีความและทำความเข้าใจเหมือนกันบ้างและต่างกันบ้าง เมื่อนำมาปฏิบัติ จึงมีปัญหา

สารนิทัศน์เป็นเรื่องใหม่ที่มีความสำคัญโดยตรงกับการพัฒนาเด็กและพัฒนาครู และยังเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาอีกด้วย โดยเฉพาะปัจจุบันยังมีนักวิชาการได้จัดทำตำราหรือเอกสารออกมาน้อยและยังไม่มีการอบรมแพร่หลาย ซึ่งมีความสำคัญกับครูผู้สอนในทางปฏิบัติ เพราะครูผู้สอนต้องเข้าใจชัดเจนในเรื่องของทฤษฎีและการนำไปปฏิบัติ เพื่อนำไปใช้ได้ถูกต้อง ซึ่งการปฏิบัติที่ถูกต้องต้องอาศัยองค์ประกอบที่สัมพันธ์เชื่อมโยง 3 ประการ ได้แก่ ประการแรกความเชื่อในแนวคิดที่ผู้สอนสนใจศึกษาต้องการนำไปปฏิบัติ ประการที่สอง คือ ความเข้าใจ ความรู้ทฤษฎีเพื่ออธิบายเหตุผลในการปฏิบัติและสนับสนุนความเชื่อของตนและประการที่สามความสามารถในการปรับการสอนของตนด้วยความเชื่อ (ภรณ์ คุรุรัตน์และวรรณาท รักสกุลไทย.2542 : 2) เมื่อครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติการจัดทำสารนิทัศน์ได้ถูกต้องเหมาะสม จะทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ครบทุกด้าน จะทำให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพด้วยเช่นกัน

สารนิทัศน์ถือเป็นการประเมินผลพัฒนาการเด็ก ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน กระทำเพื่อจะได้ทราบประสบการณ์และพัฒนาการของนักเรียน (สุนน อมรวีวัฒน์.2535 :338) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการรับรู้สารนิทัศน์ของครุอนุบาล โดยเฉพาะในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีโอกาสรับรู้เกี่ยวกับสารนิทัศน์มากที่สุด ว่ามีความรู้ และมีการนำไปปฏิบัติได้ในระดับใด ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลสำหรับ นักการศึกษา และผู้บริหาร ได้นำไปจัดเนื้อหาการเรียนการสอน และจัดทำหลักสูตรเพื่อผลิตครู พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับความเป็นวิชาชีพขั้นสูงต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล
4. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาลในโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อเปรียบเทียบการจัดทำสารนิทัศน์จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาลในโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

จากผลการวิจัยการรับรู้ของครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารการศึกษา นักการศึกษา มีแนวทางในการพัฒนาระบบสารนิทัศน์ การอบรมให้แก่ครูปฐมวัยและเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้แก่ผู้ที่ศึกษาในสาขาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กจากการประเมินตามสภาพจริงด้วยสารนิทัศน์ที่ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นครูอนุบาลทั้ง ชาย และ หญิง ที่สอนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งรัฐและเอกชน ที่อยู่ในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ เป็นครูอนุบาลทั้ง ชาย และ หญิง ที่สอนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งรัฐและเอกชน ที่อยู่ในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสังกัด ได้แก่ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มโรงเรียนแบบแบ่งชั้น จำนวนครูทั้งหมด 218 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. สำหรับความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อ 1 ถึง 3 ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่
 - 1.1 การรับรู้ของครูอนุบาลเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์
 - 1.2 การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล

2. สำหรับความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 4 ถึง 5
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาล ดังนี้
 - 2.1.1 อายุ
 - 2.1.2 วุฒิการศึกษา
 - 2.1.3 ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล
 - 2.1.4 จำนวนนักเรียนในชั้นเรียน
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.2.1 การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์
 - 2.2.2 การจัดทำสารนิทัศน์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ครูปฐมวัย

หมายถึง ครูอนุบาล ทั้ง ชาย และ หญิง ในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งรัฐและเอกชน ที่อยู่ในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน

2. สารนิทัศน์

หมายถึง ผลงานหรืองานที่เกิดจากการกระทำของเด็กที่เป็นตัวอย่างการแสดงออกถึงความสามารถของเด็กที่กระทำโดยตัวเด็กเองในกิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียน บันทึกการบอกเล่าของเด็กโดยครู และรวมถึงการบันทึกของครูที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในขณะทำกิจกรรมการเรียนการสอน

3. การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์

หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของครูอนุบาลเกี่ยวกับเรื่องความหมาย รูปแบบ ขั้นตอนการจัดทำ บทบาทของครู บทบาทของผู้เรียน และการใช้ประโยชน์ของสารนิทัศน์ รวมถึงการนำสารนิทัศน์ไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน ตามความคิดเห็นของแต่ละบุคคล

4. การจัดทำสารนิทัศน์

หมายถึง การปฏิบัติของครูเกี่ยวกับวิธีการเก็บผลงานเด็กของครู วิธีการบันทึกของครู วิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็ก วิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์ การนำประโยชน์ของสารนิทัศน์ไปใช้ทางด้านการเรียนการสอนและการนำไปใช้กับผู้ปกครอง

5. ปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาล

หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลของครูอนุบาลที่ใช้ศึกษาความเกี่ยวข้องกับการรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ จำแนกเป็น 5 ปัจจัยดังนี้

5.1 อายุ หมายถึง อายุตามวัน เดือน ปีเกิดจริงจนถึงอายุปัจจุบันของครูอนุบาล ซึ่งแบ่งอายุเป็น 3 ช่วงดังนี้

- 5.1.1 21 – 30 ปี
- 5.1.2 31 – 40 ปี
- 5.1.3 สูงกว่า 40 ปีขึ้นไป

5.2 วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสุดท้ายที่ครูอนุบาลสำเร็จการศึกษามา ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับดังนี้

- 5.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 5.2.2 ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

5.3 ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล หมายถึง จำนวนปีในการสอนชั้นอนุบาล ซึ่งแบ่งเป็น 4 ช่วงดังนี้

- 5.3.1 น้อยกว่า 5 ปี
- 5.3.2 6 – 10 ปี
- 5.3.3 11 – 15 ปี
- 5.3.4 มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

5.4 ประสบการณ์การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ หมายถึง ประสบการณ์ที่เคยได้รับเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ ผ่านวิธีต่าง ๆ ได้แก่ ได้รับการอบรม เรียนรู้มาจากหลักสูตรที่สำเร็จการศึกษามา อ่านจากหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องหรือเคยได้ยินครูคนอื่นเล่าให้ฟัง หรือเข้าประชุม-สัมมนาที่เกี่ยวข้องกับสารนิทัศน์

5.5 จำนวนนักเรียนในชั้นเรียน หมายถึง จำนวนนักเรียนในชั้นที่ครูอนุบาลต้องรับผิดชอบ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

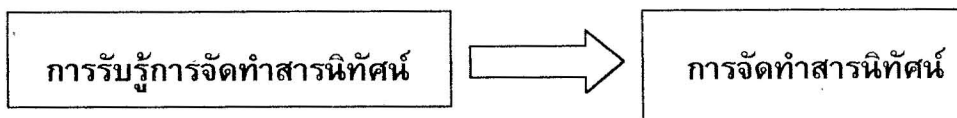
- 5.5.1 1 – 25 คน
- 5.5.2 26 – 35 คน
- 5.5.3 36 คนขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรสำคัญที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ และการจัดทำสารนิทัศน์ถึงความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 – 2 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังต้องการศึกษาทั้งในแง่ความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบ ดังกรอบแนวคิดในการวิจัย 2 กรอบดังนี้

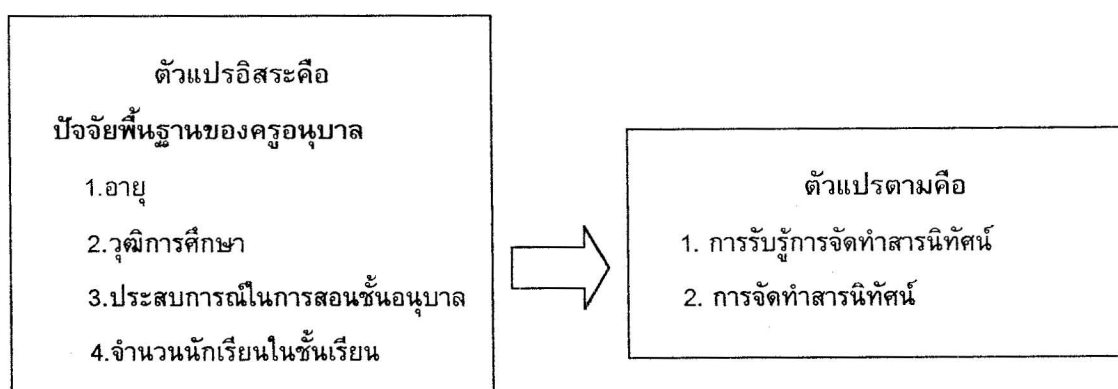
กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์

2. การเปรียบเทียบการรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของครู

อำนวยการ

สมมติฐาน

1. การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์และการจัดทำสารนิทัศน์มีความสัมพันธ์กัน
2. ครูอำนวยการที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกันจะมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ต่างกัน
 - 2.1 ครูอำนวยการที่มีอายุต่างกันจะมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ต่างกัน
 - 2.2 ครูอำนวยการที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันจะมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ต่างกัน
 - 2.3 ครูอำนวยการที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลต่างกันจะมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์

ต่างกัน

- 2.4 ครูอำนวยการที่มีจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนต่างกันจะมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์

ต่างกัน

3. ครูที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกันจะมีการจัดทำสารนิทัศน์ต่างกัน
 - 3.1 ครูอำนวยการที่มีอายุต่างกันจะมีการจัดทำสารนิทัศน์ต่างกัน
 - 3.2 ครูอำนวยการที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันจะมีการจัดทำสารนิทัศน์ต่างกัน
 - 3.3 ครูอำนวยการที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลต่างกันจะมีการจัดทำสารนิทัศน์ต่างกัน
 - 3.4 ครูอำนวยการที่มีจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนต่างกันจะมีการจัดทำสารนิทัศน์ต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้
 - 1.1 ความหมายของการรับรู้
 - 1.2 ลักษณะของการรับรู้
 - 1.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้
 - 1.4 กระบวนการการรับรู้
 - 1.5 กระบวนการเลือกการรับรู้
 - 1.6 เจตคติต่อการรับรู้
 - 1.7 การสื่อสารเพื่อการจูงใจและการรับรู้
 - 1.8 การวัดการรับรู้
 - 1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ
 - 2.1 ความหมายของสารสนเทศ
 - 2.2 รูปแบบของสารสนเทศ
 - 2.3 คุณค่าของสารสนเทศ ✓
 - 2.4 การเตรียมการจัดทำสารสนเทศ ✓
 - 2.5 การจัดทำสารสนเทศในการศึกษาปฐมวัย ✓
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้

1.1 ความหมายของการรับรู้

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของการรับรู้ไว้หลายท่าน ดังนี้
 กัญญา แสงสุวรรณ (2532 : 127) กล่าวว่า การรับรู้คือ การใช้ประสบการณ์เดิมแปลความหมาย
 สิ่งเร้าที่ผ่านประสาทสัมผัส แล้วเกิดความรู้สึก ระบุหรือรู้ความหมายว่าเป็นอะไร

โยธิน คันสนนุทธ (2533 : 43) กล่าวว่า การรับรู้ คือ การตีความหมายของการรับสัมผัส ออก
 เป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย ซึ่งการตีความนั้นต้องอาศัยประสบการณ์หรือการเรียนรู้

บรรพต สร้อยศรี (2535 : 17) กล่าวว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการภายในที่ประสาทสัมผัสสิ่งเร้า
 เข้ามา แล้วตีความเป็นความรู้ ความเข้าใจ โดยอาศัยประสบการณ์เดิม ความรู้ความเชื่อของแต่ละบุคคล ช่วย
 ในการตีความและแปลความหมายสิ่งเร้า

วัชรีย์ ทวีพรมย์ (2536 : 42) กล่าวว่า การรับรู้เป็นการตีความของการรับสัมผัสออกเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
 ที่มีความหมาย ซึ่งการตีความนั้นต้องอาศัยประสบการณ์หรือการเรียนรู้

รัชนี นพเกตุ (2540 : 1) กล่าวว่า การรับรู้ (Pereption) คือกระบวนการประมวลและตีความ
 ข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราโดยผ่านอวัยวะรับความรู้สึก สิ่งที่มีชีวิตทุกชนิดจะมีความรู้สึกตอบโต้ต่อสิ่งที่
 มากกระตุ้น

อารี พันธุ์มณี (2540 : 139) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่
 มากกระทบกับประสาทสัมผัส โดยการแปลความหมายขึ้นอยู่กับประสบการณ์ เป็นการสร้างความหมาย
 เกี่ยวกับสิ่งนั้นให้กับตัวเรา เช่น สายตาที่มองเห็นภาพ และแปลความหมายเป็นสิ่งสวยงาม น่าเกลียด เป็นต้น

นริศรา อุปรกรณ์ศิริการ (2542 : 12) กล่าวว่า การรับรู้ เป็นการให้ความหมายกับสิ่งที่
 ประสาทสัมผัสได้รับสัมผัสเข้าสู่สมองโดยการแปลความหมาย ตีความหมายซึ่งอยู่ในรูปของความรู้ความคิด
 ของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น

กูด (Good, 1973 : 413) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การตระหนักในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งเร้า
 ภายนอกที่ประสบเป็นประจำ เช่น วัสดุ สถานการณ์ต่าง ๆ ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งเร้า
 ดังกล่าว เรารู้สึก

สรุปได้ว่า การรับรู้ คือ กระบวนการนำข้อมูลต่าง ๆ เข้ามา ตามกระบวนการต่าง ๆ จากสิ่งเร้า
 โดยผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ แล้วนำมาตีความหรือแปลความหมายให้เกิดความเข้าใจของบุคคล โดย
 อาศัยประสบการณ์เดิมเป็นข้อมูลในการแปลความหมายแล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมตามความเข้าใจ

1.2 ลักษณะของการรับรู้

การรับรู้เป็นลักษณะที่ต่อเนื่องกันของประสบการณ์ เราอยู่ท่ามกลางสิ่งเร้ามากมาย ในขณะที่ขณะหนึ่งเราไม่ได้รับรู้ไปหมดทุกอย่าง แต่เราเลือกรับรู้สิ่งเร้าเป็นบางอย่าง เช่น ขณะที่เรากำลังฟังคำบรรยายของอาจารย์ ถ้าเราสนใจคำบรรยายนั้น เราจะเลือกรับรู้เฉพาะเนื้อหาของคำบรรยาย แต่จะไม่รับรู้สิ่งเร้ารอบตัวหลายอย่าง ซึ่งลักษณะของการรับรู้จำแนกได้ดังนี้ (นริศรา อุปกรณ์ศิริการ. 2542 :12 ; อ้างอิงมาจาก Kemp.1985 :10 –11)

1. พฤติกรรมทุกพฤติกรรมย่อมเกี่ยวข้องกับการรับรู้
2. พฤติกรรมเป็นผลเกี่ยวข้องมาจากการรับรู้เดิม และพฤติกรรมเป็นจุดเริ่มต้นของการรับรู้อื่น ๆ ต่อไป
3. ผู้รับรู้ และสิ่งแวดล้อมไม่ได้อยู่อย่างอิสระ
4. การให้ความหมายต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จำเป็นต้องใช้ประสบการณ์เดิมที่สะสมไว้
5. ประสบการณ์การรับรู้ เป็นสิ่งเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล
6. การรับรู้ เป็นการประสานกันระหว่างประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่
7. สิ่งที่เคยเกิดขึ้นกับประสบการณ์เดิม ย่อมมีอำนาจเหนือกว่าสิ่งที่เคยสัมผัส

ดังนั้นลักษณะของการรับรู้จึงเป็นพฤติกรรมทุกพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการรับรู้ ซึ่งผู้รับรู้จะต้องใช้ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ของแต่ละบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องและให้ความหมายต่อสิ่งที่รับรู้ใหม่ซึ่งจะต้องอาศัยการประสานกันระหว่างประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่

1.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ลักษณะของการรับรู้กับลักษณะของสิ่งเร้า (นริศรา อุปกรณ์ศิริการ.2542 : 13)

1. ลักษณะของผู้รับ การที่บุคคลเลือกรับรู้สิ่งใดก่อนหลัง มากน้อยอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้รับรู้ ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของผู้รับรู้ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพและจิตวิทยา

1.1 ด้านกายภาพ เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ ระดับการศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ทำให้การรับรู้ต่างกันออกไป และยังพิจารณาอายุระดับสัมผัสต่าง ๆ ปกติหรือไม่ ถ้าผิดปกติ หรือหย่อนสมรรถภาพก็ย่อมทำให้การรับรู้ผิดไป เช่น หูตึง เป็นหวัด สายตาสั้น ยาว เอียง การรับรู้สามารถทำให้มีคุณภาพดีขึ้นได้ ถ้าเราใช้อวัยวะสัมผัสหลายชนิดช่วยกัน เช่น ใช้ลิ้นกับจมูกร่วมกันในการรับรู้รส หรือใช้ตาและหูสัมผัส เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเวลาเดียวกัน ทำให้สามารถแปลความหมายได้ถูกต้อง

1.2 ด้านจิตวิทยา ปัจจัยด้านจิตวิทยาของคนที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ มีหลายประการ เช่น ความจำ ความพร้อม สติปัญญา การสังเกตพิจารณา ความสนใจ ตั้งใจ ทักษะ ค่านิยม วัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้เดิม

2. ลักษณะของสิ่งเร้า คุณสมบัติของสิ่งเร้าเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้คนเรากเกิดความสนใจที่จะรับรู้หรือทำให้การรับรู้ของคนเรากลายเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ได้แก่

2.1 ความใกล้ชิดกับสิ่งเร้า

2.2 ความคล้ายคลึงกันของสิ่งเร้า

2.3 ความต่อเนื่องกันของสิ่งเร้า

2.4 สภาพ และพื้นฐานการรับรู้

2.5 ความเข้มของขนาด เสียงดัง แสงสว่าง ขนาดใหญ่ ทำให้เราเลือกรับรู้มากกว่าสิ่งเร้าที่มี

ความเข้มน้อยกว่าและขนาดเล็กกว่า

2.6 ความผิดแผกกัน ขณะที่เรากำลังอ่านหนังสืออยู่ในห้องเงียบ ๆ ต่อมามีคนเปิดวิทยุ เราจะหันไปสนใจกับเสียงวิทยุ นั้น แต่เมื่อเราอยู่ไปซักพัก เราจะเคยชินกับเสียงวิทยุ และเมื่อมีคนปิดวิทยุ เราจะหันไปสนใจกับเสียงวิทยุอีก หรือในหน้าหนังสือที่เราอ่าน ถ้าหน้านั้นเป็นอักษรตัวพิมพ์ทั้งหมดยกเว้นหนึ่งประโยคที่เป็นตัวเขียน เราจะหันไปสนใจกับประโยคนั้น ซึ่งเป็นลักษณะการเขียนที่ผิดแผกไปจากอักษรอื่นในหน้านั้น

2.7 การกระทำซ้ำ การกระทำซ้ำ ๆ เป็นสิ่งที่เรียกร้องความสนใจ

2.8 การเคลื่อนไหว สิ่งเร้าที่เคลื่อนไหวจะเรียกร้องความสนใจได้ดีกว่าสิ่งเร้าที่อยู่นิ่ง

3. ลักษณะบุคคล การเลือกรับรู้นั้นอาจขึ้นกับความสนใจ หรือความคาดหวังของบุคคลนั่นเอง ดังจะได้ชี้แจงให้รายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ความสนใจ คนเราจะเลือกรับรู้ในสิ่งที่เขาสนใจ เช่น ชายสองคนไปที่ยวป่า คนหนึ่งเป็นนักธรณีวิทยา อีกคนหนึ่งเป็นสมาชิกชมรมผู้เลี้ยงนก นักธรณีจะสังเกตรายละเอียดของภูมิประเทศ เช่น ประเภทของหินต่าง ๆ ส่วนสมาชิกชมรมเลี้ยงนกจะสังเกตนกประเภทต่าง ๆ

3.2 ความคาดหวัง ถ้าเราคาดหวังสิ่งใดไว้ การรับรู้ของเราจะเป็นไปตามที่คาดหวัง เช่น ถ้าเราบอกนักธรณีวิทยาไว้ล่วงหน้าว่าเราจะถามถึงประเภทของนกที่เขาพบในการเดินป่าในครั้งนี้ เขาจะสังเกตนกประเภทต่าง ๆ หรือนายแพทย์ที่มีคนไข้ใกล้คลอด จะได้ยินเสียงโทรศัพท์กลางดึกได้ดีกว่าคนอื่น ๆ ในบ้าน

3.3 ความต้องการ ความต้องการเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับรู้ เลอวิน ซิน และเมอร์ฟิน (โยธิน ศันสนยุท.2533 : 44 ; อ้างอิงมาจาก Leving, Chein and Murphey. 1942) ได้ทดลองให้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในภาวะกำลังหิว ดูภาพกำกวมภาพหนึ่ง ซึ่งเห็นไม่ชัดเจนว่าเป็นรูปอะไรแน่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่าเห็นเป็นรูปอาหาร หรือคนกำลังรับประทานอาหาร เนื่องมาจากความต้องการขณะนั้นคือ ความต้องการอาหาร เลยทำให้รับรู้ไปตามความต้องการ

3.4 การเห็นคุณค่า การรับรู้ขึ้นกับการเห็นคุณค่าในสิ่งนั้น บรูเนอร์และกูตแมน (Bruner and Goodmen. 1947) ให้เด็กจากสถานะเศรษฐกิจต่างกัน ประมาณขนาดของสตางค์โดยการวาดภาพ ซึ่งพบว่าเด็กที่มีสถานะเศรษฐกิจต่ำจะประมาณขนาดของสตางค์ใหญ่กว่าเด็กที่ฐานะดี ทั้งนี้ผู้วิจัยให้แง่คิดว่าเด็กยากจนให้คุณค่าของเงิน หรือรับรู้ค่าของเงินสูงกว่าเด็กฐานะดี

4. ประสบการณ์เดิมกับการรับรู้

ในการแปลความหมาย หรือการตีความหมายของความรู้สึกจากการสัมผัสเพื่อให้เป็นการรับรู้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น คนเราจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม หรือความชัดเจนที่เคยมีมาแต่หลัง ถ้าความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ อันเนื่องมาจากลืม หรือเพราะไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มาก่อน ถ้าเป็นในลักษณะนี้คนจะไม่มีกรรับรู้กับสิ่งเร้านั้น ๆ เลย แต่คนจะมีแต่ความรู้สึกจากการสัมผัส อันเกิดจากการเร้าของสิ่งเร้าเท่านั้น

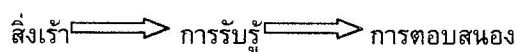
โดยปกติเวลาคนเราเกิดความรู้สึกจากการสัมผัส เรามักจะมีการรับรู้ควบคู่กันไปด้วย ที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะเราได้สะสมความรู้เดิมหรือมีประสบการณ์เดิมมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย เมื่อเรารับสัมผัสสิ่งเร้าที่เราเคยพบมาก่อน เราจึงทราบความหมายของมันควบคู่กันไปด้วย แต่ถ้าเราพบสิ่งเร้าใหม่ซึ่งเราไม่เคยมีความรู้มาก่อน เราอาจมีแต่ความรู้สึกจากการสัมผัสเฉย ๆ โดยไม่มีการรับรู้ด้วยก็ได้ ตัวอย่างเช่น เด็กที่ไม่เคยอ่านหนังสือมาก่อน ถ้าได้เห็นตัวหนังสือเป็นครั้งแรก เด็กนี้จะมองเห็นเป็นเส้นขยุกขยิกเฉย ๆ และเส้นเหล่านั้นจะไม่มี ความหมาย ในกรณีนี้ แสดงว่าเด็กสามารถรับสัมผัสได้ แต่เด็กขาดการรับรู้ ดังนั้น ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมเป็นปัจจัยสำคัญ ช่วยให้คนแปลความหมายของสิ่งที่รับสัมผัสเกิดเป็นการรับรู้ขึ้น คนเรายังมีความชัดเจนในการดำรงชีวิตมากขึ้น ก็ย่อมจะแปลอาการสัมผัสต่าง ๆ ได้มากขึ้นและใกล้เคียงด้วย บางทีการขาดความรู้หรือประสบการณ์เดิม ก็ทำให้คนเราเกิดการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนไปจากความจริงได้มาก คนที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว พบเห็นอะไรก็เป็นกรรับรู้ไปหมด คือถือว่าตนมักจะรู้จักหรือเข้าใจไม่มากก็น้อยว่า สิ่งนั้นคืออะไร มีความหมายอย่างไร หรือเกี่ยวข้องกับอะไร (จำเนียร ช่วงโชติ และคณะ.2519 : 9)

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ขั้นแรกจะขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้รับเช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความสนใจ ความพร้อม สติปัญญา เป็นต้น หลังจากนั้นก็จะขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าที่ทำให้ผู้รับเกิดความสนใจที่จะรับรู้ หรืออาจทำให้การรับรู้คลาดเคลื่อนก็ได้ นอกจากนี้ประสบการณ์ก็เป็นอิทธิพลที่สำคัญ

ต่อการรับรู้เพราะการรับรู้จะสมบูรณ์ได้หรือแปลเป็นความหมาย ความเข้าใจได้ก็ต้องมีข้อมูลจากประสบการณ์เดิมมาช่วยเช่นกัน

1.4 กระบวนการรับรู้

ถ้าพิจารณาในแง่ของพฤติกรรมแล้ว การรับรู้เป็นกระบวนการ ที่เกิดแทรกอยู่ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั่นเอง คือ

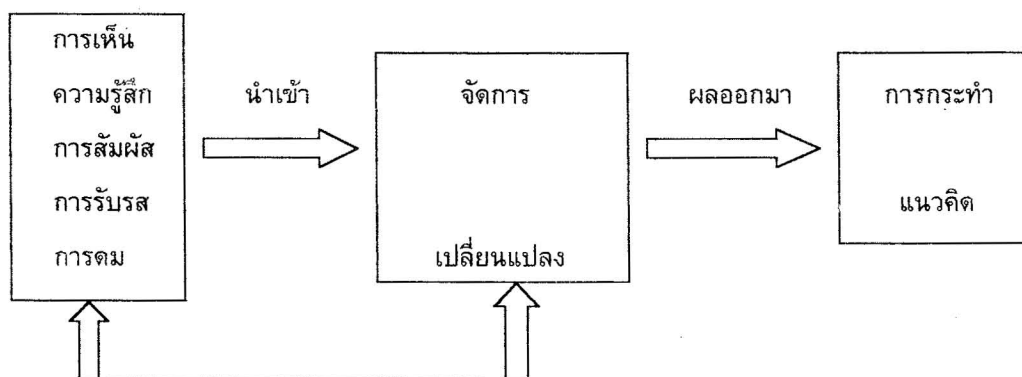

การรับรู้ต้องมีการเลือกและมีความตั้งใจรับรู้ กล่าวคือ ในช่วงเวลาขณะหนึ่งเรามีความตั้งใจต่อส่วนหนึ่งของสิ่งเร้าที่เข้ามากระทบกับตัวเราเท่านั้น ส่วนสิ่งเร้าที่เราไม่ได้ตั้งใจรับรู้อาจจะถูกบันทึกไว้ในระบบประสาทชั่วคราว แต่จะไม่ได้รับเลือกให้เป็นข่าวสารที่ตั้งใจรับรู้ นอกเสียจากสิ่งเร้านั้นมีความเกี่ยวข้องโดยตรง อย่างชัดเจนกับเรื่องที่กำลังรับรู้อยู่ (บรรพต สร้อยศรี. 2535 :16 ; อ้างอิงมาจาก ชุมพร บงกิตติกุล. 2529 : 3) กระบวนการสัมผัส เป็นบันไดขั้นแรกของการรับรู้ หลังจากที่เรารับข้อมูลขั้นแรกจากอวัยวะรับสัมผัส (Sensory Organ) หรือเครื่องรับ (Receptor) แล้ว เราก็นำมาตีความ (Interpret) อันเป็นบันไดขั้นที่สองของการรับรู้ (ดารณี พานทอง พาลุสุข.2532 : 84)

การอธิบายกระบวนการรับรู้ สามารถแยกแยะได้ดังนี้คือ ข้อมูล หรือตัวกระตุ้น อันได้แก่วัสดุ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ จะผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ อันได้แก่ เห็นด้วยตา การได้ยินด้วยหู การได้สัมผัส หรือการได้ลิ้มชิมรส จากนั้นตัวกระตุ้นที่ถูกรับเข้ามาทางประสาทสัมผัสจะถูกคัดเลือก โดยคัดเลือกเอาแต่สิ่งที่สนใจ ในช่วงนี้ของกระบวนการจะมีการแปลความหมายของสิ่งที่รับเข้ามาโดยการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้เคยเรียนรู้อยู่เดิมแล้วสะสมไว้กับสิ่งที่รับเข้ามาใหม่ ในขณะเดียวกันก็นำเอาประสบการณ์ในอดีต ความเชื่อ และค่านิยม ฯลฯ เข้ามาร่วมในขบวนการของช่วงนี้ จากนั้นก็จะตีความหมายสิ่งที่รับเข้าไปออกมาเป็นความเข้าใจต่อสิ่งนั้น ดังนั้นคนจะแสดงพฤติกรรมตามความคิดความเข้าใจที่ได้ตีความออกมา

ตัวอย่างเช่น คนที่เห็นเครื่องบินครั้งแรก เมื่อเครื่องบินซึ่งถือว่าเป็นตัวกระตุ้นผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัส แล้วเข้าสู่ช่วงของการแปลความหมายโดยอาศัยประสบการณ์ในอดีต ผลลัพธ์ที่ออกมาคือ คน ๆ นั้นเข้าใจว่า เครื่องบินคือนกยักษ์ หรือนกประหลาด เนื่องจากเขาไม่เคยเห็นหรือรู้จักเครื่องบินมาก่อน แต่ต่อมาเมื่อเวลาผ่านไปการเรียนรู้สะสมมากขึ้น ประสบการณ์และความรู้กว้างขวางมากขึ้น เขาก็จะสามารถตีความหมาย หรือนิยามวัตถุที่เห็นว่าเป็นเครื่องบินได้ ดังนั้นจึงเห็นได้ชัดว่า การให้ความหมายหรือการอธิบายสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ ที่ได้รับนั้นจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผ่านมาในอดีต

เมื่อเป็นเช่นนี้ ความหมายที่เรากำหนดหรือสิ่งที่เราเข้าใจจากการพบเห็น อาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ดังนั้นการตีความหมายที่ถูกต้อง หรือตรงกับความเป็นจริงจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อ การตีความหมายนั้นตรงกันกับที่สังคมตีความ เป็นการยืนยันว่าความเข้าใจของเราต่อตัวกระตุ้นนั้นถูกต้อง แต่ถ้าเป็นไปในทางตรงกันข้ามคือเกิดการคลาดเคลื่อนกัน จะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการรับรู้เสียใหม่ (ดาร์ณี พานทอง พาลุสุข.2532 : 84-85)

ภาพแสดงกระบวนการรับรู้ (ดาร์ณี พานทอง พาลุสุข.2532 : 84-85)

จำเนียร ช่วงโชติ (2515 : 83) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้ว่า การรับรู้จะเกิดขึ้นต้องประกอบไปด้วย

1. การสัมผัส หรือ อากาสสัมผัส คนเรารับรู้สิ่งเร้าโดยทาง หู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนัง อวัยวะเหล่านี้เป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์สำคัญในการรับสัมผัสแล้วส่งต่อไปเป็นประสบการณ์ทางสมองเพื่อให้เกิด

การรับรู้ต่อไป

2. ชนิดและธรรมชาติของสิ่งเร้าและการรับรู้ ตามปกติบุคคลมักเกิดการรับรู้ได้โดยไม่ต้องสัมผัสสิ่งเร้าทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจากประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากการรับรู้และเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมสะสมกันเรื่อยมา จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจได้ทันทีแม้ว่าจะสัมผัสสิ่งเร้าเพียงบางส่วนหรือส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้การจัดระเบียบของสิ่งเร้าทำให้มองเห็นภาพส่วนรวมได้ชัดเจน

3. การแปลความหมายของการสัมผัสการรับรู้ มักดำเนินไปคู่กับการรับสัมผัสเสมอ ถ้าเราถูกเร้าด้วยสิ่งที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน เรามักแปลความหมายโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่เคยพบเห็นมาแล้ว

4. ประสบการณ์เดิมกับการรับรู้ ในการแปลความหมายหรือตีความหมายของความรู้สึกรจากการสัมผัส เพื่อให้เป็นการรับรู้ในสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น บุคคลจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิมหรือความชัดเจนที่เคยมีมาแต่ครั้งหนึ่ง บางทีการขาดความรู้ หรือประสบการณ์เดิม ก็ทำให้คนเราเกิดการรับรู้ที่คลาดเคลื่อน ไปจากความจริงได้มาก เช่น เด็กที่ไม่เคยเห็นตะขาบมาก่อนอาจไล่จับมันเล่น เพราะไม่ทราบว่ามีสัตว์ที่มองเห็นจับเล่นนี้จะทำอันตรายแก่ตนได้อย่างไร

ดังนั้นกระบวนการรับรู้ คือ กระบวนการที่ตัวบุคคลรับเอาข้อมูล อาจได้จากวัสดุ สิ่งของ หรือเหตุการณ์เข้ามาผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น การเห็น การได้ยิน การได้สัมผัส การได้ดม หรือการได้ชิมรส แล้วเกิดความสนใจจึงมาข้อมูลมาแปลความหมายโดยอาศัยประสบการณ์เดิมและความเชื่อ ตำนาน มาช่วย แล้วตีความออกมาเป็นความเข้าใจ แล้วแสดงพฤติกรรมตามความเข้าใจที่ได้ตีความออกมา

1.5 กระบวนการเลือกการรับรู้

เนื่องจากรอบ ๆ ตัวเราเต็มไปด้วยสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ มากมายซึ่งจะผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัส ดังนั้นมนุษย์เราจะเลือกที่จะรับรู้ กล่าวคือ จะไม่รับรู้ทุกอย่างไป สิ่งที่ผ่านมาทางประสาทสัมผัสจะถูกคัดเลือก และมนุษย์เรามีแนวโน้มที่จะรับรู้เฉพาะสิ่งที่ตนเองสนใจหรือชอบ สิ่งใดที่ไม่น่าสนใจหรือทำให้เขาไม่พอใจ เช่น ไปขัดกับวัตถุประสงค์แล้ว เขาจะไม่รับรู้สิ่งนั้น ๆ ทั้ง ๆ ที่สิ่งนั้นได้ผ่านเข้าสู่ประสาทสัมผัสแล้วก็ตาม

โดยทั่วไปการคัดเลือกหรือการรับรู้ จะมีหลักอยู่ว่า คนเราจะมองเห็นหรือรับรู้สิ่งที่มาตอบสนองความต้องการได้ ไม่สนใจหรือไม่ยอมรับสิ่งที่มากระทบกัน แต่ถ้าสิ่งที่มากระทบกันนั้นกลายเป็นเหตุร้ายแรง เขาก็จะหันมาสนใจ ตัวอย่างเช่น เด็กคนหนึ่งอาจทนฟังแม่ของเขาบ่นว่าโดยทำเป็นฟังเท่านั้น แต่ปล่อยให้ “เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา” ทั้งนี้เพราะเขาไม่สนใจหรือไม่ยอมรับสิ่งที่มากระทบกันให้เกิดความทุกข์ เขาไม่ได้ยินและไม่รู้เรื่องราวที่แม่ของเขาพูดทั้งสิ้น แต่ในขณะที่เดียวกันเขากลับให้ความสนใจกับรายการโทรทัศน์ที่เขาชอบมากกว่า และสามารถเข้าใจเรื่องราวจากรายการโทรทัศน์ได้อย่างดี นี่แสดงว่า เด็กคนนี้ได้เลือกที่จะรับรู้เฉพาะรายการโทรทัศน์ที่เขาชอบ แต่ถ้าแม่ของเขาว่าไม่เรียกว่าทำจะทำจะฟาดเข้าให้ เด็กคนนี้จะรับหันมาสนใจกับเหตุการณ์นี้ทันที เพราะลักษณะของสิ่งกระทบกันคือการบ่นว่าธรรมดาที่ความรุนแรงขึ้นแล้ว

สรุปได้ว่า การรับรู้ของคนเป็นการเลือกเฟ้นสิ่งเร้า คือเราจะไม่รับ หรือตอบสนอง สิ่งเร้าทั้งหมด หากแต่จะเฟ้นไปยังสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง จุดรวมของการรับรู้ต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นเรื่อง ๆ เรียกว่า ความสนใจ หรือความตั้งใจ

1.6 เจตคติต่อการรับรู้

เจตคติ (Attitude) หมายถึงความพร้อมของร่างกายและจิตใจที่มีแนวโน้มจะสนองตอบต่อ สิ่งเร้าหรือสถานการณ์ใด ๆ ด้วยการเข้าหาหรือถอยหนีออกไป ทักษะจิต แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เจตคติทางบวกหรือเจตคติที่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะเข้าหาสิ่งเร้าหรือสถานการณ์นั้น เนื่องจากความชอบหรือความพอใจ

2. เจตคติทางลบหรือทัศนคติไม่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะถอยหนีจากสิ่งเร้าหรือ สถานการณ์นั้น เนื่องจากความไม่ชอบหรือไม่พอใจ

องค์ประกอบของเจตคติ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านการรู้คิดหรือความรู้ (Cognitive Component) เจตคติของคนที่มีต่อ สิ่งใดจะต้องประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นประการแรก

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) องค์ประกอบนี้เป็น องค์ประกอบที่สำคัญมากของ เจตคติ เพราะเป็นองค์ประกอบที่แสดงถึง อารมณ์ความรู้สึก ที่มีต่อสิ่งหนึ่ง สิ่งใดว่า “ชอบ” หรือ “ไม่ชอบ” “พอใจ” หรือ “ไม่พอใจ” สิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด

3. องค์ประกอบทางด้านความพร้อมที่จะกระทำ (Action Tendency หรือ Behavioral Component) เมื่อคนเรามีความรู้เชิงประเมิน และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบพอต่อสิ่งใดแล้ว สิ่ง ที่ตามมา ก็คือความพร้อมที่จะกระทำ ในทางใดทางหนึ่งที่สอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินและความรู้สึกต่อ สิ่งนั้น

สรุปได้ว่าความสำคัญของการรับรู้ ที่มีต่อเจตคติ อารมณ์ และแนวโน้มของพฤติกรรม คือ ทักษะจิต เจตคติ อารมณ์ ความใส่ใจ ที่มีต่อการรับรู้ ดังนั้นครูจึงต้องสนใจปัญหาด้านอารมณ์ เจตคติต่อการ รับรู้ของเด็กหรือผู้ที่ต้องการส่งสารให้ผู้อื่นรับรู้ เช่น ครูต้องทำบทเรียนให้สนุกสนานสนใจไม่เครียด หรือบีบบัง ททางอารมณ์ ใช้อุปกรณ์การสอนที่ดี ใช้ภาษาที่สามารถเข้าใจได้ง่าย เป็นต้น

1.7 การสื่อสารเพื่อการจูงใจและการรับรู้

จากความหมายของการสื่อสารเพื่อการจูงใจจะเห็นได้ว่าการมีลักษณะเป็นกระบวนการ เราได้ ถือว่ากระบวนการสื่อสารจะสิ้นสุดสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้รับได้มีความเข้าใจในข้อความ ข่าวสารที่ส่งออกมา ตรงกันกับผู้ส่งและแสดงพฤติกรรมออกมาตามที่ผู้ส่งได้คาดหวังเอาไว้

ขั้นตอนภายในขบวนการสื่อสารนี้จะเห็นว่าผู้ส่งจะต้องพิจารณาเอาข้อความที่จะส่งมาเข้ารหัสหรือ แปลงสัญลักษณ์เพื่อส่งไปยังผู้รับ โดยคาดคะเนว่าผู้รับจะต้องเข้าใจตามที่ผู้ส่งมุ่งหวังเอาไว้ และผู้รับเมื่อ รับเอาข่าวสารหรือข้อความที่ส่งเข้ามาทางประสาทสัมผัส ก็จะผ่านเข้ากระบวนการแปลความหมายหรืออาจ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กระบวนการรับรู้ ของบุคคล เมื่อพิจารณาทางด้านกระบวนการรับรู้หรือ

กระบวนการแปลความหมายแล้วจะเห็นว่า ข้อความข่าวสารที่ส่งมานั้นเราถือว่าเป็นข้อมูลหรือเป็นตัวกระตุ้นที่ผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัสของผู้รับ ซึ่งภายในกระบวนการนี้จะมีการแปลความหมายของสิ่งที่รับเข้ามา โดยมีการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้รู้มาแต่อดีตที่ได้สะสมกันเอาไว้ กับสิ่งที่รับเข้ามาใหม่ และขณะเดียวกันก็นำเอาความเชื่อ ค่านิยมเข้ามาร่วมในการแปลความหมายนี้ด้วย ผลลัพธ์ของการแปลความหมายนี้เราเรียกว่าเป็นความเข้าใจที่มีตัวกระตุ้นหรือรหัส หรือข้อความ หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ส่งมา และคนเราจะแสดงพฤติกรรมออกไปตามที่ได้เข้าใจ ในกรณีนี้จะเห็นว่าผู้รับอาจแสดงพฤติกรรมตามที่คุณต้องการหรืออาจแสดงพฤติกรรมแบบเบี่ยง ไปจากผู้ส่งต้องการก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้รับที่มีต่อข่าวสารหรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ส่งมา ฉะนั้นตัวที่มีอิทธิพลมากในการสื่อสารเพื่อการจูงใจ ก็คือ Perception ของแต่ละบุคคล

การรับรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารนี้จะเห็นว่าการรับรู้ที่มักเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนและไม่ถูกต้องต่อข้อมูลข่าวสารที่ส่งมา ทั้งนี้อาจเกิดขึ้นทางด้านผู้ส่ง หรือผู้รับ หรืออาจเกิดขึ้นทั้งสอง คือทั้งผู้ส่งและผู้รับก็ได้ กล่าวคือ ทางด้านผู้ส่ง ซึ่งจะต้องพิจารณานำเอาข้อความหรือข่าวสารที่จะส่งเข้าเป็นรหัสหรือแปลงเป็นสัญลักษณ์เพื่อส่งออกไปหรือในการพิจารณาเลือกช่องทางการติดต่อ โดยผู้ส่งก็จะพิจารณาไปตามความรู้ความเข้าใจของตนเอง เพราะเข้าใจว่าเมื่อใช้ช่องทางการติดต่อชนิดนี้หรือใช้สัญลักษณ์อย่างนี้แล้วผู้รับจะมีความเข้าใจเหมือนกับผู้ส่งได้เข้าใจ และทางด้านผู้รับนั้นเมื่อรับเอาข่าวสารข้อมูลมาทางประสาทสัมผัสแล้ว ก็จะแปลความหมายของสิ่งที่รับเข้ามาออกมาเป็นความเข้าใจที่มีข้อความข่าวสารที่รับเข้ามา ซึ่งตัวผู้รับเองก็จะเลือกรับข่าวสารข้อมูลหรือสัญลักษณ์ที่รับเข้ามาเฉพาะที่ตนเองสนใจหรือที่คาดหวังเอาไว้ และจะไม่รับรู้ในข้อความข่าวสารที่เขาไม่สนใจหรือชักกับวัตถุประสงค์ส่วนตัวเขา ดังนั้นถ้าผู้ส่งและผู้รับมีการรับรู้ต่างกัน ก็จะทำให้ไม่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้เลย เมื่อเป็นเช่นนั้นผู้ส่งก่อนที่จะทำการส่งข้อความก็ควรที่จะพิจารณาถึงผู้รับ เช่น พิจารณาถึงความสามารถ การศึกษา ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อของผู้รับ ผู้ส่งควรใช้ภาษาแบบเดียวกับผู้รับ ควรใช้คำพูดที่เข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ ผู้ส่งยังต้องพิจารณาถึงความคาดหวังของผู้รับ เพราะว่าคนเรามักจะรับรู้หรือรับฟังแต่เฉพาะสิ่งที่คาดหวังหรือมุ่งหวังเอาไว้ เช่น คนพอใจที่จะได้รับฟังคำชมเชย เพราะฉะนั้น เมื่อเราส่งข้อความใด ๆ ก็ควรเอาจุดสนใจของผู้รับเป็นจุดเริ่มต้นที่จะพูดให้เขาเข้าใจ ถ้าเราจะพูดถึงเรื่องที่คุณไม่สนใจ ผู้รับก็จะไม่ยอมรับฟังหรืออาจเข้าใจผิดได้ ในกรณีข่าวสารหรือข้อความที่ส่งออกไปนั้น ตรงกันข้ามกับความคาดคิดของผู้รับ ผู้ส่งก็ต้องพยายามชี้แจง ชักจูงให้ผู้รับเห็นว่า สิ่งที่คุณคาดคิดอยู่เดิมนั้นไม่จริงและให้มาเชื่อผู้ส่งแทน ผู้ส่งจะต้องพยายามหาวิธีการให้ผู้รับยอมรับในข่าวสารข้อความที่ส่งมาจากผู้ส่ง และมีความเข้าใจในข้อความหรือข่าวสารนั้นตรงกับผู้ส่งด้วย

ในการติดต่อสื่อสารของบุคคลในองค์การตามปกติแล้ว การส่งข้อความมักจะเป็นไปในรูปของการออกคำสั่ง การติดต่อสื่อสารแบบนี้มักจะทำให้ผู้รับฟังไปปฏิบัติหรือเห็นด้วย ถ้าการติดต่อสื่อสารนี้ไปตรงกับความต้องการหรือตรงกับคุณค่าส่วนบุคคลของผู้ที่จะรับฟังอยู่แล้ว การติดต่อสื่อสารก็จะได้ผลตามที่ต้องการ เป็นการจูงใจที่ถูกต้องและถูกต้องวัตถุประสงค์ ในกรณีตรงกันข้ามถ้าข้อความที่เราส่งไม่ตรงกับที่เขาต้องการ เขาจะทำการต่อต้านซึ่งเป็นความจริงที่เราเห็นได้ว่าอาจจะคัดค้านทุกทาง ดังนั้น เราต้องหาทางให้ผู้รับคล้อยตามซึ่งจะทำได้โดยผู้ส่งจะต้องพยายามเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้รับ และพยายามช่วยผู้รับให้เกิดความเข้าใจ และกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้ อยากเห็นด้วยการ ย้ำ เน้น ให้เห็นถึงความสำคัญในสิ่งที่ผู้ส่งเห็นว่ามีความสำคัญ

(ดารณี พานทอง พาลุสุข.2532 : 94-96)

ดังนั้น การรับรู้จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญโดยเฉพาะการสื่อสารเพื่อการรับรู้เพราะผู้รับจะสามารถเข้าใจข้อมูลได้ง่ายหรือยากก็ขึ้นอยู่กับวิธีการสื่อสารที่ผู้ส่งส่งออกไป เนื่องจากบุคคลต่างมีพื้นฐานและประสบการณ์ต่าง ๆ กันไป จึงทำให้การรับรู้ต่อเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน และเป็นผลต่อการตอบสนองเหตุการณ์และสภาพการณ์ต่าง ๆ ให้แตกต่างกันไปด้วย

1.8 การวัดการรับรู้

การรับรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นมาแต่เกิดหรือว่ามีพัฒนาการเช่นเดียวกับพัฒนาการเรื่องอื่น ๆ เพื่อที่จะตอบปัญหานี้เราจำเป็นต้องศึกษา วิธีการศึกษาแบ่งออก เป็น 4 วิธี คือ (รัชนี นพเกตุ. 2540 :216)

1. การศึกษาระยะยาว (Longitudinal Study) คือการเฝ้าสังเกต และติดตามการรับรู้ของคนตามวัยต่าง ๆ ติดต่อกันไปตลอดระยะเวลาพัฒนาการในคน ๆ เดียวกัน วิธีนี้มีข้อดี คือเนื่องจากเราสังเกตติดตามในคน ๆ เดียวกัน การรับรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปหรือแตกต่างออกไปจากที่เคยสังเกตจึงไม่ใช่เกิดจากความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่วิธีนี้มีข้อเสีย คือ เสียเวลาเพราะจะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปเป็นเวลานาน ในบางครั้งขาดความร่วมมือจากผู้สังเกต ไม่สามารถติดต่อกับผู้ถูกสังเกตได้อีก

2. การศึกษาภาคตัดขวาง (Cross – sectional Study) คือการศึกษามาเปรียบเทียบการรับรู้ของคนวัยต่าง ๆ กันเพื่อดูว่าการรับรู้จะเปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการทางกายหรือไม่ ข้อดีของวิธีนี้คือ ไม่เสียเวลา ได้รับความร่วมมือจากผู้สังเกตมากกว่า เพราะศึกษาเพียงครั้งเดียวก็เสร็จ แต่ก็มีข้อเสียเนื่องจากการสังเกตแต่ละช่วงอายุไม่ใช่คน ๆ เดียวกัน ความแตกต่างที่ได้ อาจเกิดจากความแตกต่างระหว่างบุคคลก็ได้

3. การศึกษาด้วยวิธีทดลอง (Experimental Study) คือการศึกษาโดยใช้หลักของการทดลอง เป็นต้นว่า ใช้หลักจิตวิทยาศึกษาในห้องทดลองหรือเปรียบเทียบ คนปกติธรรมดา กับคนที่เจริญเติบโต ในสภาพที่ได้รับการกระตุ้นมากกว่าปกติธรรมดา เนื่องจากเราไม่สามารถสร้างสภาพการณ์ให้นอกเหนือจากปกติธรรมดาเพื่อใช้ศึกษาเปรียบเทียบได้ การศึกษาเรื่องนี้จึงเป็นไปได้ยากมาก นอกจากเกิดมีคนที่พิเศษ หรือศึกษาการรับรู้เป็นบางเรื่อง การทดลองบางส่วนใหญ่มักทำในสัตว์ทดลอง

4. การศึกษาข้ามวัฒนธรรม (Cross – cultural Study) คือการศึกษาเปรียบเทียบคนที่มีความวัฒนธรรมต่าง ๆ กัน เพื่อดูอิทธิพลของสภาพแวดล้อมและการเรียนรู้ว่าจะมีผลการรับรู้อย่างไร

นอกจากการศึกษารับรู้แล้วเรามาศึกษาการวัดการรับรู้กัน ซึ่งการวัดการรับรู้ นั้น ส่วนใหญ่แล้วใช้วิธีการที่คล้ายคลึงกับการวัดเจตคติ การวัดค่านิยม และการวัดบุคลิกภาพ ทั้งนี้ก็เพราะว่าการรับรู้ นั้นเป็นขั้นหนึ่งของเจตคติ (ทัศนคติ) ค่านิยม และบุคลิกภาพ การวัดการรับรู้จึงรวบรวมได้ ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) ซึ่งบารอน และเบร์น (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2528 : 244; อ้างอิงมาจาก Baron and Byrne. 1980) ได้กล่าวถึงวิธีการสังเกตการรับรู้ของบุคคลได้ 4 วิธี คือ
 - 1.1 พิจารณาที่ใบหน้าของบุคคล ว่ามีการแสดงออกทางสีหน้าอย่างไร
 - 1.2 สังเกตที่สายตาหรือแววตา
 - 1.3 พิจารณาที่บุคลิกภาพ ท่าทางของร่างกาย เช่น มีอาการตื่นเต้นหรือไม่เพียงใด

1.4 พิจารณาที่เจตนาของบุคคลว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมามีเจตนาอย่างไร

2. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ดังนี้

2.1 แบบสอบถามที่มีคำถามเป็นข้อความที่มีเพียงความคิดเดียว โดยให้ผู้เลือก

ตอบว่า เห็นด้วย – ไม่เห็นด้วย ใช่ – ไม่ใช่ ถูก – ผิด ซึ่งในบางครั้งอาจมีคำว่า ไม่แน่ใจ อยู่ด้วยก็ได้

2.2 แบบสอบถามที่มีคำถามมีหลายตัวเลือกเป็นมาตราวัด (Scaling) เป็นคำถามที่มีประโยคคำถาม และมีคำตอบที่เป็นระดับการรับรู้ที่ มากน้อยเพียงใด โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ปฏิบัติไม่ได้ปฏิบัติ หรือ 3 ระดับ คือ ปฏิบัติ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ไม่ได้ปฏิบัติ หรือ 5 ระดับ เช่น ปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ดังตัวอย่าง การจัดการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาซึ่งเป็นผู้ให้การนิเทศ และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

(0) หัวหน้าหมวดวิชาปรับแผนการสอน คู่มือครู และกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

ปฏิบัติ

ไม่ปฏิบัติ

ถ้ามีการปฏิบัติหัวหน้าหมวดวิชาปฏิบัติ ดังนี้

() จัดตั้งคณะกรรมการในหมวดวิชาพร้อมกันทำ

() จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในโรงเรียน

() อื่น ๆ (ระบุ)

2.3 แบบสอบถามที่ใช้คำคู่ที่มีความหมายตรงข้ามกัน (The Semantic Differential) เป็นการ ใช้คำหรือวลีที่มีความหมายตรงข้ามกันเป็นคู่ ๆ โดยมีมาตราวัด ให้ผู้ตอบเลือกตามสภาพการรับรู้ที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ เช่น กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นสิ่งดี – เลว ดังนี้

ดี -----|-----|-----|-----|-----|-----|----- เลว

3 2 1 0 -1 -2 -3

3. การใช้แบบทดสอบ โดยผู้ทำการทดสอบเสนอสิ่งเร้าแก่ผู้ถูกทดสอบ เพื่อให้แสดงพฤติกรรมหรือคำตอบออกมา สิ่งเร้าเหล่านั้นอาจเป็นรูปภาพหรือสิ่งอื่นก็ได้แบบทดสอบทางจิตวิทยามีหลายอย่าง แต่ที่คุ้นเคยกันก็มี Rorschach Ink Blot Test และ Thematic Apperception Test ซึ่งเป็นวิธีให้ผู้ถูกทดสอบระบายความในใจจากการให้ดูภาพที่สร้างขึ้นอย่างไม่แจ่มชัด

การวัดการรับรู้ในการวิจัยนี้ เน้นถึงการรับรู้ของครูปฐมวัยเกี่ยวกับสารนิทัศน์ซึ่งจะศึกษาว่าครูปฐมวัยมีความรู้เพียงใดเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนและการประเมินเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก

1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิทเบญจะ เกลพานิช (2539 : บทคัดย่อ) ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความหมายจากภาพการ์ตูนกับความคิดสร้างสรรค์และความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสื่อความหมายจากภาพการ์ตูน 4 องค์ประกอบกับความคิดสร้างสรรค์ โดยศึกษาจากเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) โรงเรียนบางแคเนื่องสังวาลย์ และโรงเรียนวัดบางสะแกใน จำนวน 20 คน พบว่า การรับรู้การสื่อความหมายจากภาพการ์ตูน 4 องค์ประกอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการรับรู้องค์ประกอบการสื่อความหมายจากภาพการ์ตูน 4 องค์ประกอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมฤดี วังจินดา (2540 : บทคัดย่อ) ผลการเล่านิทานประกอบหุ่นมือต่อการรับรู้ความเจ็บปวดพฤติกรรมความเจ็บปวดจากการฉีดยาและทัศนคติต่อการฉีดยาในเด็กก่อนวัยเรียนอายุ 3 – 6 ปี ซึ่งมารับการฉีดยา ณ ตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช จำนวน 48 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือแต่ละกลุ่มมีการรับรู้และพฤติกรรมความเจ็บปวดน้อยกว่าและมีทัศนคติต่อการฉีดยาในทางบวกมากกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือ และเด็กที่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือที่ให้ตัวแบบหรือข้อมูลมีการรับรู้และพฤติกรรมความเจ็บปวดน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือทั่วไปแต่เด็กที่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือที่ให้ตัวแบบมีการรับรู้และพฤติกรรมความเจ็บปวดไม่แตกต่างกับเด็กที่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือที่ให้ตัวแบบ และ เด็กที่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือที่ให้ตัวแบบ มีทัศนคติการฉีดยาในทางบวกมากกว่าเด็กที่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือที่ให้ตัวแบบ มีทัศนคติต่อการฉีดยาในทางบวกมากกว่าเด็กที่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือทั่วไปหรือที่ให้ข้อมูล แต่เด็กที่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือที่ให้ข้อมูลมีทัศนคติต่อการฉีดยาไม่แตกต่างกันกับเด็กที่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือทั่วไปหรือที่ให้ตัวแบบ และเด็กที่มีอายุมากกว่า 5 – 6 ปี มีการรับรู้และพฤติกรรมความเจ็บปวดน้อยกว่าและมีทัศนคติต่อการฉีดยาในทางบวกมากกว่าเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 – 4 แต่เด็กที่มีอายุมากกว่า 3– 5 ปี มีการรับรู้ พฤติกรรมความเจ็บปวดและทัศนคติต่อการฉีดยาไม่แตกต่างกับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 – 4 ปี หรือมากกว่า 5 - 6 ปี

สมชาย ทองหมู่ (2541 : บทคัดย่อ) การศึกษาการรับรู้ด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนเพศแตกต่างกันมีการรับรู้ด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนอายุแตกต่างกันมีการรับรู้ด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้แตกต่างกันมีการรับรู้ด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้แตกต่างกันมีการรับรู้ด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการรับรู้ด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พฤติกรรมความเจ็บปวดและทัศนคติต่อการฉีดยาไม่แตกต่างกับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 – 4 ปี หรือมากกว่า 5 - 6 ปี

วัลภา สบายยิ่ง (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองและบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของผู้จำหน่ายตรง โดยศึกษาจากผู้จำหน่ายตรงที่ทำธุรกิจขายตรงกับบริษัทที่จำหน่ายสินค้าบริโภค จำนวน 443 คน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเองและผลการปฏิบัติงานด้านคุณภาพตามแบบจำลองของลีดล มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือการตั้งเป้าหมายขององค์กรมีผลทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและการตั้งเป้าหมายส่วนบุคคล ส่วนการรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลทางตรงต่อการตั้งเป้าหมายส่วนบุคคลและผลการปฏิบัติงานและการตั้งเป้าหมายส่วนบุคคลมีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงาน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า การรับรู้ของมนุษย์มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เพราะมนุษย์เรามีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา จะต้องมีการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมนั้น โดยเฉพาะในสิ่งที่เราสนใจหรือเกี่ยวข้องกับเราโดยตรง ดังนั้นการรับรู้จึงควรเป็นการรับรู้ที่ถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อที่จะเป็นประสบการณ์และใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเอง พัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นไป โดยเฉพาะครูปฐมวัยที่จะต้องมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาและเป็นสิ่งที่สำคัญในการนำมาใช้ ดังนั้นครูปฐมวัยจึงควรมีการรับรู้ที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อที่จะนำความรู้จากการรับรู้มาจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพเช่นเดียวกัน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารนิทัศน์

2.1 ความหมายของสารนิทัศน์

“สารนิทัศน์” เป็นคำที่แปลมาจากคำว่า “Document” หมายถึง การสนับสนุน (การยืนยัน การวินิจฉัยหรือการอ้างสิทธิ หรือเพื่อเป็นตัวอย่าง) ประกอบหลักฐานหรือข้อมูลที่ชี้ขาด (พัชรี ผลโยธิน.2543 : 100 ; Helm, Beneke, Steinheimer. 1998)

สารนิทัศน์ เป็นคำที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ นักการศึกษา ใช้เรียกในความหมายของ “Documentation”

สารนิทัศน์ มาจากคำว่า “สาระ” หมายถึง ส่วนสำคัญถ้อยคำ ผสมกับคำว่า “นิทัศน์” หมายถึง ตัวอย่างที่นำมาแสดงให้เห็น ดังนั้น “สารนิทัศน์” จึงหมายถึง ส่วนสำคัญที่นำมาเป็นตัวอย่างแสดงให้ผู้อื่นเห็น

เมื่อนำมาใช้ในการศึกษาระดับปฐมวัย การจัดทำสารนิทัศน์ หมายถึง การจัดทำข้อมูลที่จะเป็นหลักฐานหรือแสดงให้เห็นร่องรอยของการเจริญเติบโต พัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคล และเป็นรายกลุ่ม (พัชรี ผลโยธิน.2543 : 100)

ดังนั้น สารนิทัศน์หมายถึง ผลงานหรืองานที่เกิดจากการกระทำของเด็กที่เป็นตัวอย่างการ แสดงออกถึงความสามารถของเด็กที่กระทำโดยตัวเด็กเองในกิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียน บันทึกการบอกเล่าของเด็กโดยครู และรวมถึงการบันทึกของครูที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 รูปแบบของสารนิทัศน์

สารนิทัศน์สำหรับเด็กปฐมวัยมีหลายรูปแบบ (พัชรี ผลโยธิน.2543 : 101; Helm,Beneke,and Steinheimer.1997,1998) ดังนี้

1. พอร์ทโฟลิโอสำหรับเด็กเป็นรายบุคคล เช่น มีการเก็บชิ้นงานหรือภาพถ่ายเด็กขณะทำกิจกรรม มีการใช้แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ แสดงให้เห็นความก้าวหน้าในงานที่เด็กทำ เป็นต้น

2. การบรรยายเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับ เช่น การสอนแบบโครงการ (Project Approach) สามารถให้สารนิทัศน์เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กทุกด้าน ประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก และการสะท้อนตนเองของครู รูปแบบการบรรยายเรื่องราวจึงมีหลายรูปแบบ อาจได้จากเด็ก จากการบันทึก การสนทนาระหว่างเด็กกับครู เด็กกับเด็ก การบันทึกของครู การบรรยายของพ่อแม่ผู้ปกครองในรูปแบบของ หนังสือ หรือจดหมายหรือแม้กระทั่งจัดแสดงบรรยายสรุปให้เห็นภาพของการเรียนรู้ทั้งหมด

3. การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็ก เช่น ใช้แบบสังเกตพัฒนาการ (Development Checklist) บันทึกสั้น (Anecdotal notes) เป็นต้น และการสังเกตของครูมีวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ได้แก่ (กุลยา ตันติผลลาชีวะ.2545 : 30)

3.1 บันทึกพฤติกรรม (Anecdotal record) เป็นบันทึกที่ครูจดกิริยา การกระทำ การแสดงออกของเด็กในเรื่องที่ครูต้องการประเมิน ซึ่งจะเป็นเรื่อง ๆ ตามจุดประสงค์การสังเกต

3.2 บันทึกรายเรื่อง (Journal) เป็นบันทึกข้อความหรือการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละเรื่อง ที่ผ่านไป ส่วนใหญ่จะบันทึกวันต่อวัน ดังนั้นจึงอาจพบมีผู้ใช้คำว่า บันทึกประจำวัน

3.3 บันทึกการปฏิบัติ (Logs) บันทึกการปฏิบัติหรือพฤติกรรมของเด็กแต่ละช่วงเวลาตาม ตารางที่กำหนด

3.4 แบบตรวจรายการ (Checklist) เป็นแบบประเมินอีกอย่างหนึ่งที่ครูใช้สำหรับการสังเกต การปฏิบัติของเด็กตามขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงานในรายละเอียดแต่ละขั้นเป็นรายข้อ

3.5 มาตรการให้คะแนน (Rubric) เป็นแบบสังเกตที่มีการกำหนดพฤติกรรม และตีค่า พฤติกรรมเป็นลำดับคะแนน ครูใช้สำหรับสังเกตการแสดงออกของเด็กและตีค่าคะแนนตามมาตรฐานที่กำหนด

4. การสะท้อนตนเองของเด็ก เป็นคำพูดหรือข้อความที่เด็กสะท้อนความรู้ความเข้าใจความรู้สึก จากการสนทนา อภิปราย แสดงความคิดเห็นของเด็กขณะทำกิจกรรม ซึ่งอาจบันทึกด้วยการเขียน ด้วย แถบบันทึกเสียงหรือแถบบันทึกภาพ ติรประภา พงศ์ไทย (2542 : 15) ได้ให้ความหมายของการไตร่ตรอง สารนิทัศน์ไว้ว่า การใช้หลักฐานและข้อมูลการสอนต่าง ๆ เป็นเครื่องมือให้ครูนำมาคิด วิเคราะห์ คิดไตร่ตรองเพื่อสะท้อนการเรียนรู้ว่ามีหลักการ ซึ่งจะช่วยครูในการสรรค์สร้างองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาวิชาชีพ

5. ผลงานรายบุคคลและรายกลุ่มที่แสดงให้เห็นการเรียนรู้ ความสามารถ ทักษะ และจิตนิสัย ของเด็ก ครูที่ชำนาญจะนำผลงานเด็กมาใช้ดูพัฒนาการและกระบวนการการทำงานของเด็ก ครูส่วนใหญ่ มักจะเก็บผลงานการเขียน และผลงานศิลปะ อย่างไรก็ตามครูควรที่จะเก็บผลงานหลากหลายประเภท เช่น

h 154487 ๑.๕

ภาพเขียนการร่วมกันระดมความคิดและเขียนออกมาในลักษณะใยแมงมุม (Web) การแสดงออกทางดนตรี การก่อสร้างในรูปแบบต่าง ๆ ตัวอย่าง ภาษาพูด เป็นต้น ล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลที่สำคัญในการนำมาจัดทำเป็นสารนิทัศน์ทั้งสิ้น

บุษบง ตันติวงศ์ (2541) ได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับประเภทของหลักฐานในพอร์ทัลโพลีโอ ของครูรายบุคคลที่ควรใช้พัฒนาการสอนมี 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1. หลักฐานการเรียนรู้ของเด็ก

1.1 หลักฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กที่เป็นภาพรวมของชั้นเรียน ได้แก่

ผลงานภาษาเขียน รายชื่อหนังสือ ผลงานที่เป็นสัญลักษณ์สื่อความคิดที่เรียบเรียงได้ ผลงานศิลปะและหัตถกรรมของเด็ก ตัวอย่างหรือภาพถ่ายงานประดิษฐ์ ภาพถ่าย เทปบันทึกเสียงหรือวีดิทัศน์ที่แสดง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความสามารถทางดนตรี และเคลื่อนไหว คำพูดและ/หรือภาพถ่ายแสดงการแก้ปัญหา ความคิดเห็นและ/หรือความรู้สึกต่อตนเอง ผู้อื่น ตลอดจนเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ คำถามในเรื่องที่สงสัยหรือมีปัญหา ข้อมูลจากจดหมายสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน ตารางประเมินการพัฒนาการของกลุ่ม

1.2 หลักฐานการเรียนรู้ของเด็กรายบุคคล ประกอบด้วยหลักฐานที่ระบุในข้อ 1.1 ทั้งหมด และเพิ่มอีกสองรายการ ได้แก่ คำถามและบทสนทนาระหว่างเด็กกับครูหรือเพื่อนในโอกาสต่าง ๆ ตารางประเมินพัฒนาการของเด็ก

2. หลักฐานเกี่ยวกับการสอนของครู ได้แก่ แผนการสอนของครูและบันทึกการสังเกตการสอนของอาจารย์นิเทศ บันทึกความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับการสอนแต่ละครั้ง ตัวอย่างสื่อ ภาพถ่ายและวีดิทัศน์แสดงการสอนและจัดสภาพแวดล้อม

สรุปได้ว่ารูปแบบของสารนิทัศน์เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เช่น คำพูด ภาพถ่ายขณะทำกิจกรรม หรือบันทึกต่าง ๆ เป็นต้น รวมถึงวิธีการเก็บผลงานของเด็ก ทั้งเด็กปกติและเด็กพิเศษด้วย ซึ่งรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยสะท้อนเหตุการณ์และพัฒนาการของเด็กขณะทำกิจกรรม ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ซึ่งสามารถนำมาเป็นหลักฐานสำคัญที่สามารถแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของเด็กได้ รวมถึงเป็นตัวสะท้อนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอีกด้วย

2.3 คุณค่าของสารนิทัศน์

ครูปฐมวัยที่จัดเก็บผลงานเด็กอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องเป็นระบบจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน คือ (พัชรี ผลโยธิน.2543 : 102)

1. ครูที่สามารถจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กด้วยวิธีการหลากหลาย สามารถสนองความต้องการในการประกันคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยภายในสถานศึกษาของตนเอง สารนิทัศน์ที่มีคุณภาพจะแสดงให้เห็นหลักฐานการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สามารถมองเห็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครูพยายามบูรณาการให้เด็กเห็นการจัดการของครูทางด้าน การสังเกต บันทึกพัฒนาการ และความสนใจพิเศษที่เด็กแต่ละคนมี นอกจากนี้ครูสามารถเน้นให้เห็นการเรียนรู้ของเด็กที่ผ่านกระบวนการสำรวจและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กอื่นและสิ่งของอย่างกระตือรือร้น แสดงให้เห็นสื่อและกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมสอดคล้องกับวัย ทั้งยังสามารถช่วยให้ครูประเมินความรู้และความสามารถของเด็กเพื่อจะได้วางแผนจัดกิจกรรมที่พัฒนาความเข้าใจและทักษะเด็ก

ยิ่งขึ้น

2. ครูที่จัดทำสารนิทัศน์มักจะสอนเด็กผ่านประสบการณ์ตรงซึ่งจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาสมองเด็กปฐมวัยนั้นจะเรียนรู้ได้ดียิ่งถ้าได้เรียนอย่างกระตือรือร้น เพราะการเรียนรู้เกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของเด็ก เช่น เด็กรู้สึกอย่างไรกับการอ่าน เด็กต้องการเรียนอ่านหรือไม่ ความรู้สึกนี้จะมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของเด็กในระยะยาว เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และเป็นประสบการณ์ที่ท้าทายให้เด็กคิดซึ่งจะกระตุ้นให้สมองเจริญเติบโตและพัฒนา

3. ครูจะมีประสิทธิภาพเมื่อจัดทำสารนิทัศน์ ครูที่มีทักษะในการทำสารนิทัศน์มักจะมีการวางแผนตัดสินใจ รู้ว่าจะจัดห้องเรียนอย่างไร อะไรควรจะทำก่อนหลัง ควรจะถามเด็กอย่างไร จะจัดแหล่งข้อมูลใดให้เด็กเรียนรู้และจะกระตุ้นพัฒนาการเด็กอย่างไร การจัดทำสารนิทัศน์ช่วยให้ครูตัดสินใจว่าเด็กคนใดจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือพิเศษหรือต้องการการสนับสนุนเพียงใด

4. สามารถสนองความต้องการพิเศษของเด็กปฐมวัย เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เช่น เด็กบางคนเป็นเด็กที่มีพรสวรรค์หรือความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน บางคนมีความบกพร่องทางร่างกาย บางคนมีปัญหาทางการเรียนรู้ที่ต้องการให้ครูวางแผนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับตนโดยเฉพาะ และเด็กแต่ละคนต่างเติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่มีทั้งคล้ายคลึงและอาจแตกต่างกัน ดังนั้นครูที่จัดทำสารนิทัศน์เกี่ยวกับเด็กจะเป็นผู้ที่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะกับเด็กพิเศษเหล่านี้ได้เช่นเดียวกับจัดให้เด็กปกติทั่วไป

5. เด็กรับรู้ว่าการเรียนและการทำงานเป็นเรื่องสำคัญ และมีคุณค่า เมื่อเห็นผู้ใหญ่ยอมรับความคิด ความพยายาม ความตั้งใจของเด็กอย่างจริงจัง และยิ่งรวบรวมผลงานจัดทำสารนิทัศน์ร่วมกับเด็กในชั้น การจัดแสดงผลงานก็มีใช้ต้องการโชว์หรือตกแต่งประดับประดาเพื่อความสวยงาม แต่เป็นการให้เด็กแสดงสิ่งที่ตนเรียนรู้จากประสบการณ์ การค้นพบด้วยตนเองหรือกับกลุ่ม การทำเช่นนี้ครูจะพบว่าเด็กของตนเอาใจใส่ รับผิดชอบการทำงาน รู้จักประเมินตนเอง แสดงออกถึงความพึงพอใจในกระบวนการเรียนรู้และผลที่ได้รับ เด็กเริ่มเรียนรู้ว่าจะทำอะไร และจะนำเหตุการณ์หรือสิ่งที่ตนเรียนรู้เรื่องใดมานำเสนอและร่วมจัดทำสารนิทัศน์กับเพื่อนและครูในชั้นเรียน

6. การจัดทำสารนิทัศน์ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครอง รู้จักลูกหลานของตนดียิ่งขึ้น ทราบพัฒนาการของเด็ก ตระหนักในประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กขณะอยู่ในโรงเรียน และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมับกิจกรรมของโรงเรียนได้หลายทาง เช่น รับฟังความคิดเห็นของเด็ก ช่วยเด็กหาวัสดุอุปกรณ์ที่เด็กต้องการ ให้ข้อเสนอแนะ ช่วยเขียนสิ่งที่เด็กคิด อ่านหนังสือให้เด็กฟัง เป็นต้น ทำให้มีโอกาสทบทวนบทบาทการเป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง ดังนั้นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของพ่อแม่ผู้ปกครอง เกี่ยวกับผลงานของเด็กจึงถือว่าเป็นสิ่งมีค่า ซึ่งบางครั้งครูอาจมองข้ามไปได้

ดังนั้นสารนิทัศน์จึงมีคุณค่าแก่เด็ก โดยทำให้ทราบถึงพัฒนาการของเด็กและความสามารถของเด็กแต่ละคนพร้อมทั้งความสนใจ ทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมได้ตรงตามความต้องการและความสามารถของเด็กและทำให้ครูเรียนรู้เด็กเป็นรายบุคคล และสามารถติดตามพัฒนาการของเด็กได้ ครูสามารถเห็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียนของตนเอง และได้ปรับปรุง พัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง

ความก้าวหน้าในการดำเนินการจัดบันทึกสารนิทัศน์ (Jean wallace. Gillet Charles Temple.2000: 55)

ในปีที่ผ่านมาการอ่านได้วิวัฒนาการกลับมาอีกครั้งอย่างมีประสิทธิภาพ เริ่มต้นด้วยการแนะนำจนถึงการมีความสามารถในการจัดบันทึก กลายเป็นการจัดรูปแบบภายนอกที่แพร่หลาย จากการอ่านพื้นฟู การอ่านบทเรียน ครูจำนวนมากค้นหาการดำเนินการจัดบันทึก ซึ่งจะใช้เป็นประโยชน์ในสารนิทัศน์ เพื่อเป็นการพัฒนาผู้อ่านจากช่องว่างของรูปแบบ เพราะว่า พวกเขาสามารถใช้พื้นที่ได้ตลอดเวลา และเชื่อว่ามีความก้าวหน้าในการอ่านและสามารถทำในระหว่างการเรียนได้อย่างต่อเนื่องราบรื่น ปราศจากการขัดจังหวะจากบทเรียน อีกทั้งแก้ไขปรับปรุงได้หลากหลาย โดยมีการพัฒนา พื้นฟูการอ่าน โดยการรวมกลุ่ม ปรับเปลี่ยน บางสิ่งบางอย่าง รวมถึงตั้งชื่อกลุ่มของผู้อ่านเอง

ในกลุ่มของผู้อ่านบทเรียน ครูจะใช้ความสามารถในการจัดบันทึกจากนักเรียนหนึ่งคน โดยอ่านหนังสือที่อ่านไปแล้วใหม่อีก แล้วให้คนอื่น ๆ ตั้งใจฟัง แล้วให้เด็กในกลุ่มเป็นผู้ประเมินซึ่งกันและกัน ประเมินสัปดาห์ละครั้ง จะพบว่าการจัดบันทึกการอ่านของเด็กแต่ละคนวันละหนึ่งวันละหนึ่งย่อจากการที่สามารถจัดบันทึกได้ในแต่ละสัปดาห์ เป็นระยะเวลาสั้น โดยปกติจะต้องจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับการอ่านให้เพียงพอ เพื่อความก้าวหน้า และดูตั้งใจ โดยเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของครู ในห้องของเราเอง พวกเราต้องการดำเนินการจัดบันทึกทุกวันในระหว่างที่มีการฟื้นฟูการอ่านและกลุ่มผู้อ่านบทเรียนสัปดาห์ละครั้ง เพื่อเป็นการฝึกฝนในกลุ่มย่อยที่ใครก็ตามที่สามารถอ่านได้ทันที เนื้อหาง่าย และประจำเดือนหรือไม่มีบ่อย ๆ แต่มีการพัฒนาผู้อ่านซึ่งใครก็ตามที่สามารถอ่านหนังสือได้นาน เช่น บทหนึ่งในหนังสือ และที่แตกต่างออกไปจากคนอื่น ตามระยะเวลาต่าง ๆ พวกเราได้จัดเก็บโดยได้ลงวัน เดือน ปี ของผู้อ่านแต่ละคนในการดำเนินการบันทึก เพื่อเก็บเป็นแฟ้มประเมินเขาหรือเธอ ตั้งแต่นั้นมาพวกเราก็จัดเตรียมได้ชัดเจน ง่ายจนถึงไม่มีปัญหาในการทำสารนิทัศน์ สำหรับผู้อ่านเองก็มีความก้าวหน้าและมีความชำนาญกับหนังสือเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่าความก้าวหน้าในการบันทึกสารนิทัศน์จะต้องมีการพัฒนา โดยการปรับเปลี่ยน บางสิ่งบางอย่าง เช่น ให้รวมกลุ่มการอ่าน มีการประเมินกันเองภายในกลุ่ม แล้วครูคอยบันทึกการอ่านของเด็กวันละหนึ่งวันละหนึ่งย่อแต่ทำบ่อย ๆ ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อที่จะประเมินความก้าวหน้าของเด็กในการอ่านได้ดี และทำให้ครูสามารถจัดเตรียมเนื้อหาและการจัดเก็บข้อมูลได้ง่ายขึ้นและดีขึ้น และเด็กก็มีพัฒนาการในการอ่านก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

2.4 การเตรียมการจัดทำสารนิทัศน์

การจัดทำสารนิทัศน์ ครูควรดำเนินการดังนี้ (พัชรี ผลโยธิน.2543 : 103 อ้างอิงมาจาก Helm,Beneke, and Steinheimen.1998)

1. เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต้องใช้ให้เหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการเก็บ ทางที่ดีที่สุดคือวางแผนการเลือกและจัดเก็บวัสดุ สื่อที่ต้องใช้โดยเขียนรายการแยกไว้เป็นส่วน ๆ ให้เหมาะสมกับข้อมูลที่จะเก็บไว้ ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา เช่น ข้อมูลที่ต้องได้จากการสังเกต ควรมีวัสดุอุปกรณ์ประเภทใดบ้าง ให้จัดรายการไว้ทั้งหมด เช่น กระดาษ การ์ดขนาดเล็ก ดินสอ ปากกา กล้องถ่ายรูป ฟิล์มถ่ายรูป แถบบันทึกเสียงเปล่า เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น

2. ศึกษาหลักสูตร เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ซึ่งจะช่วยให้ครูทราบว่าควรเก็บข้อมูลประเภทใด ลักษณะใด ถึงจะทำให้เห็นพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

3. วางแผนการจัดทำ เลือกรวบรวมข้อมูล เช่น บันทึกสั้น ภาพถ่าย แบบสังเกต ภาพถ่ายจากสไลด์ แถบเสียง แถบบันทึกภาพ การเขียนไดอะแกรมในรูปแบบใยแมงมุม (Webbing) การทำบันทึก (Journal) แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของเด็ก ครู หรือผู้ปกครอง เป็นต้น

4. ตั้งเป้าหมายการจัดทำ เช่น ต้องการบันทึกพฤติกรรมเด็กโดยวิธีการสังเกตและใช้บันทึกสั้น ควรจะสังเกตทุกวัน วันละกี่คน เป็นต้น

5. จัดแสดงข้อมูลหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก โดยพิจารณาว่าข้อมูลใด ควรนำมาแลกเปลี่ยน และนำมาจัดแสดงให้เห็นพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกผลงานของตนหรือของกลุ่ม และร่วมจัดเตรียมแสดงข้อมูลดังกล่าว

ดังนั้นการเตรียมการจัดทำสารนิทัศน์ จึงเป็นกระบวนการที่ครูต้องเตรียมการล่วงหน้า เช่น ศึกษาหลักสูตร การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ ทำให้ครูสามารถจัดทำสารนิทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย และสามารถเลือกเปลี่ยนข้อมูลและนำข้อมูลมาอ้างอิงกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดีและที่สำคัญสารนิทัศน์ยังเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเตรียมการทำสารนิทัศน์ด้วย เช่น การเลือกผลงานเอง หรือการช่วยกันจัดงานแสดงสารนิทัศน์ซึ่งเป็นผลงานของพวกเขาเองอีกด้วย

2.5 การจัดทำสารนิทัศน์ในการศึกษาปฐมวัย

ในระดับปฐมวัย ภารกิจสำคัญประการหนึ่งคือ การปฏิรูปการเรียนการสอนที่ยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูปฐมวัยจึงต้องเชื่อมโยงในหลักการพัฒนาเด็กให้เหมาะสมกับวัย พัฒนาการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งบริบทของสังคมและวัฒนธรรม ประการสำคัญครูปฐมวัยควรมีทักษะการจัดทำสารนิทัศน์ การเรียนรู้ของเด็กเพื่อสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กรับรู้ และมองเห็นว่าเด็กแต่ละคนมีการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้ตามหลักการ

การที่ครูแสดงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้เห็นและรับรู้ว่าเด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้ขึ้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การจัดเก็บข้อมูลขณะเด็กทำกิจกรรม การสะท้อนกลับข้อมูล และการนำข้อมูลและผลงานของเด็กมานำเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กเห็น กระบวนการการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กเช่นเดียวกับที่ครูมองเห็น (พัชรี ผลโยธิน.2544 : 100)

ดังนั้นการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการจัดกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นที่จะส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กได้พัฒนาทั้ง 4 ด้าน ซึ่งเด็กจะเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนา โดยครูเป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุน รวมทั้งกระตุ้นและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กด้วยการจัดทำสารนิทัศน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย เพื่อแสดงถึงพัฒนาการของเด็กอย่างถูกต้องและมีประโยชน์ต่อการประเมิน รวมทั้งเป็นหลักฐานสำคัญสำหรับตัวเด็กเพื่อแสดงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กและได้ช่วยเหลือสนับสนุนพัฒนาการของเด็กได้เช่นเดียวกับกับครู

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฬารัตน์ มาเสถียร และคนอื่น ๆ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการใช้สารนิทัศน์เพื่อพัฒนาระบบการพัฒนาตนเองโดยผ่านการทำบันทึกเหตุการณ์ โดยศึกษากับนักบริหารและผู้จัดการศึกษาระดับสูง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า การทำบันทึกเหตุการณ์และการสะท้อนตนเอง ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองทั้งในด้านการเติบโตทางวิชาชีพและวิชาการ โดยการสร้างให้เกิดการสังเคราะห์ความคิดและการจุดประกายความใฝ่รู้ของบุคคล และเห็นความสำคัญของการศึกษาที่เป็นเครื่องมือในการ

พัฒนามนุษย์ ขณะเดียวกันบันทึกเหตุการณ์ยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและการทำงาน เพื่อสร้าง “ทุนทางปัญญา” ให้กับตนเอง

ศิริประภา พงศ์ไทย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการสอน ภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ โดยศึกษากับครูอนุบาล สังกัด สำนักงานการศึกษา เอกชนกรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้โปรแกรม ครูทั้งหมดมีพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ อยู่ในระดับ 3 ขึ้นไปทุกรายการ และครูทั้งหมดมีพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ สูงขึ้นอย่างน้อยหนึ่งระดับใน 16 รายการ จาก 20 รายการ เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินในระยะ เริ่มการปฏิบัติงานกับหลังการใช้โปรแกรม และครูและผู้บริหารทั้งหมดมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการ ใช้โปรแกรมอยู่ในระดับมาก

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นว่าสารนิทัศน์มีความสำคัญต่อการ ประเมินผลเด็กอย่างมาก เพราะไม่ใช่เป็นการประเมินเพียงด้านใดด้านหนึ่ง แต่เป็นการประเมินพัฒนาการ เด็กทุกด้าน และสามารถจัดเก็บข้อมูล เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ ซึ่งสารนิทัศน์มีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งครู สามารถเลือกและปรับใช้ให้เข้ากับสภาพของผู้เรียนและสถานการณ์ในการจัดการเรียนการสอนได้เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการประเมินผลเด็กต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การจัดทำสารนิทัศน์และการศึกษาปฐมวัย ทำให้ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดการในการวิจัย ซึ่งการรับรู้คือ กระบวนการที่ตัวบุคคลรับเอาข้อมูลข่าวสาร อาจได้ จากวัสดุ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่นการเห็น การได้ยิน การได้สัมผัส แล้วเกิดความสนใจจึงนำข้อมูล มาแปลความหมายโดยอาศัยประสบการณ์เดิมและความเชื่อ ค่านิยม มาช่วยแล้วตีความออกมาเป็นความเข้าใจ แล้วแสดงพฤติกรรมตามความเข้าใจที่ได้ตีความออกมา (จำเนียร ชวงโชติ.2515 : 83) สามารถวัดได้โดย การใช้คำถามถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่รับรู้มาและ การนำไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยใน ครั้งนี้ โดยเฉพาะสารนิทัศน์เป็นเรื่องใหม่ที่สำคัญกับการศึกษาปฐมวัยในการใช้ประเมินพัฒนาการเด็ก เพราะ สารนิทัศน์คือ การจัดทำข้อมูลที่จะเป็นหลักฐานหรือแสดงให้เห็นร่องรอยของการเจริญเติบโต พัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม (พัชรี ผลโยธิน.2544 : 100) ซึ่งครูอนุบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเพื่อจะส่งผลถึงตัวเด็กอย่างแท้จริงจึงจะสามารถที่จะใช้อ้างอิงได้เสนอกับผู้ปกครอง ทำผู้ปกครองสามารถเข้าใจบุตรหลานของตนได้ดียิ่งขึ้นและ สามารถช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กจากสิ่งที่พบในสารนิทัศน์ได้อีกด้วย และใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในการ ศึกษาของเด็กได้อย่างมีคุณภาพต่อไป แต่เนื่องจากสารนิทัศน์เป็นเรื่องใหม่เราจึงยังไม่ทราบว่าครูอนุบาลมี ความรู้ความเข้าใจจากสิ่งที่ครูอนุบาลรับรู้มาและสามารถปฏิบัติสารนิทัศน์ได้ถูกต้องเหมาะสมเพียงใด ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาการรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครเนื่องจาก เป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดกับแหล่งข้อมูลมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยจะได้ดำเนินการศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูอนุบาลทั้งชาย และ หญิง ที่สอนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษาทั้งรัฐและเอกชน ที่อยู่ในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 สังกัด ได้แก่ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูอนุบาลทั้งชาย และ หญิง ที่สอนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งรัฐและเอกชน ที่อยู่ในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ดังนี้ สังกัดสำนักงาน การศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 60 โรงเรียน ครูจำนวน 120 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 โรงเรียน ครูจำนวน 8 คน และ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จำนวน 30 โรงเรียน ครูจำนวน 90 คน รวมทั้งหมด 94 โรงเรียน และครูทั้งหมด 218 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบสอง ขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 15 % (สุรศักดิ์ หลาบมาลา.2521 : 69) ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนดังนี้ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 60 โรงเรียน สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 4 โรงเรียน และ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จำนวน 30 โรงเรียน
2. สุ่มตัวอย่างครูอนุบาลโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จากแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 โดยกำหนด ระดับชั้นละ 1 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัด

สังกัด	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน โรงเรียน	จำนวน ครู	จำนวน โรงเรียน	จำนวน ครู
สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร	430	860	60	120
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร	37	74	4	8
สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน	210	630	30	90
รวม	677	1564	94	218

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

คือ แบบสอบถามการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูปฐมวัย

ประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาล มี 5 ด้านคือ

- อายุ
- วุฒิการศึกษา
- ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล
- ประสบการณ์เกี่ยวกับการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์
- จำนวนนักเรียนในชั้น

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล มี 6 ด้านได้แก่

- ก. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสารนิทัศน์
- ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์
- ค. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์
- ง. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครู
- จ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียน
- ฉ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์

แบบสอบถามส่วนที่ 2 นี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ ว่าครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ในระดับใด โดยจำแนกความรู้ความเข้าใจเป็น 3 ระดับ จากความเห็นของครูว่า เห็นด้วยให้ตอบว่า ใช่ ไม่เห็นด้วยให้ตอบว่าไม่แน่ใจ และไม่ทราบ และกำหนดเป็นคะแนน 2 1 และ 0

ใช่ หมายถึง เป็นข้อความที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าเห็นด้วยกับข้อความนั้นว่าเป็นจริง และถูกต้องตามหลักการของการจัดทำสารนิทัศน์ ให้ 2 คะแนน

ไม่แน่ใจ หมายถึง เป็นข้อความที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นถูกต้องตามหลักการจัดทำสารนิทัศน์ ให้ 1 คะแนน

ไม่ทราบ หมายถึง เป็นข้อความที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าข้อความนั้นผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลยว่าเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ ให้ 0 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล มี 6 ด้านดังนี้

- ก. วิธีการเก็บผลงานเด็กของครู
- ข. วิธีการบันทึกของครู
- ค. วิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็ก
- ง. วิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์
- จ. วิธีการนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางด้านการเรียนการสอน
- ฉ. วิธีการนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครอง

แบบสอบถามส่วนที่ 3 นี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ตามการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งในฐานะเป็นครูประจำชั้นและได้ปฏิบัติการสอนเด็กในชั้นเรียนและได้ดำเนินการจัดทำสารนิทัศน์จริงตามระดับใด ตั้งแต่ ปฏิบัติเสมอ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือ ไม่ได้ปฏิบัติ ซึ่งมีความหมายดังนี้

ปฏิบัติเสมอ หมายถึง ท่านจัดทำสารนิทัศน์ตามข้อคำถามนั้นทุกครั้งหรือประมาณร้อยละ 80 - 100 ของงาน ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หมายถึง ท่านจัดทำสารนิทัศน์ตามข้อคำถามนั้นเป็นบางครั้งหรือประมาณร้อยละ 50 - 79 ของงาน ให้ 1 คะแนน

ไม่ได้ปฏิบัติ หมายถึง ท่านจัดทำสารนิทัศน์น้อยมากหรือไม่ได้จัดทำสารนิทัศน์ตามข้อคำถามนั้นประมาณต่ำกว่าร้อยละ 50 ของงาน ให้ 0 คะแนน

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างแบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของครุอนุบาล โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้าง โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังนี้

- 1.1.1 ทฤษฎีการรับรู้
- 1.1.2 การจัดทำสารนิทัศน์
- 1.1.3 การสร้างแบบสอบถาม
- 1.1.4 ศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สร้างแบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของครุอนุบาลจำนวน 1 ชุด มีจำนวน 96 ข้อ

2. การหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรง เชิงพินิจ (Face Validity) เพื่อตรวจสอบสอดคล้องกับนิยาม ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยและการวัดผล จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

รศ.ดร.เยาวพา เดชะคุปต์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)

รศ.นิภา ศรีไพโรจน์ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดร.วรรณาท รักสกุลไทย โรงเรียนเกษมพิทยา

2.2 เมื่อนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วทั้ง 3 ท่านแนะนำในการใช้คำถาม ควรเขียนให้เข้าใจง่าย ชัดเจน กระชับรัดหรือควรรวมคำไม่ใช่คำฟุ่มเฟือย และควรใช้คำถามถามให้ครอบคลุมเนื้อหาของสารนิทัศน์ให้ครบถ้วน เป็นต้น เมื่อผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วได้นำไปทดลองใช้กับครุอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณสมบัติเหมือนหรือใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างคือเป็นครูที่สอนในระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 สังกัด จำนวน 50 คน จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนน และทำการวิเคราะห์ข้อความเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ t -test แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่า t ซึ่งได้ค่า t ดังนี้

2.2.1 การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ได้ค่า t ระหว่าง 1.120 – 6.647 และได้ข้อความถามเกี่ยวกับการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ 6 ด้าน จำนวน 36 ข้อ จากเดิม 48 ข้อ

2.2.2 การจัดทำสารนิทัศน์ ได้ค่า t ระหว่าง .939 – 4.785 และได้ข้อความถามเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ 6 ด้าน จำนวน 37 ข้อ จากเดิม 48 ข้อ

2.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครุอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณสมบัติเหมือนหรือใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างคือเป็นครูที่สอนในระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 สังกัด จำนวน 50 คน จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น รวมทั้งฉบับเท่ากับ .95 และเมื่อแยกเป็นรายด้าน มีค่าความเชื่อมั่นดังนี้

2.3.1 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ได้ค่าความเชื่อมั่น .957

2.3.2 การจัดทำสารนิทัศน์ได้ค่าความเชื่อมั่น .955

2.4 นำแบบสอบถามที่หาคุณภาพเรียบร้อยแล้วมาจัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วนำไป

เก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอต่อผู้อำนวยการสังกัดทั้ง 3 สังกัด ได้แก่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน และสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสังกัดไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2.1 โดยโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครแจกครูอนุบาลโรงเรียนละ 2 ระดับชั้น ระดับชั้นละ 1 ฉบับ

2.2 โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานการศึกษากกรุงเทพมหานครแจกครูอนุบาลโรงเรียนละ 2 ระดับชั้น ระดับชั้นละ 1 ฉบับ

2.3 โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน แจกครูอนุบาลโรงเรียนละ 3 ระดับชั้น 3 ฉบับ ระดับชั้นละ 1 ฉบับ

3. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง แต่การเก็บแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

3.1 ส่วนแรกผู้วิจัยดำเนินการเก็บด้วยตนเอง

3.2 ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยแนบซองเปล่าเจ้าหน้าที่ของพร้อมแสตมป์ส่งกลับไปกับแบบสอบถาม โดยส่วนที่ 2 จะใช้สำหรับโรงเรียนที่อยู่ไกลๆ

4. ใช้ระยะเวลาในการแจกและเก็บแบบสอบถามประมาณ 6 สัปดาห์ ระหว่างเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม 2545 ซึ่งในช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูลพบว่า ระยะแรกได้ข้อมูลกลับมา ประมาณ 50 % จากผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับมา และจากผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง หลังจากครบกำหนดนัดเก็บข้อมูล ประมาณ 2 สัปดาห์ และส่วนข้อมูลอีก 50 % หลังที่ยังไม่ได้ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการโทรศัพท์ถามไปยังโรงเรียนที่ได้ไปแจกแบบสอบถาม หลังจากนั้นก็ได้กลับมาบ้างบางส่วน ส่วนโรงเรียนที่ยังไม่ส่งข้อมูลกลับมาเลยถึงแม้จะโทรถามหลายครั้ง ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนอื่นที่มีคุณสมบัติเดียวกัน เช่น สังกัดเดียวกันแทนจนครบ (โดยผู้วิจัยได้เลือกสำรองไว้และดำเนินการขออนุญาตเก็บข้อมูลไว้แล้วพร้อมกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรก) หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาจำนวน 218 ชุด ซึ่งเป็นข้อมูลที่สมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100 มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

นำแบบสอบถามที่ได้มาให้คะแนนและนำคะแนนรวมที่ได้แต่ละฉบับมาคิดค่าเฉลี่ยแล้วจัดเป็น 3 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามส่วนที่ 2 การรับรู้ของครูอนุบาลเกี่ยวกับสารนิทัศน์

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.51 – 2.00	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารนิทัศน์สูง
0.51 – 1.50	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารนิทัศน์ปานกลาง
0.00 – 0.50	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารนิทัศน์ต่ำ

ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามส่วนที่ 3 ระดับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.51 – 2.00	สามารถปฏิบัติสารนิทัศน์ได้อย่างสม่ำเสมอหรือในระดับสูง
0.51 – 1.50	สามารถปฏิบัติสารนิทัศน์ได้เป็นบางครั้งหรือในระดับปานกลาง
0.00 – 0.50	สามารถปฏิบัติสารนิทัศน์ได้น้อยหรือไม่ได้ปฏิบัติถือว่าอยู่ในระดับต่ำ

ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์และการจัดทำสารนิทัศน์

ค่าความสัมพันธ์	ความหมาย
.70 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.30 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน

6. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล
7. นำข้อมูลที่ได้มาสรุป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window Version 7.5 ในการวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังนี้

1. สถิติสำหรับตรวจสอบเครื่องมือ

1.1 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร $t - test$

(ระวีวรรณ พันธุ์พรนิช. 2543 : 17)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาของการแจกแจงแบบที
	\bar{X}_H	แทน คะแนนเฉลี่ยรายข้อของกลุ่มสูง
	\bar{X}_L	แทน คะแนนเฉลี่ยรายข้อของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน จำนวนคนเลือกมาจากกลุ่มคะแนนสูง
	n_L	แทน จำนวนคนเลือกมาจากกลุ่มคะแนนต่ำ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(ล้วน สายยศ. 2538: 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน จำนวนข้อความของเครื่องมือวัด
	$\sum S_i^2$	แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือวัดนั้นทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ค่ารวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ. 2538 : 79)

$$s = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2.4 สถิติหาค่าความสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 314)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{XY}	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X และตัวแปร Y
	$\sum X, \sum Y$	คือ	ผลรวมที่วัดได้จากคะแนนแต่ละกลุ่ม
	$\sum XY$	คือ	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X และ Y
	$\sum X^2, \sum Y^2$	คือ	ผลรวมกำลังสองของข้อมูลจาก X และ Y ตามลำดับ
	N	คือ	จำนวนตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติการทดสอบ

ค่าที (t – test for Independent samples) สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 166)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
	\bar{X}_1, \bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	S_1^2, S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	n_1, n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 236)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
	MS_B	แทน	ค่า ความแปรปรวน ระหว่างกลุ่ม
	MS_W	แทน	ค่า ความแปรปรวน ภายในกลุ่ม

ถ้าพบว่า ผลการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตรวจสอบความแตกต่างเป็นคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffi)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

- N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
SS แทน ผลบวกกำลังสอง
MS แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสอง
df แทน ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ
F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ
* แทน ค่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
** แทน ค่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลหรือแบบสอบถามที่เก็บได้จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูอนุบาลในโรงเรียนในเขต กรุงเทพมหานคร จากจำนวน 218 ฉบับ สามารถเก็บได้และสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 218 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 ดังตาราง 2

ตาราง 2 ปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยพื้นฐาน	N	ร้อยละ
อายุ		
21 – 30 ปี	55	25.2
31 – 40	70	32.1
สูงกว่า 40 ปีขึ้นไป	93	42.7
รวม	218	100.00
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	32	14.7
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	186	85.3
รวม	218	100.00
ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล		
น้อยกว่า 5 ปี	83	38.1
6 – 10 ปี	64	29.4
11 – 15 ปี	35	16.1
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	36	16.5
รวม	218	100.00
ประสบการณ์การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์		
เข้ารับการอบรม	99	45.4
เรียนรู้สารนิทัศน์มาจากหลักสูตรที่สำเร็จ	48	22.0
การศึกษามา		
อ่านจากหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสารนิทัศน์	69	31.7
เคยได้ยินครูคนอื่นเล่าให้ฟัง	54	24.8
เข้าประชุม-สัมมนาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสารนิทัศน์	70	32.1
รวม	218	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยพื้นฐาน	N	ร้อยละ
จำนวนนักเรียนในชั้นเรียน		
1 – 25 คน	31	13.6
26 – 35 คน	102	48.2
36 คนขึ้นไป	85	38.2
รวม	218	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาลส่วนใหญ่มีอายุสูงกว่า 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 42.7 มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 85.3 มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลน้อยกว่า 5 ปีเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.1 มีประสบการณ์การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์จากการเข้ารับการอบรมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสารนิทัศน์ ร้อยละ 45.4 และมีจำนวนนักเรียนในความรับผิดชอบในชั้นเรียน 26 – 35 คน เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล

ตอนที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล ตารางวิเคราะห์ 3 – 4

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกรายด้าน

การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์	\bar{X}	S	ระดับ
ก. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสารนิทัศน์	1.6093	.4995	สูง
ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์	1.5665	.5365	สูง
ค. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์	1.7118	.4499	สูง
ง. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครู	1.7156	.4407	สูง
จ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียน	1.7248	.4719	สูง
ฉ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์	1.6743	.5013	สูง
รวม	1.6670	.4274	สูง

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากค่าเฉลี่ยของแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ หมวด จ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หมวด ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้เกี่ยวกับสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์	\bar{X}	S	ระดับ
ก. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสารนิทัศน์			
1. สารนิทัศน์ คือ การจัดทำข้อมูลที่จะเป็นหลักฐานหรือแสดงให้เห็นร่องรอยของการเจริญเติบโต และการเรียนรู้ของเด็ก	1.68	.59	สูง
2. สารนิทัศน์ คือ หลักฐาน พยาน หรือเอกสารที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของเด็ก	1.63	.63	สูง
3. สารนิทัศน์ สามารถใช้เป็นหลักฐานการประกันคุณภาพครูและโรงเรียน	1.44	.69	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์	\bar{X}	S	ระดับ
4. สารนิทัศน์จะเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก	1.66	.59	สูง
5. สารนิทัศน์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากตัวเด็กเป็นสำคัญ	1.56	.64	สูง
6. การจัดทำสารนิทัศน์ที่ดีมีคุณภาพต้องแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละด้านที่ต้องการ	1.69	.57	สูง
รวม	1.609	.500	สูง
ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์			
1. การบันทึกเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับเป็นรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์	1.51	.65	สูง
2. การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กเป็นรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์	1.65	.64	สูง
3. ผลงานรายบุคคลและรายกลุ่มที่แสดงให้เห็นการเรียนรู้ความสามารถ ทักษะ เป็นรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์	1.57	.63	สูง
4. การจดบันทึกให้เด็กโดยครูคือรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์	1.55	.67	สูง
5. ตัวอย่างการขีดเขียนที่ไม่เป็นตัวหนังสือหรือที่เป็นตัวหนังสือคือรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์	1.50	.66	สูง
6. การบันทึก การแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กระหว่างครูกับผู้ปกครองเป็นรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์	1.61	.64	สูง
รวม	1.567	.537	สูง
ค. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์			
1. ควรเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต้องใช้ให้เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลที่ต้องการแต่ละจุดประสงค์	1.72	.57	สูง
2. การสังเกตและการจดบันทึกควรทำทุกวันตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนอย่างสม่ำเสมอ	1.67	.55	สูง
3. การจัดเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็ก อาจเก็บด้วยรูปภาพก็ได้โดยมีคำอธิบายประกอบภาพด้วย	1.69	.55	สูง

ตาราง 4 (ต่อ)

การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์	\bar{X}	S	ระดับ
4. ควรมีการบันทึกความคิดเห็นหรือความรู้สึกของเด็กประกอบในผลงานด้วยทุกครั้ง	1.76	.53	สูง
5. การเก็บสารนิทัศน์เกี่ยวกับภาษาที่เด็กยังไม่สามารถเขียนได้ ให้เก็บประเภทร่องรอยอื่นแทน เช่น ภาพวาด เป็นต้น	1.68	.64	สูง
6. การจดบันทึกหรือการเก็บข้อมูลควรเป็นไปตามสภาพจริง โดยไม่แต่งเติมคำพูดหรือจัดฉากเพื่อถ่ายรูป	1.74	.54	สูง
รวม	1.712	.450	สูง

ง. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครู

1. ครูต้องศึกษาหลักสูตรและเป้าหมายการพัฒนาเด็กก่อนการจัดทำสารนิทัศน์	1.83	.51	สูง
2. ครูต้องดำเนินการจัดเก็บสารนิทัศน์ทั้งที่เป็นผลงานภาพ และการบันทึกโดยครู	1.72	.55	สูง
3. ครูต้องเป็นผู้ริเริ่มระบบการจัดทำสารนิทัศน์ของตนเอง สำหรับเด็กแต่ละคนของครู	1.65	.61	สูง
4. ครูต้องบันทึกขณะเด็กทำกิจกรรมหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ หรือขณะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ด้วย	1.70	.59	สูง
5. ครูต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็กหลาย ๆ รูปแบบ	1.79	.49	สูง
6. ครูเป็นผู้ประเมินพัฒนาการเด็กจากสารนิทัศน์	1.60	.61	สูง
รวม	1.716	.441	สูง

จ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียน

1. เด็กสามารถขีดเขียนในสิ่งที่ต้องการได้	1.68	.60	สูง
2. เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของตนได้	1.78	.54	สูง
3. เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกผลงานของตนเองและของกลุ่ม	1.78	.51	สูง
4. เด็กมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมผลงานในการจัดทำสารนิทัศน์	1.72	.54	สูง

ตาราง 4 (ต่อ)

การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์	\bar{X}	S	ระดับ
5. เด็กสามารถรับรู้เกี่ยวกับการทำงานและการเรียนของตนเองได้ ว่ามีความสำคัญและมีคุณค่า	1.70	.57	สูง
6. เด็กสามารถร่วมจัดทำสารนิทัศน์กับเพื่อนและครูในชั้นเรียนได้	1.67	.60	สูง
รวม	1.725	.472	สูง
จ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์			
1. สารนิทัศน์สามารถใช้ประเมินพัฒนาการเด็กได้ทุกด้านตามจุดประสงค์ที่ต้องการเก็บข้อมูล	1.64	.58	สูง
2. ครูสามารถช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กแต่ละคนได้จากสารนิทัศน์	1.72	.56	สูง
3. เด็กสามารถรับรู้คุณค่างานและการเรียนรู้อย่างตนได้จากสารนิทัศน์	1.61	.59	สูง
4. ครูสามารถปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนได้จากสารนิทัศน์	1.67	.58	สูง
5. สารนิทัศน์สามารถแสดงให้เห็นผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการของลูกหลานได้	1.73	.54	สูง
6. สารนิทัศน์สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบในการศึกษาชั้นต่อไปของเด็กได้	1.67	.59	สูง
รวม	1.674	.501	สูง

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครมี การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด 3 อันดับแรกคือ หมวด ง. ข้อ 1 ครูต้องศึกษาหลักสูตรและเป้าหมายการพัฒนาเด็กก่อนการจัดทำสารนิทัศน์ ($\bar{X}=1.83$) รองลงมาคือ หมวด ง ข้อ 5 ครูต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็กหลาย ๆ รูปแบบ ($\bar{X}=1.79$) และหมวด จ ข้อ 2 คือ เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของตนได้ และ ข้อ 3 เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกผลงานของตนเองและของกลุ่ม ($\bar{X}=1.78$) ส่วนข้อที่ครูมีการรับรู้ระดับปานกลางมีเพียงข้อเดียวซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ หมวด ก ข้อ 3 สารนิทัศน์สามารถใช้เป็นหลักฐานการประกันคุณภาพครูและโรงเรียน ($\bar{X}=1.44$)

ตอนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล ปรากฏผลดังตารางที่ 5 – 6
 ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขต
 กรุงเทพมหานคร จำแนกรายด้าน

การจัดทำสารนิทัศน์	\bar{X}	S	ระดับ
ก. วิธีการเก็บผลงานเด็กของครู	1.2630	.5697	ปานกลาง
ข. วิธีการบันทึกของครู	1.0910	.5024	ปานกลาง
ค. วิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็ก	1.0904	.5125	ปานกลาง
ง. วิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์	1.1888	.5815	ปานกลาง
จ. การนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางด้านการเรียนการสอน	1.2408	.5650	ปานกลาง
ฉ. การนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครอง	1.0382	.5818	ปานกลาง
รวม	1.1504	.4642	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า ครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครมีการจัดทำสารนิทัศน์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ หมวด ก. วิธีเก็บผลงานเด็กของครู ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หมวด ฉ. การนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครอง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขต
กรุงเทพมหานคร

การจัดทำสารนิทัศน์	\bar{X}	S	ระดับ
ก. วิธีการเก็บผลงานเด็กของครู			
1. ท่านตั้งเป้าหมายในการเก็บสารนิทัศน์ของเด็กก่อนล่วงหน้า	1.22	.72	ปานกลาง
2. ท่านเก็บผลงานเด็กที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กทุกด้าน	1.41	.68	ปานกลาง
3. ท่านให้เด็กมีส่วนร่วมในการเก็บผลงานของตนเอง	1.47	.69	ปานกลาง
4. ท่านให้เด็กมีส่วนร่วมในการเก็บผลงานของกลุ่ม	1.17	.75	ปานกลาง
5. ท่านให้เด็กหรือผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่เด็กเลือกเก็บ	1.06	.71	ปานกลาง
6. ท่านแสดงความคิดเห็นลงในผลงานเด็กที่ท่านต้องการเก็บ	1.24	.76	ปานกลาง
รวม	1.263	.570	ปานกลาง
ข. วิธีการบันทึกของครู			
1. ท่านบันทึกเด็กเป็นรายบุคคล	1.48	.67	ปานกลาง
2. ท่านบันทึกเด็กเป็นกลุ่ม	.98	.69	ปานกลาง
3. ท่านใช้เทปบันทึกเสียงช่วยในการบันทึก	.29	.56	ต่ำ
4. ท่านบันทึกคำพูดเด็กจากการทำกิจกรรม	1.09	.81	ปานกลาง
5. ท่านบันทึกพฤติกรรมของเด็กตามจุดประสงค์โดยสังเกตจากการทำกิจกรรมและกิจวัตรของเด็ก	1.38	.73	ปานกลาง
6. ท่านบันทึกเรื่องราวจากที่เด็กเล่าจากงานลงชั้นงาน หรือจากการสัมภาษณ์	1.32	.74	ปานกลาง
รวม	1.091	.502	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

การจัดทำสารนิทัศน์	\bar{X}	S	ระดับ
ค. วิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงผลของเด็กตามจุดประสงค์ของการจัดทำสารนิทัศน์			
1. ท่านตั้งเป้าหมายก่อนการเก็บตัวอย่าง	1.26	.71	ปานกลาง
2. ท่านเก็บตัวอย่างการแสดงผลของเด็กด้วยการถ่ายภาพ ถ่านภาพสไลด์หรือวีดีโอ	.66	.99	ปานกลาง
3. ท่านเก็บตัวอย่างการแสดงผลของเด็กขณะเด็กทำกิจกรรมภายในห้องเรียน	1.15	.69	ปานกลาง
4. ท่านเก็บตัวอย่างการแสดงผลของเด็กขณะเด็กทำกิจกรรมภายนอกห้องเรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม	1.07	.67	ปานกลาง
5. ท่านเก็บตัวอย่างการแสดงผลของเด็กด้วยการจดบันทึก เรื่องราว การบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเด็ก	1.04	.69	ปานกลาง
6. ท่านเก็บตัวอย่างการแสดงผลของเด็กจากผลงานทั้งรายบุคคลและกลุ่ม	1.28	.70	ปานกลาง
7. ท่านเก็บตัวอย่างการแสดงผลของเด็กจากการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็น และการสนทนาของเด็ก	1.17	.70	ปานกลาง
รวม	1.090	.513	ปานกลาง
ง. วิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์			
1. ท่านประเมินสารนิทัศน์ของเด็กเป็นรายบุคคล	1.34	.73	ปานกลาง
2. ท่านประเมินสารนิทัศน์ของเด็กเป็นกลุ่ม	.97	.69	ปานกลาง
3. ท่านวิเคราะห์พัฒนาการของเด็กจากตัวอย่างสารนิทัศน์ เพื่อแจกแจงพัฒนาการเด็กตามจุดประสงค์การประเมิน	1.20	.77	ปานกลาง
4. ท่านวิเคราะห์และประเมินพัฒนาการของเด็กจากการบันทึกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก	1.26	.71	ปานกลาง
5. ท่านตีความระดับพัฒนาการของเด็กจากตัวอย่างการแสดงผลของเด็กจากสารนิทัศน์และการบันทึกพัฒนาการของเด็ก	1.26	.71	ปานกลาง
6. ท่านใช้สารนิทัศน์เป็นหลักฐานของการประเมินพัฒนาการเด็กจากฟอร์ทโฟลิโอ	1.22	.73	ปานกลาง
รวม	1.189	.582	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

กาจัดทำสารนิทัศน์	\bar{X}	S	ระดับ
จ. การนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางการเรียนการสอน			
1. ท่านประเมินการเรียนการสอนจากข้อมูลที่ได้จากสารนิทัศน์	1.17	.69	ปานกลาง
2. ท่านปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนจากการวิเคราะห์ในสารนิทัศน์	1.16	.70	ปานกลาง
3. ท่านจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายเพื่อที่จะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก	1.38	.70	ปานกลาง
4. ท่านเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นในขณะที่ทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างเด็ก	1.44	.66	ปานกลาง
5. ท่านช่วยเหลือเด็กพิเศษและเด็กปกติจากสิ่งทิวี่วิเคราะห์ได้จากสารนิทัศน์	1.15	.71	ปานกลาง
6. ท่านส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปกติและเด็กพิเศษจากสารนิทัศน์	1.14	.73	ปานกลาง
รวม	1.241	.565	ปานกลาง
ฉ. วิธีการนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครอง			
1. ท่านนำข้อมูลที่ได้จากการจัดทำสารนิทัศน์มาตีความร่วมกับผู้ปกครอง	.79	.72	ปานกลาง
2. ท่านนำผลงานเด็กหรือบันทึกเกี่ยวกับเด็กส่งไปให้ผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองทราบพัฒนาการของเด็ก	1.39	.68	ปานกลาง
3. ท่านขอความร่วมมือจากผู้ปกครองโดยการช่วยเหลือเด็กจากสิ่งทิวี่พบเกี่ยวกับเด็กจากสารนิทัศน์	1.17	.69	ปานกลาง
4. ท่านขอความร่วมมือจากผู้ปกครองโดยการส่งเสริมเด็กจากสิ่งทิวี่พบเกี่ยวกับเด็กจากสารนิทัศน์	1.17	.73	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

การจัดทำสารนิทัศน์	\bar{X}	S	ระดับ
5. ท่านจัดแสดงสารนิทัศน์ให้ผู้ปกครองได้ทราบเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก	1.00	.76	ปานกลาง
6. ท่านแนะนำผู้ปกครองในการใช้สารนิทัศน์หรือจัดทำสารนิทัศน์ที่บ้าน	.72	.75	ปานกลาง
รวม	1.038	.582	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า ครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครมีการจัดทำสารนิทัศน์ อยู่ในระดับต่ำเพียง 1 ข้อ คือ หมวด ข ข้อ 3 ครูใช้เทปบันทึกเสียงช่วยในการบันทึก ($\bar{X} = .29$) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก อันดับหนึ่งคือ หมวด ข ข้อ 1 ครูบันทึกเด็กเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 1.48$) อันดับสองคือ หมวด ก ข้อ 1 ครูให้เด็กมีส่วนร่วมในการเก็บผลงานของตนเอง ($\bar{X} = 1.47$) อันดับสามคือ หมวด จ ข้อ 4 ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรม และแสดงความคิดเห็นในขณะทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{X} = 1.44$)

ตาราง 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	t	r
การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์	1.000	.622**
การจัดทำสารนิทัศน์		

จากตาราง 7 แสดงว่า การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์มีความสัมพันธ์กับระดับการจัดทำสารนิทัศน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

สมมุติฐานข้อ 1. ครูที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกันจะมีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ต่างกัน

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล
จำแนกตามอายุ

อายุ	N	\bar{X}	S	ระดับ
21 – 30 ปี	55	1.812	.223	สูง
31 – 40 ปี	70	1.608	.429	สูง
สูงกว่า 40 ปีขึ้นไป	93	1.626	.498	สูง
รวม	218	1.667	.427	สูง

จากตาราง 8 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับอายุตั้งแต่ 21 – 30 ปี
31 – 40 ปี และสูงกว่า 40 ปีขึ้นไปมีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล จำแนกตาม
อายุ

การรับรู้การจัดทำ สารนิทัศน์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมายของ สารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.338	.669	2.723	.068
	ภายในกลุ่ม	215	52.807	.246		
	รวม	217	54.144			
ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับรูปแบบของ สารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.087	.544	.285	.151
	ภายในกลุ่ม	215	61.365	1.904		
	รวม	217	62.452			
ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำ สารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.405	.702	3.552*	.030
	ภายในกลุ่ม	215	42.513	.198		
	รวม	217	43.918			

ตาราง 9 (ต่อ)

การรับรู้การจัดทำ สารนิทัศน์	แหล่งความแปรปรวน.	df	SS	MS	F	P
ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทครู	ระหว่างกลุ่ม	2	1.617	.808	4.288*	.015
	ภายในกลุ่ม	215	40.528	.189		
	รวม	217	42.145			
ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.639	.820	3.775*	.024
	ภายในกลุ่ม	215	46.680	.217		
	รวม	217	48.320			
ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ จากสารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	2.420	1.210	4.992**	.008
	ภายในกลุ่ม	215	52.122	.242		
	รวม	217	54.543			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.551	2	.776	4.379*	.014
	ภายในกลุ่ม	38.088	215			
	รวม	39.640	217			

จากตาราง 9 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน โดยรวมมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครู และ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียน ครูอนุบาลที่มีอายุแตกต่างกันมีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์ ครูอนุบาลที่มีอายุแตกต่างกัน มีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสารนิทัศน์ และด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์ ครูอนุบาลที่มีอายุแตกต่างกันมีการรับรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	21 – 30 ปี	31-40 ปี	40 ปีขึ้นไป
21 – 30 ปี	1.812		.2041*	1.853*
31 – 40 ปี	1.608	-		-
40 ปีขึ้นไป	1.626	-	-	

จากตาราง 10 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุ 21 –30 ปี กับครูอนุบาลที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ส่วนครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุ 21 – 30 ปี กับครูอนุบาลที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ส่วนครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุ 31 – 40 ปี กับครูอนุบาลที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	\bar{X}	S	ระดับ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	32	1.716	.274	สูง
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	186	1.659	.449	สูง

จากตาราง 11 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.716$) และครูอนุบาลที่มีวุฒิมัธยมศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.659$)

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครุอนุบาล จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์	วุฒิการศึกษา				t	P
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป			
	\bar{X}	s	\bar{X}	s		
ก. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมายของสารนิทัศน์	1.672	.353	1.599	.521	1.002	.320
ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ รูปแบบของสารนิทัศน์	1.547	.522	1.570	.540	-.224	.823
ค. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์	1.781	.249	1.670	.476	1.452	.150
ง. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ บทบาทครู	1.792	.291	1.703	.461	1.057	.292
จ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ บทบาทผู้เรียน	1.729	.322	1.724	.494	.057	.955
ฉ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์	1.776	.292	1.657	.528	1.848	.069
รวม	1.716	.274	1.659	.449	.703	.483

จากตาราง 12 แสดงว่า ครุอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มี
ปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล

ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล	N	\bar{X}	S	ระดับ
น้อยกว่า 5 ปี	83	1.596	.468	สูง
6 – 10 ปี	64	1.686	.430	สูง
11 – 15 ปี	35	1.660	.437	สูง
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	36	1.809	.258	สูง
รวม	218	1.667	.427	สูง

จากตาราง 13 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์การสอนชั้นอนุบาลตั้งแต่ 5 ปี 6 – 10 ปี 11 – 15 ปี และมากกว่า 15 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.667$)

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล

การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	3	2.001	.667	2.737*	.044
	ภายในกลุ่ม	214	52.143	.244		
	รวม	217	54.144			
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	3	2.281	.760	2.704*	.046
	ภายในกลุ่ม	214	60.171	.281		
	รวม	217	62.452			
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	3	.341	.114	.558	.643
	ภายในกลุ่ม	214	43.577	.204		
	รวม	217	43.918			

ตาราง 14 (ต่อ)

การรับรู้การจัดทำ สารนิทัศน์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทครู	ระหว่างกลุ่ม	3	1.012	.337	1.756	.157
	ภายในกลุ่ม	214	41.132	.192		
	รวม	217	42.145			
ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.340	.447	2.035	.110
	ภายในกลุ่ม	214	46.979	.220		
	รวม	217	48.320			
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยว กับการใช้ประโยชน์จาก สารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	3	1.195	.398	1.597	.191
	ภายในกลุ่ม	214	53.348	.249		
	รวม	217	54.543			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.205	.402	2.237	.085
	ภายในกลุ่ม	214	38.434	.180		
	รวม	217	39.640			

จากตาราง 14 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล โดยรวมมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสารนิทัศน์ และด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์ ครูอนุบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลแตกต่างกัน มีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครู ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียน และด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์ ครูอนุบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีการรับรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล
ที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามจำนวนนักเรียนในชั้นเรียน

จำนวนนักเรียนในชั้นเรียน	N	\bar{X}	S	ระดับ
1 – 25 คน	31	1.610	.370	สูง
26 – 35 คน	102	1.650	.474	สูง
36 คนขึ้นไป	85	1.709	.387	สูง
รวม	218	1.667	.427	สูง

จากตาราง 15 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่รับผิดชอบนักเรียนในชั้นของตนตั้งแต่ 1 – 25 คน 26 – 35 คน และ 36 คนขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง(\bar{X} = 1.667)

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล จำแนกตามจำนวนนักเรียนในชั้นเรียน

การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	.297	.149	.593	.553
	ภายในกลุ่ม	215	53.847	.250		
	รวม	217	54.144			
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	.235	.117	.406	.667
	ภายในกลุ่ม	215	62.217	.289		
	รวม	217	62.452			
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	.683	.341	1.697	.186
	ภายในกลุ่ม	215	43.235	.201		
	รวม	217	43.918			

ตาราง 16 (ต่อ)

การรับรู้การจัดทำ สารนิทัศน์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครู	ระหว่างกลุ่ม	2	.728	.364	.786	.830
	ภายในกลุ่ม	215	42.072	.196		
	รวม	217	42.145			
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.844	.422	1.910	.151
	ภายในกลุ่ม	215	47.476	.221		
	รวม	217	48.320			
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	.168	.842	.333	.717
	ภายในกลุ่ม	215	54.374	.253		
	รวม	217	54.543			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.280	.140	.764	.467
	ภายในกลุ่ม	215	39.360	.183		
	รวม	217	39.640			

จากตาราง 16 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่รับผิดชอบนักเรียนในชั้นเรียนที่มีจำนวนที่แตกต่างกัน โดยรวมมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูอนุบาลที่รับผิดชอบนักเรียนในชั้นที่มีจำนวนแตกต่างกันมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมุติฐานข้อ 2. ครูที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกันจะมีการจัดทำสารนิทัศน์ต่างกัน

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามอายุ

อายุ	N	\bar{X}	S	ระดับ
21 – 30 ปี	55	1.250	.407	ปานกลาง
31 – 40 ปี	70	1.153	.446	ปานกลาง
สูงกว่า 40 ปีขึ้นไป	93	1.090	.502	ปานกลาง
รวม	218	1.150	.464	ปานกลาง

จากตาราง 17 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับอายุตั้งแต่ 21 –30 ปี 31 – 40 ปี และสูงกว่า 40 ปีขึ้นไป มีระดับการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.150$)

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน
จำแนกตามอายุ

การจัดทำสารนิทัศน์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
วิธีการเก็บผลงานเด็ก ของครู	ระหว่างกลุ่ม	2	2.502	1.251	3.961*	.020
	ภายในกลุ่ม	215	67.919	.316		
	รวม	217	70.422			
วิธีการบันทึกของครู	ระหว่างกลุ่ม	2	00.648	00.324	.127	.881
	ภายในกลุ่ม	215	54.714	.254		
	รวม	217	54.779			
วิธีการเก็บตัวอย่าง การแสดงออกของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	2	.997	.498	1.914	.150
	ภายในกลุ่ม	215	55.996	.260		
	รวม	217	56.993			
วิธีการประเมินเด็ก จากสารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	3.339	1.669	5.126**	.007
	ภายในกลุ่ม	215	70.026	.326		
	รวม	217	73.365			
การนำสารนิทัศน์ไปใช้ ทางด้านการเรียนการ สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.399	.199	.622	.538
	ภายในกลุ่ม	215	68.875	.320		
	รวม	217	69.273			
การนำสารนิทัศน์ไปใช้ กับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	2	.904	.452	1.339	.264
	ภายในกลุ่ม	215	72.556	.337		
	รวม	217	73.459			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.884	.442	2.070	.129
	ภายในกลุ่ม	215	45.883	.213		
	รวม	217	46.767			

จากตาราง 18 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน โดยรวมมีระดับ
การจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูอนุบาลที่มี
อายุแตกต่างกันมีการจัดทำสารนิทัศน์ ด้านวิธีการเก็บผลงานเด็กของครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 และด้านวิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ส่วนด้านวิธีการบันทึกของครู ด้านวิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็ก ด้านการนำสารนิทัศน์ไปใช้

ทางด้านกรเรียนการสอน และด้านการนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครอง ของครูอนุบาลที่มีอายุต่างกันมีการจัดทำสารนิทัศน์ด้านดังกล่าวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	N	\bar{X}	S	ระดับ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	32	1.139	.357	ปานกลาง
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	186	1.152	.481	ปานกลาง

จากตาราง 19 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีระดับการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน
จำแนกตามการศึกษา

การจัดทำสารนิทัศน์	วุฒิการศึกษา				t	P
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป			
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
วิธีการเก็บผลงานเด็กของครู	1.203	.491	1.273	.583	-.643	.521
วิธีการบันทึกของครู	1.052	.445	1.098	.513	-.473	.637
วิธีการเก็บตัวอย่างการ แสดงออกของเด็ก	1.085	.492	1.091	.517	-.067	.947
วิธีการประเมินเด็กจาก สารนิทัศน์	1.172	.523	1.192	.592	-.178	.859
การนำสารนิทัศน์ไปใช้ทาง ด้านการเรียนการสอน	1.313	.399	1.229	.589	1.016	.314
การนำสารนิทัศน์ไปใช้กับ ผู้ปกครอง	1.016	.519	1.042	.593	-.237	.813
รวม	1.139	.357	1.152	.481	-.156	.876

จากตาราง 20 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการจัดทำสารนิทัศน์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูอนุบาลที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีการจัดทำสารนิทัศน์รายด้าน ทั้ง 6 ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล

ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล	N	\bar{X}	S	ระดับ
น้อยกว่า 5 ปี	83	1.086	.585	ปานกลาง
6 – 10 ปี	64	1.182	.577	ปานกลาง
11 – 15 ปี	35	1.286	.594	ปานกลาง
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	36	1.343	.543	ปานกลาง
รวม	218	1.189	.582	ปานกลาง

ตาราง 21 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลที่น้อยกว่า 5 ปี 6 – 10 ปี 11 – 15 ปี และมากกว่า 15 ปีขึ้นไป มีระดับการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.189$)

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล

การจัดทำสารนิทัศน์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
วิธีการเก็บผลงานเด็ก ของครู	ระหว่างกลุ่ม	2	2.261	.754	2.366	.072
	ภายในกลุ่ม	215	68.161	.319		
	รวม	217	70.422			
วิธีการบันทึกของครู	ระหว่างกลุ่ม	2	2.413	.804	3.287*	.022
	ภายในกลุ่ม	215	52.366	.245		
	รวม	217	54.779			
วิธีการเก็บตัวอย่าง การแสดงออกของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	2	2.635	.878	3.458*	.017
	ภายในกลุ่ม	215	54.358	.254		
	รวม	217	56.993			

ตาราง 22 (ต่อ)

การจัดทำสารนิทัศน์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
วิธีการประเมินเด็ก จากสารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	2.054	.685	2.055	.107
	ภายในกลุ่ม	215	71.311	.333		
	รวม	217	73.365			
การนำสารนิทัศน์ไปใช้ ทางด้านการเรียนการ สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.433	.811	2.596	.053
	ภายในกลุ่ม	215	66.840	.312		
	รวม	217	69.273			
การนำสารนิทัศน์ไปใช้ กับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.277	.426	1.262	.288
	ภายในกลุ่ม	215	72.182	.337		
	รวม	217	73.459			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.923	.641	3.059*	.029
	ภายในกลุ่ม	215	44.843	.210		
	รวม	217	46.767			

จากตาราง 22 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลแตกต่างกัน โดยรวมมีระดับการจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิธีการบันทึกของครู และด้านวิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็ก ครูอนุบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลแตกต่างกันมีการจัดทำดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านวิธีการเก็บผลงานเด็กของครู ด้านวิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์ ด้านการนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางด้านการเรียนการสอน ด้านการนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครอง ครูอนุบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลแตกต่างกันมีการจัดทำด้านดังกล่าวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล

ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	6 – 10 ปี	11 – 15 ปี	มากกว่า 15 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 5 ปี	1.086		.146	.236	.199
6 – 10 ปี	1.182	-		-	-
11 – 15 ปี	1.286	-	-		-
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	1.343	-	-	-	

จากตาราง 23 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลที่น้อยกว่า 5 ปี 6 – 10 ปี 11 – 15 ปี และ มากกว่า 15 ปีขึ้นไป มีระดับการจัดทำสารนิทัศน์ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามจำนวนนักเรียนในชั้นเรียน

จำนวนนักเรียนในชั้นเรียน	N	\bar{X}	S	ระดับ
1 – 25 คน	31	1.245	.430	ปานกลาง
26 – 35 คน	102	1.097	.489	ปานกลาง
36 คนขึ้นไป	85	1.180	.442	ปานกลาง
รวม	218	1.150	.464	ปานกลาง

จากตาราง 24 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่รับผิดชอบจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนตั้งแต่ 1 – 25 คน 26 – 35 คน และ 36 คนขึ้นไป มีระดับการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.150$)

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามจำนวนนักเรียนในชั้นเรียน

แหล่งความแปรปรวน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
วิธีการเก็บผลงานเด็ก ของครู	ระหว่างกลุ่ม	2	.271	.135	.415	.661
	ภายในกลุ่ม	215	70.151	.326		
	รวม	217	70.422			
วิธีการบันทึกของครู	ระหว่างกลุ่ม	2	1.280	.640	2.572	.079
	ภายในกลุ่ม	215	53.499	.249		
	รวม	217	54.779			
วิธีการเก็บตัวอย่าง การแสดงออกของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	2	.516	.258	.982	.376
	ภายในกลุ่ม	215	56.477	.263		
	รวม	217	56.993			
วิธีการประเมินเด็ก จากสารนิทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	.676	.338	.999	.370
	ภายในกลุ่ม	215	72.689	.338		
	รวม	217	73.365			
การนำสารนิทัศน์ไปใช้ ทางด้านกรเรียนการ สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.249	.124	.388	.679
	ภายในกลุ่ม	215	69.024	.321		
	รวม	217	69.273			
การนำสารนิทัศน์ไปใช้ กับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.944	.972	2.922	.056
	ภายในกลุ่ม	215	71.515	.333		
	รวม	217	73.459			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.638	.319	1.487	.228
	ภายในกลุ่ม	215	46.128	.215		
	รวม	217	46.767			

จากตาราง 25 แสดงว่า ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีความรับผิดชอบนักเรียนในชั้นที่มีจำนวนแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้านมีระดับการจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้นำมาสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อ

1. ศึกษาระดับการรับรู้ของครูอนุบาล
2. ศึกษาระดับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล
4. เปรียบเทียบระดับการรับรู้ของครูอนุบาลจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาล
5. เปรียบเทียบระดับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาล

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกันจะมีการรับรู้ต่างกัน
2. ครูที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกันจะมีการจัดทำสารนิทัศน์ต่างกัน
3. ระดับการรับรู้เกี่ยวกับสารนิทัศน์มีความสัมพันธ์กับระดับการจัดทำสารนิทัศน์

วิธีการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างคือครูอนุบาลทั้งชายและหญิง ที่สอนอยู่ในชั้นอนุบาล ที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาศึกษาที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งรัฐและเอกชน ทั้ง 3 สังกัด โดยสุ่มโรงเรียนแบบแบ่งชั้นจำแนกตามสังกัด ร้อยละ 15 และสุ่มเลือกโรงเรียนและครูอนุบาลด้วยการสุ่มอย่างง่าย โดยกำหนดชั้นอนุบาลละ 1 คน จึงได้โรงเรียนจำนวน 94 โรงเรียน และได้ครูจำนวน 218 คน

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลวิจัย คือแบบสอบถามตามการรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล ซึ่งมี 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการรับรู้ของครูอนุบาลเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ การตรวจสอบเครื่องมือ ใช้การหาค่าอำนาจจำแนกใช้สูตร $t - test$ และการหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ การวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานใช้การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับทดสอบสมมุติฐานใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ

ทางเดียว ร่วมกับวิธีของเซฟเฟ้และหาค่าความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน วิเคราะห์สถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window Version 7.5

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

ครูอนุบาลผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุสูงกว่า 40 ปีขึ้นไป และน้อยที่สุดคือ 21 – 30 ปี ร้อยละ 25.2 และมีวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 85.3 และต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 14.7 มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 38.1 น้อยที่สุดคือ 11 – 15 ปี ร้อยละ 16.1

ครูอนุบาลผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์โดยส่วนใหญ่คือ ได้รับจากการเข้ารับการอบรมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสารนิทัศน์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การบันทึกพฤติกรรมเด็ก หรือการเก็บผลงานเด็ก เป็นต้น ร้อยละ 45.4 และน้อยที่สุดคือ เรียนรู้สารนิทัศน์มาจากหลักสูตรที่สำเร็จการศึกษา ร้อยละ 22.0 และมีจำนวนนักเรียนในชั้นที่รับผิดชอบโดยส่วนใหญ่ 26 – 35 คน ร้อยละ 48.2 และน้อยที่สุด คือ 1 – 25 คน ร้อยละ 13.6

2. ครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการรับรู้การจัดทำ

สารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง และเมื่อศึกษาจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลที่มีอายุแตกต่างกันมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ครูอนุบาลที่มีวุฒิการศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล และรับผิดชอบจำนวนนักเรียนในชั้นแตกต่างกันมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน

3. ครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติสารนิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อศึกษาจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลแตกต่างกันมีการจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูอนุบาลที่มีอายุ วุฒิการศึกษา และ รับผิดชอบจำนวนนักเรียนในชั้นแตกต่างกันมีการจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน

4. การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์มีความสัมพันธ์กับการจัดทำสารนิทัศน์ในทางบวกที่.622 และมีความสัมพันธ์กันทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ทำให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการศึกษาพบว่า ครูอนุบาลมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง อภิปรายได้ว่า เนื่องจากครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครมีโอกาสรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและมีการเผยแพร่ เช่น การอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การประชุมสัมมนา และการจัดทำหนังสือที่เกี่ยวข้องกับสารนิทัศน์ เป็นต้น ทำให้ครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครมีโอกาสได้รับการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์จากประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น การเข้ารับการอบรม การเรียนรู้จากหลักสูตรที่สำเร็จการศึกษามา การอ่านจากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสารนิทัศน์ ได้ยินครูคนอื่นเล่าให้ฟัง หรือการเข้าประชุม-สัมมนา เป็นต้น ซึ่งจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ครูอนุบาลได้รับทำให้ครูอนุบาลมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า มนุษย์เราอาศัยกลไกภายในร่างกาย เช่น การสัมผัส การมองเห็น การได้ยิน ทำให้รับรู้ ดังนั้น การที่มนุษย์จะมีการเรียนรู้อะไรอย่างไรและมากน้อยเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับสัมผัสที่เกิดขึ้นจากการรับรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคลนั่นเอง (พวงจันทร์ จุละลัมพะ.2512 : 145) และจากการศึกษาการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลตามปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล และรับผิดชอบจำนวนนักเรียนในชั้นแตกต่างกันมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจาก สารนิทัศน์เป็นเรื่องใหม่ ครูอนุบาลที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนนักเรียนในชั้นแตกต่างกันมีโอกาสรับรู้พร้อมกัน จากการเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนา การอ่านจากหนังสือ เป็นต้น ทำให้ปัจจัยพื้นฐานดังกล่าวไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล ดังคำกล่าวที่ว่า การศึกษาไม่ว่าจะเป็นประเภทหรือระบบใด จะเป็นปัจจัยส่งเสริมในการรับสารของบุคคล (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร.2533 : 104) ดังนั้นจึงทำให้ครูอนุบาลที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และจำนวนเด็กในชั้นแตกต่างกัน มีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ไม่แตกต่างกัน

แต่จากการศึกษาพบว่า ครูอนุบาลที่มีอายุแตกต่างกันมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะ ครูอนุบาลที่มีอายุ 21 – 30 ปี กับครูอนุบาลที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปมีการรับรู้แตกต่างกัน แต่ครูอนุบาลที่มีอายุ 31 – 40 ปี กับครูอนุบาลที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า ครูอนุบาลที่มีอายุ 21 – 30 ปี เป็นวัยแห่งความกระตือรือร้นในการทำงานและในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และจากผลการวิจัยของ ธอร์นไคค์ได้พบว่า ระยะเวลาที่บุคคลเรียนรู้ได้ดีที่สุดคือ อายุระหว่าง 20 –25 ปี (เชียรศรี วิวิธสิริ.2527:44) และครูอนุบาลในวัยนี้ยังไม่มีการเหน็ดเหนื่อยและอุปสรรคมากมาย เช่น ครอบครัว หรือสุขภาพ เป็นต้น จึงทำให้สะดวกในการแสวงหาความรู้และง่ายต่อการรับรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ แต่ครูอนุบาลที่มีอายุ 31 – 40 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่มีการเหน็ดเหนื่อยเนื่องจากการทำงาน เช่น ครอบครัว ปัญหาสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้เกิดความกังวลหลายอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า บุคคลวัย 35 – 60 นี้มีความกังวลใจในด้านสุขภาพที่เปลี่ยนไป ห่วงการงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ และเรื่องของคนในวัยนี้วิตกกังวลมากเรื่องหนึ่งคือ ความยุ่งยากของชีวิตสมรส และความสัมพันธ์ในครอบครัว (เชียรศรี วิวิธสิริ.2527 : 49) จากความวิตกกังวลนี้จึงทำให้เป็นอุปสรรคในการรับรู้ของครูอนุบาลอายุระหว่าง 31 – 40 ปี หรือ 40 ปีขึ้นไป จึงทำให้ครูอนุบาลที่มีอายุ 21 –30 ปี กับครูอนุบาลที่มีอายุ 31 – 40 ปี และ 40 ปีขึ้นไปมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ที่แตกต่างกัน

นอกจากการศึกษารับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลตามปัจจัยพื้นฐานแล้วผู้วิจัยยังศึกษารับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลตามรายด้าน ซึ่งจำแนกเป็น 6 ด้าน และพบข้อมูลที่อภิปรายตามรายด้านได้ดังนี้

1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสารนิทัศน์

ครูอนุบาลมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง ซึ่งเมื่อพิจารณา รายข้อแล้วพบว่า ข้อที่ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 6 การจัดทำสารนิทัศน์ที่ดีมีคุณภาพต้องแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละด้าน อาจเนื่องจากสารนิทัศน์เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาพัฒนาการและนำมาใช้ประเมินเกี่ยวกับเด็กดังนั้น สารนิทัศน์ที่ดีมีคุณภาพจึงต้องแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละด้าน ดังคำกล่าวที่ว่า เครื่องมือประกอบการสังเกตมีหลายชนิดขึ้นอยู่กับครูที่จะเลือกใช้ตามความเหมาะสมอาจเป็นการบันทึก ปรากฏการณ์ประจำวัน บันทึกพฤติกรรม ภาพถ่าย วิดีทัศน์ บันทึกผลงาน รวมผลงานสะสม ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตต้องบันทึกในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ภาพหรือสาระที่บันทึกจะเป็นตัวชี้บ่งการเปลี่ยนแปลงของเด็ก วิธีการบันทึกมุ่งไปที่การบันทึกการแสดงออกของพฤติกรรมเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2545 : 186) ซึ่งการแสดงออกของเด็กจะช่วยให้ครูเข้าใจพัฒนาการของเด็กได้มากขึ้นและโดยจุดประสงค์การศึกษาปฐมวัยคือการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก นอกจากนี้ยังพบว่าครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารนิทัศน์ที่มีค่าเฉลี่ยสูง รองลงมาคือ ข้อ 1 การจัดทำข้อมูลที่จะเป็นหลักฐานหรือแสดงให้เห็นร่องรอยของการเจริญเติบโต เพราะการจัดทำสารนิทัศน์มีหลายรูปแบบ เช่น การจดบันทึก การสังเกต และการเก็บผลงานเด็กเป็นต้น จึงทำให้ได้ ข้อมูลที่จะเป็นหลักฐานหรือแสดงให้เห็นร่องรอยของการเจริญเติบโต ซึ่งสารนิทัศน์ของครูอนุบาลจัดกระทำ เป็นปกติวิสัยและต่อเนื่อง โดยบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งจะ บันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างสม่ำเสมอและการรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กรายบุคคล โดยการจัดเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์.2545 : 96) ซึ่งการสะสมผลงานเป็นกระบวนการหนึ่งของสารนิทัศน์ นอกจากนี้จากผลการศึกษายังพบว่าข้อที่ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 3 สารนิทัศน์สามารถใช้เป็นหลักฐานการประกันคุณภาพครูและโรงเรียน อาจเนื่องจาก สารนิทัศน์เป็นเรื่องใหม่ และครูอนุบาลยังไม่สามารถเข้าใจและจัดทำได้ชัดเจน ประกอบกับการประกันคุณภาพอยู่ในช่วงของการพัฒนา ยังไม่มีแนวทางที่แน่นอน จึงทำให้ไม่เข้าใจว่าสามารถใช้เป็นหลักฐานการประกันคุณภาพครูและโรงเรียนได้ นอกจากนี้ยังไม่มีตัวอย่างการใช้สารนิทัศน์เป็นหลักฐานการประกันคุณภาพครูและโรงเรียนระดับอนุบาลที่ชัดเจน

1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์

ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง สามารถอภิปรายได้ว่า อาจเนื่องจากรูปแบบของสารนิทัศน์เป็นสิ่งที่ครูอนุบาลรู้และจัดทำอยู่แล้วในรูปแบบของการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก และจากผลการศึกษาพบว่าข้อที่ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 2 การสังเกตและการจดบันทึกพัฒนาการเด็กซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์ นั้นเป็นภาระกิจของครูอนุบาลที่ใช้กัน การสังเกตพัฒนาการเด็กด้วยการเฝ้ามองและจดบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็กทำให้ได้ข้อมูล เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก เพื่อนำมาใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็ก เพราะ การสังเกตเป็นการมองพฤติกรรมเด็กอย่างเป็นระบบและเป็นแบบแผน สามารถเห็นการเปลี่ยนแปลงของเด็กได้ บอกปัญหาและความก้าวหน้าของเด็ก ที่ครูอนุบาลต้องใช้เพื่อการประเมินเด็ก (กุลยา

ตันติผลาชีวะ.2545 : 185) นับเป็นหน้าที่สำคัญของครูอนุบาลและสิ่งที่พบจากการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ข้อ 6 การบันทึก การแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กระหว่างครูกับผู้ปกครองเป็นรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์ อาจเนื่อง มาจากการบันทึกและข้อมูลที่ได้จากการแลกเปลี่ยนระหว่างครูกับผู้ปกครอง เป็นข้อมูลที่ได้จากตัวเด็กที่สามารถนำมาวิเคราะห์และประเมินเกี่ยวกับเด็กได้ ซึ่งการแลกเปลี่ยนข้อมูลอาจอยู่ในรูปของการปรึกษาซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองได้ทราบ ข้อมูลความก้าวหน้าของเด็กและช่วยให้ผู้ปกครองมองเห็นความมุ่งหวังของโรงเรียนที่มีต่อเด็กซึ่งการประชุมปรึกษาแต่ละครั้งมี จุดประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ 1) สิ่งที่ต้องให้ผู้ปกครองทราบ และ 2) ข้อมูลที่โรงเรียนต้องได้รับจากผู้ปกครอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2544 : 34) ซึ่งข้อมูลที่จากผู้ปกครองทำให้เห็นพัฒนาการเด็กที่บ้านและที่โรงเรียนชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ตัวอย่างการขีดเขียนที่ไม่เป็นตัวหนังสือหรือที่เป็นตัวหนังสือของเด็กคือรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์ อาจเนื่องจากเป็นรูปแบบที่ครูไม่เข้าใจว่าการขีดเขียนที่ไม่เป็นตัวหนังสือก็สามารถใช้เป็นหลักฐาน ข้อมูลของเด็กได้ เพราะครูอนุบาลในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะมีสมุดแบบฝึกหัดให้เด็กทำ ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องเขียนเป็นตัวหนังสือเลย แต่การขีดเขียนที่ไม่เป็นตัวหนังสือก็ถือว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งของพัฒนาการการเขียนของเด็ก

1.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์

ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง อาจเนื่องมาจาก ขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์เป็นสิ่งที่ครูอนุบาลจัดทำอยู่แล้วในชั้นเรียน ประกอบกับการได้เข้าอบรม ประชุม-สัมมนา การอ่านจากหนังสือ การได้ยินครูคนอื่นเล่าให้ฟัง หรือการได้เรียนรู้จากหลักสูตรที่สำเร็จการศึกษา มา เป็นต้น ดังคำกล่าวที่ว่า การนำเอาลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งเร้า (การรู้สึก) และสิ่งที่อยู่ในตัวของบุคคล คือความรู้ การเรียนรู้ ประสบการณ์ในอดีตของบุคคลมารวมกัน (ตีความ) เป็นการรับรู้ของบุคคล (บรรพต สร้อยศรี.2535 : 14; อ้างอิงจาก Mutlin.1983 : 13) และจากผลการศึกษาพบว่าข้อรายการที่ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 4 ควรมีการบันทึกความคิดเห็น ความรู้สึกของเด็กประกอบในผลงานด้วยทุกครั้ง อาจเนื่องมาจาก การบันทึกความคิดเห็น ความรู้สึกของเด็กเป็นการสะท้อนตนเองของเด็ก เป็นคำพูดหรือข้อความที่เด็กสะท้อนความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก (พัชรี ผลโยธิน.2544 : 101) นับเป็นภารกิจประจำของครูอนุบาลในการประเมินเด็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือข้อ 6 การจดบันทึกหรือการเก็บข้อมูลควรเป็นไปตามสภาพจริงโดยไม่แต่งเติมคำพูดหรือจัดฉากเพื่อถ่ายรูป เพราะการบันทึกหรือการเก็บข้อมูลตามสภาพจริงจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กตามความเป็นจริงและสามารถนำข้อมูลที่ได้ มาพิจารณาและประเมินเด็กได้ตรงตามความเป็นจริง ซึ่งการประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินจากข้อมูลเชิงประจักษ์เห็นถึงผลงานและการกระทำตามธรรมชาติในชีวิตจริงเป็นหลัก (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2545 : 185) และจากผลการศึกษาพบว่าข้อที่ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 การสังเกตและการจดบันทึกควรทำทุกวันตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนอย่างสม่ำเสมอ อาจเนื่องมาจาก ครูอนุบาลยังไม่เข้าใจว่าจะต้องบันทึกทุกวันหรือจะต้องมีแผนการบันทึก เพราะโดยส่วนใหญ่ เวลาครูอนุบาลจะบันทึก ครูอนุบาลก็จะบันทึกตามความสะดวก หรือแล้วแต่จะบันทึกได้ ซึ่งจริง ๆ แล้วครูอนุบาล ควรมีการสังเกตและจดบันทึกตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนอย่างสม่ำเสมอ ดังคำกล่าวที่ว่า ข้อมูลป้อนกลับที่ครูได้รับจากการประเมินภาพการสอนจะช่วยครูในการพัฒนาเด็กและประสิทธิภาพการสอนของครู การสังเกตของครูที่ดีต้องเป็นการสังเกตอย่างมีจุดประสงค์และไม่แปลความ

ในทันที (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2545 : 188) ดังนั้นการบันทึกและการสังเกตควรทำทุกวันหรือจะต้องมีแผนการบันทึกอย่างมีจุดประสงค์เพื่อการสังเกตและการบันทึกอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณค่าทั้งตัวเด็กและครู

1.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครู

ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครูอยู่ในระดับสูง อาจเนื่องจากครูอนุบาลเป็นผู้ที่สอนในชั้นอนุบาล และได้ผ่านการศึกษจากหลักสูตร และการอบรมเกี่ยวกับบทบาทครูมาแล้ว และครูอนุบาลเป็นผู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นผู้ที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเพื่อนำมาพิจารณาและประเมินพัฒนาการของเด็กอยู่แล้วจึงทำให้ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครูเป็นอย่างดี และจากผลการศึกษาพบว่าข้อที่ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 1 ครูต้องศึกษา หลักสูตรและเป้าหมายการพัฒนาเด็กก่อนการจัดทำสารนิทัศน์ เนื่องจากหลักสูตรและเป้าหมายการพัฒนาเด็กเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาประเมินเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การศึกษาหลักสูตร เป้าหมายการพัฒนาเด็ก จะช่วยให้ครูทราบว่าควรเก็บข้อมูลประเภทใด ลักษณะใด ถึงจะทำให้เห็นพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม (พัชรี ผลโยธิน. 2544 : 104) และ ผลการศึกษาข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ข้อ 5 ครูจะต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็กหลาย ๆ รูปแบบ เนื่องจาก ครูอนุบาลจำเป็นต้องมีวิธีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็กหลายรูปแบบทำให้สามารถเห็นพัฒนาการของเด็กอย่างชัดเจนและทำให้เห็นพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กควบคู่กันอีกด้วย ซึ่งจะทำให้ครูสามารถใช้เป็นข้อมูลในการประเมินเด็กได้ตามความเป็นจริงได้ทุกด้านและถูกต้องเหมาะสมในทางเลือกที่มีความหลากหลาย ตัวอย่างเช่น ของกระทรวงศึกษาธิการได้มีการให้ครูจัดเก็บผลงานของเด็ก ในรูปของแฟ้มสะสมผลงาน และมีการจดบันทึกเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กควบคู่กันไป เป็นต้น เพราะว่า การใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย อาทิ การทดสอบ การวัด การทดสอบฝึกปฏิบัติจริง การใช้ข้อสอบมาตรฐาน การสังเกต การสัมภาษณ์ การจดบันทึก การเก็บรวบรวมผลงานเด็ก เป็นต้น จากวิธีที่หลากหลายนี้ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากตัวเด็ก สามารถนำมาประมวลและประเมินเด็กได้อย่างลึกซึ้งถึงการทำงานของเด็กทางสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ หรือเป็นทางเลือกใหม่ในการประเมิน (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์.2545 :21) และจากผลการศึกษาพบว่าข้อที่ครูอนุบาลมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครูที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 6 ครูเป็นผู้ประเมินพัฒนาการเด็กจากสารนิทัศน์ อาจเนื่องจาก ครูอนุบาลยังไม่เข้าใจว่าจะใช้ข้อมูลจากสารนิทัศน์มาประเมินพัฒนาการเด็กได้อย่างไร และขณะนี้ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่แพร่หลายมากนัก ซึ่งการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลเองก็ยังไม่ชัดเจน

1.5 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียน

ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียนอยู่ในระดับสูง อาจเนื่องจากครูอนุบาลส่วนใหญ่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและการส่งเสริมพัฒนาการเด็กมาโดยตรง และจากประสบการณ์ที่ครูอนุบาลเป็นผู้ที่ใกล้ชิดเด็กและเป็นผู้จัดกิจกรรมให้แก่เด็ก จึงทำให้ครูได้ทราบเกี่ยวกับพฤติกรรม การเรียนรู้และ พัฒนาการของเด็ก และจากผลการศึกษาพบว่าข้อที่ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 2 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของตนเองได้ เนื่องจากเด็กเป็นผู้กระทำผลงานและเด็กก็สามารถที่จะเข้าใจว่างานที่ตนเองทำสื่อถึงอะไร ดังนั้นเด็กจึงสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของตนเองได้ และเมื่อเด็กได้คิด ได้ลงมือกระทำและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของตน เด็กก็สามารถเกิดการเรียนรู้และมีการพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545 : 234) กล่าวว่า การให้เด็กสะท้อนภาพตนเองจึงเป็นขั้นตอนสำคัญ บทบาทครูควรคอยกระตุ้นให้เด็กคิด วางแผน ความคิด ความรู้จักคิดในระดับไตร่ตรอง คิดเรียนรู้ คิดความหมาย รู้จัก

สื่อสารแสดงการโต้ตอบในงานของตน สะท้อนภาพตัวของเขาเอง และจากผลการวิจัยพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียนของครูอนุบาลที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ข้อ 3 เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกผลงานของตนเองและของกลุ่ม เนื่องจากการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการประเมินเกี่ยวกับตัวเด็กนอกจากครูจะเป็นผู้เก็บแล้ว เด็กก็เป็นผู้หนึ่งที่สำคัญนอกจากเป็นผู้สร้างผลงานเด็กยังสามารถเก็บผลงานหรือเลือกผลงานของตนเองได้เพราะการประเมินจะต้องร่วมมือกันทั้งครูและตัวเด็กเองเพื่อข้อมูลการประเมินที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมเป้าหมายและจุดประสงค์ของการเรียน ดังคำกล่าวที่ว่า หลักการประเมินผลงานเหมาะสมสำหรับเด็กอนุบาลคือ 1) ต้องมีชิ้นงาน 2) ต้องมีจุดประสงค์การประเมิน 3) มีเกณฑ์ประเมินที่เชื่อถือได้ และ 4) เด็กมีส่วนร่วมในการเก็บผลงานของตนเอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2545 : 188) และสอดคล้องกับ บุญเชิด ภิญาญอนันตพงษ์ (2545 : 215) กล่าวไว้ว่า การจัดระบบและการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสนเทศที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียน จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกระดับอายุสามารถนำมาใช้แสดงผลสำเร็จของผู้เรียนโดยผู้เรียนสามารถเลือกใช้วิธีการและตัดสินใจเลือกผลงาน มีความอิสระในการสร้างสรรค์ คิดค้นกลวิธี และสะท้อน ความคิดของตนเองออกมาได้อย่างสมบูรณ์ และนอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าข้อที่ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 6 เด็กสามารถร่วมจัดทำสารนิทัศน์กับเพื่อนและครูในชั้นเรียนได้ อาจเนื่องจากครูอนุบาลมีความเข้าใจชัดเจนสารนิทัศน์ในระดับหนึ่ง แต่การจัดทำมีหลากหลายวิธี จึงอาจยังไม่แน่ใจว่าเด็กจะสามารถร่วมจัดทำสารนิทัศน์กับเพื่อนและครูในชั้นเรียนได้

1.6 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์

ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์อยู่ในระดับสูง ซึ่งผลการศึกษาพบว่าการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์ของครูอนุบาลส่วนใหญ่จะใช้เป็นข้อมูลในการประเมินเกี่ยวกับเด็กอาจเนื่องมาจากครูอนุบาลส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์ และอาจเนื่องจากการเก็บข้อมูลสารนิทัศน์ เป็นสิ่งที่ครูปฏิบัติเสมอ และจากผลการศึกษาพบว่าข้อที่ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 5 สารนิทัศน์สามารถแสดงให้ผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการของลูกหลานได้ เนื่องจากสารนิทัศน์เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และงานที่ครูอนุบาลปฏิบัติเป็นประจำคือการส่งสารให้แก่ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์หรืออย่างน้อยทุกเดือน ในรูปของเอกสารต่าง ๆ เช่น แบบประเมินพัฒนาการเด็ก หรือรายงานพัฒนาการของเด็ก เป็นต้นจากตัวข้อมูลการจัดทำสารนิทัศน์ทำให้พ่อ แม่ ผู้ปกครองรู้จักลูกหลานของตนดียิ่งขึ้น ทราบพัฒนาการของเด็ก ตระหนักในประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กขณะอยู่ในโรงเรียน (พัชรี ผลโยธิน.2544 : 103) และจากผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ข้อ 2 ครูสามารถช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กแต่ละคนได้จากสารนิทัศน์ เนื่องจากสารนิทัศน์จะแสดงพัฒนาการและการเรียนของเด็กแล้วสารนิทัศน์ยังสะท้อนถึงปัญหาของเด็กที่ควรได้รับการช่วยเหลือ เช่น เด็กยังมีพัฒนาการด้านการเขียนไม่เป็นไปตามลำดับขั้นเพราะจากหลักฐานหรือจากสารนิทัศน์เด็กยังไม่สามารถที่จะเริ่มเขียนเป็นตัวหนังสือได้ถึงแม้จะวัยจะสมควรเขียนได้ก็ตาม ครูจึงสามารถให้การช่วยเหลือโดยการฝึกในด้านกล้ามเนื้อและพัฒนาการด้านการเขียนให้เด็กเป็นพิเศษ และ ส่งเสริมเด็กเมื่อเด็กมีพัฒนาการที่พร้อม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า ประโยชน์ที่พึงได้จากการประเมินภาพการเรียนรู้ได้แก่ นำผลมาใช้ในการพัฒนาแผนการเรียนการสอน ช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง และ เสริมศักยภาพเด็กที่ต้องเพิ่มเติม และจากผลการศึกษาพบว่าข้อที่ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 3 เด็กสามารถรับรู้คุณค่างานและเรียนรู้ตนเองได้จาก

สารนิทัศน์ อาจเนื่องจาก ครูอนุบาลเข้าใจว่าเด็กอนุบาลยังไม่สามารถรับรู้คุณค่างานได้ และไม่รู้ว่าเด็กจะรับรู้คุณค่างานด้วยวิธีใด แต่จริง ๆ แล้วเด็กสามารถรับรู้คุณค่างานได้โดยการได้รับความชื่นชม หรือการแสดงผลงานของเด็ก โดยเด็กจะเกิดความภูมิใจ และจะเรียนรู้ที่จะพยายามสร้างงานให้ดียิ่งขึ้น

การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง อาจเนื่องจากครูอนุบาลใช้พื้นฐานความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนชั้นอนุบาลในการตอบแบบสอบถามและจากการเข้ารับการอบรม ประชุม-สัมมนา การอ่านจากหนังสือ การเรียนรู้มาจากหลักสูตรที่สำเร็จการศึกษามา และได้ยินครูคนอื่นเล่าให้ฟัง ดังนั้น การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง อาจมาจากประสบการณ์เดิม และประสบการณ์ใหม่ที่ได้จากการอบรม ประชุม – สัมมนา หรือการอ่านจากหนังสือ เป็นต้น แล้วนำมาประกอบกันเป็นการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ที่อยู่ในระดับสูง

2. การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการศึกษาพบว่า ครูอนุบาลมีการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล เป็นภารกิจใหม่ของครูอนุบาลที่จะต้องมีการจัดทำและบันทึกอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะวิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงผลงานของเด็กที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่าสารนิทัศน์เป็นการเก็บและบันทึกข้อมูลที่หลากหลาย เช่น การเก็บผลงานเด็ก การถ่ายภาพ หรือการจดบันทึก เป็นต้น แต่ครูอนุบาลมักจะคุ้นเคยกับการเก็บผลงานเด็กมากกว่าการทำบันทึก หรือการเก็บภาพหรือถ่ายภาพ ดังคำกล่าวที่ว่า เมื่อคนเรามีความรู้เชิงประเมิน และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบพอต่อสิ่งใดแล้ว สิ่งก็ตามมาก็คือ ความพร้อมที่จะกระทำ ในทางใดทางหนึ่งที่สอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินและความรู้สึกต่อสิ่งนั้น (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2523 : 239) และจากการศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล ผู้วิจัยได้ศึกษาตามปัจจัยพื้นฐานของครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลที่มีอายุ วุฒิการศึกษา และรับผิดชอบจำนวนนักเรียนในชั้นแตกต่างกันมีการจัดทำสารนิทัศน์ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจาก สารนิทัศน์เป็นเรื่องใหม่ทำให้ครูอนุบาลที่มีอายุ วุฒิการศึกษา และรับผิดชอบจำนวนเด็กในชั้นแตกต่างกัน มาเรียนรู้พร้อมกัน ทำให้ใช้ความรู้มาปฏิบัติหรือมาจัดทำสารนิทัศน์ไม่แตกต่างกัน

ยกเว้นครูอนุบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลแตกต่างกันมีการจัดทำสารนิทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก การจัดทำสารนิทัศน์นอกจากจะรู้ทฤษฎีแล้วก็ต้องสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม การที่จะสามารถปฏิบัติให้ได้ซึ่งก็ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมประกอบกับความรู้ใหม่ เช่น ครูเคยจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสารนิทัศน์ ครูก็สามารถนำความรู้ใหม่ที่เกี่ยวกับสารนิทัศน์ไปเพิ่มเติมทำให้สามารถจัดทำสารนิทัศน์ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า ข้อมูล หรือตัวกระตุ้น อันได้แก่ วัสดุ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ จะผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ จากนั้นตัวกระตุ้นที่ถูกรับเข้ามาทางประสาทสัมผัสจะถูกคัดเลือก โดยคัดเลือกเอาแต่สิ่งที่สนใจ ในช่วงนี้ของกระบวนการจะมีการแปลความหมายของสิ่งที่รับเข้ามา โดยการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้เคยเรียนรู้อยู่เดิมแล้วสะสมไว้กับสิ่งที่รับเข้ามาใหม่ ในขณะที่เดียวกันก็นำประสบการณ์ในอดีต ความเชื่อ และค่านิยม ฯลฯ เข้ามาในกระบวนการของช่วงนี้ จากนั้นก็จะตีความหมายสิ่งที่รับเข้าไปออกเป็นความเข้าใจต่อสิ่งนั้น ดังนั้น คนจะแสดงพฤติกรรมตามความคิดความเข้าใจที่ตีความออกมา (ดารณี พานทอง พาลุสุข.2532 : 84-85) ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมหรือการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลมากหรือตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปจะอยู่ในระดับสูงกว่าครูอนุบาลที่มีประสบการณ์น้อย

นอกจากผู้วิจัยจะศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลตามปัจจัยพื้นฐานแล้วผู้วิจัยยังศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลเป็นรายด้าน ซึ่งจำแนกเป็น 6 ด้าน และด้านที่ครูอนุบาลปฏิบัติมากที่สุดคือ การเก็บผลงานเด็กของครู ซึ่งสามารถอภิปรายตามรายด้านได้ดังนี้

2.1 วิธีการเก็บผลงานเด็กของครู

จากผลการศึกษาพบว่าวิธีการเก็บผลงานเด็กของครูอนุบาลอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากการเก็บผลงานเด็กของครูยังมีไม่หลากหลาย ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าวิธีที่ครูอนุบาลใช้เก็บผลงานของเด็กที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 3 ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเก็บผลงานของตนเอง เนื่องจากการให้เด็กมีส่วนร่วมในการเก็บผลงานของตนเองเป็นการให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการประเมินตนเองร่วมกับครูด้วยวิธีหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า เด็กสามารถเรียนรู้ตนเองจากการเรียน ขณะเรียนหรือผลงานของตนเอง การประเมินตามสภาพจริงต้องการให้เด็กกระจัดกระแจง สะท้อนภาพตนเอง ประเมินตนเองและเชื่อมโยงความรู้ที่ตนเรียนอย่างลุ่มลึกในแง่คุณภาพและการปฏิบัติงาน (Morrison, 2000 : 192) และวิธีที่เก็บผลงานเด็กของครูที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ข้อ 2 เก็บผลงานเด็กที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ทั้งนี้เพราะตามคู่มือการประเมินพัฒนาการของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ครูต้องเก็บผลงานที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กทุกด้าน เช่น การบันทึก หรือการเก็บผลงานเด็ก เป็นต้น เพื่อเป็นการประเมินความสามารถของเด็กในการแสดงพฤติกรรมที่คาดว่าจะปรากฏในแต่ละช่วงอายุ เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการพิจารณาเสริมประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาทั้ง 4 ด้าน เติบโตตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จึงทำให้ต้องเก็บผลงานเด็กที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทุกด้านของเด็ก และจากผลการศึกษาพบว่าวิธีที่ครูอนุบาลใช้เก็บผลงานเด็กที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ให้เด็กหรือผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่เด็กเลือก อาจเป็นเพราะผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความสนใจหรือให้ความร่วมมือน้อย ส่วนให้เด็กแสดงความคิดเห็นน้อย อาจเป็นเพราะจำนวนเด็กมีมากจึงไม่สะดวก

2.2 วิธีการบันทึกของครู

จากผลการวิจัยพบว่า วิธีการบันทึกของครูอนุบาลในการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากครูอนุบาลส่วนใหญ่ต้องดูแลเด็กเป็นจำนวนมาก และการบันทึกต้องใช้เวลามาก วิธีที่ครูอนุบาลใช้บันทึกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1 ครูบันทึกเด็กเป็นรายบุคคล อาจเพราะครูจะต้องบันทึกพฤติกรรมที่ได้ลงในแบบบันทึกพัฒนาการ (อบ.03) ของเด็กแต่ละคน ซึ่งการสังเกตและการบันทึกเด็กจะทำให้เห็นว่าเด็กกำลังทำอะไร อย่างไร เด็กแต่ละคนเล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไร เป็นการติดตามพัฒนาการของเขา เด็ก ๆ แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นหลักฐาน/ข้อมูลของพัฒนาการของเขาในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม จิตใจ และร่างกาย และการบันทึกจากการสังเกตช่วยในการวางแผนของครู ช่วยรายงานความก้าวหน้าในการพัฒนาการทุก ๆ ด้าน และเป็นไปตามหลักสูตรที่วางไว้ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ 2545 : 209) และจากผลการศึกษาพบว่าวิธีการบันทึกของครูอนุบาลที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ข้อ 5 ครูบันทึกพฤติกรรมของเด็กตามจุดประสงค์ โดยสังเกตจากการทำกิจกรรมและกิจวัตรของเด็ก อาจเป็นเพราะ การบันทึกครุควรมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาพฤติกรรมของเด็กเพื่อเป็นแนวทางให้รู้ว่า จะบันทึกพฤติกรรมอะไร ขอบข่ายเท่าใด เวลาใด สถานที่ใด การที่ต้องกำหนดบริบทต่าง ๆ เนื่องจากว่าพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กที่เกิดขึ้นจะมีความแตกต่างกันไปตามสถานที่ที่เด็กอยู่ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ 2545 : 197) และจากผลการศึกษาพบว่าวิธีการบันทึกที่ครูอนุบาลใช้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 3 ครูใช้เทปบันทึกเสียงช่วยในการบันทึก อาจเนื่องจาก งบประมาณของครูและของโรงเรียนมีไม่เพียงพอ แต่การใช้เทปบันทึกเสียง

มีความสำคัญตั้ง วิเวียน พาเลย์ (Vivian Paley, 1988) กล่าวไว้ว่า การใช้เทปบันทึกเสียงช่วยบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และเพื่อวิเคราะห์การตนเอง หลังจากนั้นก็นำบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พาเลย์ พบว่าการเขียนบันทึกและการใช้เทปบันทึกเสียงนอกจากจะช่วยให้เรียนรู้ ภาระหนักและเข้าใจการสอน และการใช้คำถามต่าง ๆ ในการสอนแล้ว ยังช่วยให้เข้าใจเด็กแต่ละคนในชั้นเรียนดีขึ้นด้วย ซึ่งถ้าครูอนุบาลสามารถใช้เทปบันทึกเสียงช่วยบันทึกจะทำให้เกิดผลดีกับทั้งตัวครูและตัวเด็กด้วย

ถึงแม้ว่าครูอนุบาลส่วนใหญ่จะมีการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับปานกลางก็ตาม แต่ก็เชื่อว่าครูอนุบาลจะสามารถจัดทำสารนิทัศน์ได้ถูกต้องเหมาะสมทั้งหมด จากการสัมภาษณ์พบว่า ครูอนุบาลส่วนหนึ่งจะจัดทำโดยไม่รู้ว่าสิ่งนั้นคือการจัดทำสารนิทัศน์และมีบางคนที่จัดทำแล้วไม่รู้ว่าจะไปใช้อย่างไร เช่น การจดบันทึก ครูบางคนบอกว่า “ก็จดไปอย่างนั้นแหละ จดบ้างไม่จดบ้าง จดแล้วไม่รู้ว่าจะไปทำอะไร และจะนำไปไว้ส่วนไหนของ แฟ้มผลงาน” (จากการสัมภาษณ์) บางคนจัดทำเพียงบางส่วนและไม่สม่ำเสมอก็ไม่แน่ใจว่าเป็นการจัดทำสารนิทัศน์ที่ถูกต้อง หรือบางโรงเรียนมีหลักสูตร หรือมีนโยบายไม่เอื้อต่อการจัดทำสารนิทัศน์ที่ดีและไม่หลากหลาย เช่น ผลงานเด็กมีเพียงสมุดแบบฝึกหัดเพียงอย่างเดียว ดังนั้น การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลจึงอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 วิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็ก

จากผลการศึกษาพบว่าวิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กในการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการศึกษาพบว่าวิธีที่ครูอนุบาลใช้เก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 6 ครูเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กจากผลงานทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ซึ่งหมายถึงการเก็บผลงานเด็ก ทั้งนี้เพราะการเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กหรือการเก็บผลงานเด็กเป็นสิ่งที่ง่ายและสะดวกที่สุดและผลงานเด็ก โดยเฉพาะในระดับอนุบาลเพราะเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือกระทำ ได้แก่ การปั้นแป้งโด การวาดภาพระบายสีหรือการประดิษฐ์ต่าง ๆ ซึ่งผลงานเด็กจะช่วยให้ความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็ก การแสดงออกของเด็ก ความคิดและความรู้สึกของเด็กที่สามารถทำให้ครูวางแผนการสอนเด็กที่เหมาะสมกับเด็กได้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545 : 189) และยังพบว่าวิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กที่ครูอนุบาลใช้ที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ข้อ 1 ครูตั้งเป้าหมายก่อนการเก็บตัวอย่าง เนื่องจากการวางแผนการเรียนการสอนต้องตั้งเป้าหมายก่อนการเก็บตัวอย่าง ซึ่งการเก็บตัวอย่างจะช่วยให้ครูทราบว่าจะต้องเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กด้านใดบ้าง และจะเก็บไปทำไม ด้วยวิธีไหน เป็นต้น การเก็บข้อมูลสารสนเทศในบริบทต่าง ๆ ความเฉพาะของข้อมูลสารสนเทศและการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจหรือกระทำ ซึ่งผู้ประเมินและผู้ตัดสินใจจะต้องบูรณาการข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ มาร่วมในการตัดสินใจ ทบทวนให้ข้อคิดเห็น หรือเลือกวิธีการปฏิบัติ (Dempsey and Sales, 1993 : 311) และจากผลการศึกษาพบว่าวิธีที่ครูอนุบาลใช้เก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 ครูเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กด้วยการถ่ายภาพ ถ่ายภาพสไลด์หรือวีดีโอ อาจเนื่องจากงบประมาณของโรงเรียนมีไม่เพียงพอ ซึ่งจริง ๆ แล้ววิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กด้วยวิธีนี้คือวิธีที่ดีอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งจะแสดงให้เห็นภาพการเรียนรู้ พัฒนาการและการแสดงออกของเด็กได้ชัดเจนละเอียดและเป็นจริงมากที่สุด

2.4 วิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์

จากผลการศึกษาพบว่าวิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์ของครูอนุบาลอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายได้ว่าวิธีการประเมินจากสารนิทัศน์ อาจเนื่องมาจากการเก็บข้อมูลของเด็กในการจัดทำสารนิทัศน์ยังมีไม่หลากหลายทำให้ครูอนุบาลใช้วิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์ได้ไม่หลากหลายเท่าที่ควร และจากผลการศึกษาพบว่าวิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์ที่ครูอนุบาลปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 1 ครูประเมินสารนิทัศน์ของเด็กเป็นรายบุคคล เนื่องจากการประเมินเด็กเป็นรายบุคคลทำให้ได้ข้อมูลเฉพาะของแต่ละคน และครูคุ้นเคยกับการประเมินเด็กเป็นรายบุคคลจากแบบประเมินพัฒนาการของเด็กอยู่แล้วเพราะเป็นสิ่งที่ครูทำอยู่แล้วและทำอย่างสม่ำเสมอ ดังคำกล่าวที่ว่า การประเมินผลพัฒนาการที่ดีควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน ความสนใจและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน (นภเนตร ธรรมบวร.2540 : 3) และจากผลการศึกษาพบว่าวิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์ที่ครูใช้ที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ข้อ 3 ครูวิเคราะห์และประเมินพัฒนาการของเด็กจากการบันทึกต่างๆที่เกี่ยวกับเด็กโดยส่วนใหญ่ครูจะประเมินเด็กโดยการวิเคราะห์ ทัศนคติความระดับพัฒนาการของเด็กจากการบันทึกต่างๆ เพราะครูจะมีแบบประเมินพัฒนาการของเด็กแต่ละคนอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การประเมินสำหรับเด็กปฐมวัยจะมีลักษณะแตกต่างไปจากการประเมินผลในระดับ อื่น ๆ การประเมินผลสำหรับเด็กจะไม่สามารถใช้ข้อสอบได้ แต่ควรอาศัยการสังเกต สัมภาษณ์ จดบันทึกพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้แลเห็นภาพพจน์ของพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ (เยาวพา เดชะคุปต์.2542 : 161) และจากผลการศึกษาพบว่าวิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์ที่ครูอนุบาลใช้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 ครูประเมินสารนิทัศน์ของเด็กเป็นกลุ่ม อาจเนื่องจากการประเมินเด็กเป็นกลุ่มทำให้เห็นพัฒนาการของเด็กแต่ละคนไม่ชัดเจน และไม่สามารถระบุพัฒนาการของเด็กแต่ละคนได้ การประเมินเป็นกลุ่มควรจะเหมาะกับการประเมินเด็กในภาพรวม และการจัดกิจกรรมและการร่วมมือกิจกรรมของเด็กเป็นกลุ่มมากกว่า

2.5 การนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางด้านการเรียนการสอน

จากผลการศึกษาพบว่า การนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางด้านการเรียนการสอนของครูอนุบาลอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากสารนิทัศน์เป็นเรื่องใหม่ จึงทำให้ครูอนุบาลยังไม่สามารถใช้วิธีการนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางด้านการเรียนการสอน ซึ่งโดยส่วนใหญ่ครูจะมุ่งไปใช้ในการประเมินเด็กเท่านั้น จึงทำให้การนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางด้านการเรียนการสอนยังไม่หลากหลายเท่าที่ควร ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า การนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางด้านการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 4 ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นในขณะทำกิจกรรม ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าช่วงนี้เป็นการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และอีกประการหนึ่งคือ การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเองมากที่สุด ดังคำกล่าวที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.2542 : 12) ดังนั้นครูอนุบาลจึงปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา จึงเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นในขณะทำกิจกรรม และจากผลการศึกษาพบว่าวิธีการนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางด้านการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ข้อ 3 ครูจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรม ตามความสามารถของตัวเด็กเองเพื่อให้เด็กได้แสดงความสามารถและพัฒนาการตามศักยภาพของเด็กออกมาได้ ซึ่งสอดคล้องกับ นภเนตร ธรรมบวร (2544:46) กล่าวไว้ว่า ครูต้องช่วยปรับข้อมูลของเด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ไปสู่รูปแบบที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และความเข้าใจของผู้เรียนโดยผ่านรูปแบบการเรียนการสอนที่

หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจ และค้นพบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง และผลจากการศึกษาพบว่า การนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางด้านการเรียนการสอนของครูอนุบาลที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 6 ครูส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปกติและเด็กพิเศษจากสารนิทัศน์ อาจเนื่องจากโรงเรียนโดยส่วนมากยังไม่มีการเรียนร่วมในระดับชั้นอนุบาลมากนัก จึงทำให้ครูครูอนุบาลยังไม่ต้องส่งเสริมพัฒนาการของเด็กพิเศษจากสารนิทัศน์

2.6 การนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครอง

จากผลการศึกษาพบว่า การนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครองของครูอนุบาลอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลยังไม่ชัดเจนสมบูรณ์ จึงทำให้การนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครองได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า การนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครองของครูอนุบาลที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 2 ครูนำผลงานเด็กหรือบันทึกเกี่ยวกับเด็กส่งไปให้ผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองทราบพัฒนาการของเด็ก เนื่องจากผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญบุคคลหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก และมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กที่อยู่ที่บ้าน เพราะพ่อแม่คือครูคนแรกของเด็ก ดังนั้นครูและผู้ปกครองต้องสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อความเข้าใจตรงกัน และพร้อมร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2544 : 36) ดังนั้นผู้ปกครองจึงควรทราบถึงพัฒนาการของเด็กขณะที่เด็กอยู่ที่โรงเรียนนอกเหนือจากอยู่ที่บ้านร่วมกับครูด้วย นอกจากนี้จะทราบพัฒนาการเกี่ยวกับเด็กแล้ว ผู้ปกครองยังเป็นผู้ร่วมประเมินพัฒนาการของเด็กร่วมกับครูอีกด้วย จากผลการศึกษาพบว่า การนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครองของครูอนุบาลที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ข้อ 3 ครูขอความร่วมมือจากผู้ปกครองโดยการช่วยเหลือเด็กจากสิ่งที่พบเกี่ยวกับเด็กจากสารนิทัศน์ และครูขอความร่วมมือจากผู้ปกครองโดยการส่งเสริมเด็กจากสิ่งที่พบเกี่ยวกับเด็กจากสารนิทัศน์ ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ทั้งสองข้อครูอนุบาลปฏิบัติเท่ากัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีความสำคัญและให้ความร่วมมือกับครูเป็นอย่างดี ซึ่งครูและผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กันโดยการช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กด้วยการใช้สารนิทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญและเกิดผลดีเยี่ยมต้องมีผู้ปกครองมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อสืบสานการส่งเสริมพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2545: 74) และจากผลการศึกษาพบว่า การนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครองของครูอนุบาลที่ใช้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 6 ครูแนะนำผู้ปกครองในการใช้สารนิทัศน์ หรือจัดทำสารนิทัศน์ที่บ้าน อาจเนื่องจากการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลยังไม่ชัดเจนจึงไม่สามารถแนะนำผู้ปกครองในการทำสารนิทัศน์ที่บ้านได้ หรืออาจเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อม เช่น มีเวลาน้อย หรือมีการศึกษาน้อย เป็นต้น

การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากถึงแม้ครูอนุบาลจะมีการรับรู้สูงหรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์สูง แต่เมื่อนำมาปฏิบัติครูอนุบาลก็มีขีดจำกัด คือต้องคำนึงถึงนโยบายของโรงเรียนที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแบบใด บางโรงเรียนเน้นวิชาการหรือแบบฝึกหัดเพียงอย่างเดียว ไม่มีกิจกรรมอื่นให้เด็กทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็กก็ได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้นซึ่งอาจทำให้ไม่ทราบพัฒนาการเด็กได้ครบทุกด้าน หรือความพร้อมของโรงเรียนที่มีทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีอุปกรณ์และบุคลากรเพียงพอพร้อม และโรงเรียนขนาดเล็กที่ยังขาดอุปกรณ์ และบุคลากร ปัจจัยเหล่านี้จึงทำให้การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาลในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง

3. การรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์มีความสัมพันธ์กับการจัดทำสารนิทัศน์

จากผลการศึกษาพบว่า ครูอนุบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์มีความสัมพันธ์กับการจัดทำสารนิทัศน์ หรือมีความสัมพันธ์กันในทางบวก แสดงว่าถ้าครูอนุบาลมีการรับรู้การจัดทำสารนิทัศน์ที่ดีก็จะส่งผลไปทำให้ครูอนุบาลมีการจัดทำสารนิทัศน์ที่ดี แต่ปรากฏว่าการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับปานกลางเพราะ อาจมีปัจจัยความไม่พร้อมรวมกับสารนิทัศน์เป็นเรื่องใหม่ อยู่ระหว่างการหาแนวคิด เพื่อการพัฒนาที่แบบอย่างที่ดีและถูกต้อง แต่ครูอนุบาลก็สามารถปฏิบัติได้สอดคล้องกับการรับรู้ อาจเนื่องจากครูอนุบาลมีการรับรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสารนิทัศน์มาก่อน เช่น การเข้ารับ การอบรม การเรียนรู้มาจากหลักสูตรที่สำเร็จการศึกษามา และประสบการณ์ที่ได้จัดทำพิมพ์สะสมผลงานมาเป็นต้น ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของสารนิทัศน์ จึงทำให้ครูอนุบาลใช้ประสบการณ์เดิมมารู้และมาปฏิบัติ จึงทำให้ครูอนุบาลมีการรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมย่อมเกี่ยวข้องกับการรับรู้ และพฤติกรรมเป็นผลเกี่ยวข้องมาจากการรับรู้เดิม และพฤติกรรมเป็นจุดเริ่มต้นของการรับรู้อื่น ๆ ต่อไป (นริศรา อุปกรณ์ศิริกร.2542 : 12; อ้างอิงมาจาก Kemp. 1985 : 10-11)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ได้ดังนี้

1. ควรมีการเพิ่มและเผยแพร่หนังสือ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสารนิทัศน์ทั้งด้านความรู้และแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจน ทั้งในกรุงเทพฯและภูมิภาคต่าง ๆ อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในการนำไปปฏิบัติหรือการจัดทำสารนิทัศน์ เพราะการจัดทำ สารนิทัศน์ของครูอนุบาลยังอยู่ในระดับปานกลาง และจากผลการวิจัยพบว่า ครูอนุบาลมีการจัดทำสารนิทัศน์บางอย่างอยู่ในระดับต่ำได้แก่ ความสำคัญของการใช้เทปช่วยบันทึกเสียง และการเก็บตัวอย่างด้วยการถ่ายภาพ อาจเป็นเพราะครูอนุบาลยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญ และนอกจากนี้ ครูอนุบาลยังไม่เข้าใจว่าจะวิเคราะห์ข้อมูลและใช้ข้อมูลอย่างไรเมื่อเก็บมาแล้วด้วย นอกจากนี้ควรมีการจัดทำการเผยแพร่ให้ชัดเจน เพื่อครูอนุบาลจะได้มีแหล่งศึกษาค้นคว้าและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้ชัดเจนและถูกต้องมากขึ้นเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์
2. ในทางบริหารควรมีการจัดทำคู่มือประกอบการจัดทำสารนิทัศน์ในชั้นเรียนเพื่อครูจะได้มีแนวทางจัดทำสารนิทัศน์ได้สอดคล้องกับหลักสูตร และนโยบายของโรงเรียนได้ถูกต้อง และควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์แก่ครูอนุบาลเพื่อครูอนุบาลจะได้จัดทำสารนิทัศน์ที่ถูกต้องชัดเจน โดยเฉพาะครูอนุบาลที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี หรือครูอนุบาลที่ไม่ได้จบจากสาขาการศึกษาปฐมวัยโดยตรง เพราะจะเห็นได้ว่าครูอนุบาลมีระดับการรับรู้สูงเพราะได้รับการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม เพราะครูอนุบาลเหล่านั้นนอกจากจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์แล้วยังไม่มีพื้นความรู้เกี่ยวกับเด็กอีกด้วย
3. ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดทำสารนิทัศน์ในชั้นเรียนให้มากขึ้น และนำมาใช้ เพื่อให้เห็นคุณค่าที่ชัดเจนของสารนิทัศน์ในการจัดการเรียนการสอน และความชัดเจนของการประเมินผลเด็กตามสภาพจริงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการใช้สารนิทัศน์เพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าการจัดทำสารนิทัศน์มีความสำคัญและสามารถส่งเสริมเด็กในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพเช่นกัน
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สารนิทัศน์รูปแบบต่าง ๆ กับผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบว่าสารนิทัศน์สามารถแสดงให้เห็นพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างชัดเจนและครบทุกด้าน ทำให้เห็นว่าสารนิทัศน์มีความสำคัญและมีคุณค่า
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติและการส่งเสริมการจัดทำสารนิทัศน์ด้วยวิธีต่าง ๆ ตามสภาพความพร้อมของแต่ละโรงเรียนของครุอนุบาล เพื่อให้ครุอนุบาลสามารถจัดทำสารนิทัศน์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของโรงเรียนของตน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงรัง. (2528). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กันยา แสงสุวรรณ. (2532). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545,มกราคม). " การประเมินตามสภาพจริง ," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 6(1) : 26 – 32.
- _____. (2544,ตุลาคม). "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน,"*วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(4) : 34.
- _____. (2542). "รู้จักนัยโรงเรียน," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 3(36 – 37).
- _____. (2545).*รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*.กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสัน เพรสโปรดักส์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ และสุวิมล ตั้งสัจจพจน์. (2542). *การประเมินผลงานสะสมทางผลศึกษา*. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์จำกัด.
- คณะทำงานจัดทำแนวดำเนินการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา. (2536). *แนวการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะทำงานวิจัยและพัฒนาการสร้งรูปแบบการเรียนรู้อัตนตามแนวพระราชดำริ. (2543). *สรุปผลการวิจัย รูปแบบการเรียนรู้อัตนตามแนวพระราชดำริ ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการเรียนรู้อัตนตามแนวพระราชดำริ “ฉลาดรู้”*.(22) .
- จุฬากรณ์ มาเสถียร และคณะ. (2542). *การใช้สารนิตินันท์ : บันทึกเหตุการณ์เพื่อการพัฒนาตนเอง.ปริญญานิพนธ์โครงการพัฒนานักบริหารและผู้จักการศึกษาาระดับสูง MMED รุ่น 4 (การศึกษาปฐมวัย)*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จำเนียร ช่วงโชติ. (2519). *จิตวิทยาการรับรู้*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยยงศ์ พรหมวงศ์. (2521). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ : เทพนิมิตรการพิมพ์.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. (2527). *จิตวิทยาการเรียนรู้อัตนสำหรับผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ดารณี พานทอง พาลุสุข. (2532). *ทฤษฎีการจูงใจ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นภเนตร ชรรมบรร. (2540). *การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). *การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- _____. (2542). *การวิเคราะห์เรื่องราวการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- นภาพรณ อุณาภูล. (2540). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา คชภักดี. (2543). *ขั้นตอนการพัฒนาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ปฏิสนธิ – 5 ปี*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- นริศรา อุปกรณ์ศิริการ. (2542). *การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2527). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- บรรพต สร้อยศรี. (2535). *การศึกษาเปรียบเทียบผลการรับรู้และความชอบดั่งอักษรจากรายการโทรทัศน์ที่มีลักษณะการเสนอตัวอักษรบรรยายประกอบต่างกัน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- บุษบง ต้นดวงศ์. (2541). "พอร์ทโฟลิโอกับนวัตกรรมพัฒนาครู," *วารสารครุศาสตร์*. (40 – 46) .
- ประเวศ วะสี. (2543). *แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด.
- _____. (2544). *ปฏิรูปการเรียนรู้ : ตัวอย่างความสำเร็จจากประสบการณ์จริง*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- พวงจันทร์ ดุลละมพะ. (2512). *จิตวิทยาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พัชรี ผลโยธิน และวรนาท รักสกุลไทย. (2543). *การทำสารนิทัศน์เพื่อพัฒนาเด็ก เพื่อพัฒนาครู และเพื่อพัฒนามาตรฐานโรงเรียน. เอกสารประกอบการอบรม (31 มีนาคม – 1 เมษายน)*. กรุงเทพฯ.
- ภรณ์ คุรุรัตน์และวรนาท รักสกุลไทย. (2542). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : เซเวน พรินติ้ง กรุ๊ป.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.
- โยธิน ต้นสนนุท และคณะ. (2533). *จิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

- ระวีวรรณ พันธุ์พานิช. (2543). เอกสารประกอบการสอนวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนี นพเกตุ. (2540). จิตวิทยาการรับรู้. กรุงเทพฯ : ประกายพริก.
- _____. (2536). จิตวิทยาทั่วไป “การรับรู้”. กรุงเทพฯ : ประกายพริก.
- ล้วน สานยศ และอังคณา สานยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2536). ทฤษฎีและกระบวนการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการแต่งตั้งตำราทบวงมหาวิทยาลัย.
- วัลภา สบายยิ่ง. (2542). การรับรู้ความสามารถของตนเองและบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของผู้จำหน่ายตรง. ปรินญาณินพนธ์ วทศ. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). วิสัยทัศน์การศึกษา. กรุงเทพฯ : SR Printing Limited Partnership.
- วิทเบญจะ เกลพานิช. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสื่อความหมายจากภาพการ์ตูนกับความคิดสร้างสรรค์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2535). การสร้างเสริมลักษณะเด็กปฐมวัยด้านศิลปะ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 3. เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็กระดับปฐมวัยศึกษา สุขุทัยธรรมมาธิราช.
- ศิริประภา พงศ์ไทย. (2542). การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย ทองหมู. (2541). การศึกษาการรับรู้ด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมฤดี วัจจินดา. (2540). ผลของการเล่านิทานประกอบหุ่นมือต่อการรับรู้ความเจ็บปวด พฤติกรรมความเจ็บปวดจากการฉีดยาและทัศนคติต่อการฉีดยาในเด็กก่อนวัยเรียนอายุ 3 – 6 ปี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ปฐมกถา. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์.(2545). *การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____.(2545,เมษายน). *เด็ดดอกไม้ที่กระพือถึงดวงดาว การปลูกฝังเด็กปฐมวัยรักสิ่งแวดล้อม*. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 6(2) : 34.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2535). *สมบัติพิพัยของการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). *การสื่อสารกับสังคม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารี พันธุ์มณี. (2540). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน แกรมมี.

Dempsey,J.V. and Sales,G.C.Editors.(1993). *Interactive instruction and feedback*. New Jersey : Educational Technology Publication.

Good,G. V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd. ed. New York : Mोगraw – Hill.

Helm,J.Beneke,S. and Steinheimer, K. (1997). *Documenting Children's Learning*. Childhood Education. Summer.

_____. (1998). *Windows on learning*. New York : Teacher College Press.

Jean, W. and Gillet,C.T. (2000). *Documenting Spelling Progress*. New York.

Katz L. and Chard. S. (1996). *The Contribution of Documentation to the Quality of Early Childhood Education*. Urbana. IL. Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education.

Morrison,G.S.(2000).*Fundamentals of early childhood education*. 2nd ed. Ohio : Merrill.

Paley,V.G.(1988). *Bad guys don't have birthdays : Fantasy play at four*. Chicago : the University of Chicago Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือและกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือ และกลุ่มตัวอย่าง

สังกัด	กลุ่มทดลองใช้เครื่องมือ	กลุ่มตัวอย่าง
<p>สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนวัดหนองแขม 2. โรงเรียนวัดบุญประดิษฐ์ 3. โรงเรียนเพชรเกษม 4. โรงเรียนคลองบางแกว 5. โรงเรียนหมู่บ้านเศรษฐกิจ 6. โรงเรียนวัดพิบูล 7. โรงเรียนวัดตลิ่งชัน 8. โรงเรียนวัดท่าพระ 9. โรงเรียนวัดมหรธรรณพ์ 10. โรงเรียนวัดสุทัศน์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนวัดมหาธาตุ 2. โรงเรียนวัดพระพิเรนทร์ 3. โรงเรียนวัดบรมนิวาส 4. โรงเรียนวัดชัยมงคล 5. โรงเรียนวัดปฐมวนาราม 6. โรงเรียนสวนลุมพินี 7. โรงเรียนวัดหัวลำโพง 8. โรงเรียนเบญจมมพิตร 9. โรงเรียนวัดจันทร์สโมสร 10. โรงเรียนวัดไผ่ตัน 11. โรงเรียนกิงเพชร 12. โรงเรียนวัดคิสิทสงสาราม 13. โรงเรียนวัดดอน 14. โรงเรียนวัดยานนาวา 15. โรงเรียนวัดกัลยาณมิตร 16. โรงเรียนวัดประดิษฐาราม 17. โรงเรียนวัดกระจัดพินิจ 18. โรงเรียนวัดเศวตฉัตร 19. โรงเรียนวัดสุทธาราม 20. โรงเรียนวัดทองเปลง 21. โรงเรียนวัดสุวรรณ 22. โรงเรียนวัดนิมมานรดี 23. โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม 24. โรงเรียนวัดไชยฉิมพลี 25. โรงเรียนวัดบางขุนนนท์ 26. โรงเรียนวัดโพธิ์เรียง 27. โรงเรียนวัดปฐมบุตริศราราม 28. โรงเรียนวัดศิริไอยสวรรค 29. โรงเรียนวัดรวก 30. โรงเรียนวัดสามัคคีสุทธาราม 31. โรงเรียนวัดไก่อ่เตี้ย

สังกัด	กลุ่มทดลองใช้เครื่องมือ	กลุ่มตัวอย่าง
<p>สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร</p>		<p>32. โรงเรียนวัดทอง 33. โรงเรียนวัดมะกอก 34. โรงเรียนวัดโพธิ์ 35. โรงเรียนวัดราชสิทธิาราม 36. โรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี 37. โรงเรียนวัดตีตวัด 38. โรงเรียนวัดบางประกอก 39. โรงเรียนวัดแจ้งร้อน 40. โรงเรียนวัดอุดมรังสี 41. โรงเรียนประชาบำรุง 42. โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ 43. โรงเรียนพระราม 9 กาญจนากิเษก 44. โรงเรียนวัดทองใน 45. โรงเรียนสามเสนนอก 46. โรงเรียนทุ่งสองห้อง 47. โรงเรียนวัดลาดบัวขาว 48. โรงเรียนวัดธาตุทอง 49. โรงเรียนวัดภาษี 50. โรงเรียนสวัสดิศึกษา 51. โรงเรียนบางแค 52. โรงเรียนวัดบางไผ่ 53. โรงเรียนบางแคเหนือ 54. โรงเรียนวัดบางบอน 55. โรงเรียนวัดบางพลัด 56. โรงเรียนวัดม่วง 57. โรงเรียนพรหมราษฎร์รังสรรค์ 58. โรงเรียนพระยามนธาตุราชศรี พิจิตร 59. โรงเรียนพูนสิน 60. โรงเรียนวัดสร้อยทอง</p>

สังกัด	กลุ่มทดลองใช้เครื่องมือ	กลุ่มตัวอย่าง
<p>สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนพญาไท 2. โรงเรียนโสมสิตสโมสร 3. โรงเรียนวัดโบสถ์ 4. โรงเรียนวัดอมรินทราราม 5. โรงเรียนวัดเจ้ามูล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนพระตำหนักสวน กุหลาบ 2. โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค 3. โรงเรียนอนุบาลวัดปรีณายก 4. โรงเรียนอนุบาลสามเสน
<p>สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาเอกชน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนศึกษาสมบูรณ์อนุสรณ์ 2. โรงเรียนจันทร์ศิรีวิทยา 3. โรงเรียนเอกประสิทธิ์ศึกษา 4. โรงเรียนดำรงเรืองวิทย์ 5. โรงเรียนกสิษฐวิทยา 6. โรงเรียนชาญกิจศึกษา 7. โรงเรียนประทุมอนุสรณ์ 8. โรงเรียนเผด็จศึกศึกษา 9. โรงเรียนมงคลจิตร์วิทยา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนมณีวัฒนา 2. โรงเรียนอำนวยการพิทยา 3. โรงเรียนเบญจวรรณศึกษา 4. โรงเรียนบำรุงอนุชนวิทยา 5. โรงเรียนพระแม่มาลีพระโขนง 6. โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ 7. โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณ์ 8. โรงเรียนสากล 9. โรงเรียนปิยะมิตร 10. โรงเรียนเจริญผลวิทยา 11. โรงเรียนกันตะบุตร 12. โรงเรียนอัมพวันศึกษา 13. โรงเรียนนิลประพันธ์ 14. โรงเรียนวรัตน์ศึกษา 15. โรงเรียนตรีมิตรวิทยา 16. โรงเรียนประจักษ์วิทยา 17. โรงเรียนพรประสาทวิทยา 18. โรงเรียนเปรมประชาวัฒนา 19. โรงเรียนมงคลจิตร์วิทยา 20. โรงเรียนสุจิตต์นวัต 21. โรงเรียนภาษานุสรณ์ ฯ 22. โรงเรียนสายประสิทธิ์วิทยา 23. โรงเรียนสุโรจน์วิทยา 24. โรงเรียนสตรีจรรุวัฒนานุกุล 25. โรงเรียนเศรษฐบุตตรอุปถัมภ์

สังกัด	กลุ่มทดลองใช้เครื่องมือ	กลุ่มตัวอย่าง
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาเอกชน		26. โรงเรียนธรรมภิรักษ์ 27. โรงเรียนสุวกุลพิทยา 28. โรงเรียนอำนวยการศิลป์ธนบุรี 29. โรงเรียนเปรมฤดีศึกษา 30. โรงเรียนนันทนาท

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม เรื่อง การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครูอู๋บาลใน
โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

แบบสอบถาม
เรื่อง
การรับรู้และการจัดทำสารนิทัศน์ของครอบครัวในโรงเรียนประถมศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้
 - ส่วนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการรับรู้ของครอบครัวเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์
 - ก. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสารนิทัศน์
 - ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์
 - ค. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์
 - ง. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครู
 - จ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียน
 - ฉ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์
 - ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการจัดทำสารนิทัศน์ของครอบครัว
 - ก. วิธีการเก็บผลงานเด็กของครู
 - ข. วิธีการบันทึกของครู
 - ค. วิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็ก
 - ง. วิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์
 - จ. การนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางด้านการเรียนการสอน
 - ฉ. การนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครอง
2. โปรดอ่านคำแนะนำก่อนตอบแบบสอบถามส่วนนั้น ๆ
3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกส่วนและทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัยที่ได้ จะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาครอบครัว โดยผลการวิจัยจะใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารในการจัดการอบรมให้ความรู้แก่ครูปฐมวัยและเป็นแนวทางให้นักวิชาการนำผลการวิจัยไปสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้แก่ผู้ศึกษาในสาขาการศึกษาปฐมวัยได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้เพื่อเป็นครูที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการประเมินคุณภาพการศึกษาปฐมวัยต่อไป (แบบสอบถามฉบับนี้จะไม่มีผลใดๆ ต่อทางโรงเรียนหรือครู)

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

นางสาวเกษร กอกขง

นักศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ส่วนที่ 1

ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อคำถาม แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

1.1 อายุ

- () ต่ำกว่า 21 ปี () 21 – 30 ปี
 () 31 – 40 ปี () สูงกว่า 40 ปี

1.2 วุฒิการศึกษา

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขา.....
 () ระดับปริญญาตรี สาขา.....
 () สูงกว่าปริญญาตรี สาขา.....

1.3 ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล

- () น้อยกว่า 5 ปี
 () 6 – 10 ปี
 () 11 – 15 ปี
 () มากกว่า 15 ปี (โปรดระบุจำนวนปี)..... ปี

1.4 ประสบการณ์การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- () ท่านเข้ารับการอบรมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสารนิทัศน์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การบันทึกพฤติกรรมเด็ก เป็นต้น ทุกครั้งที่มีการจัดอบรม ประมาณ 50 % ไม่เคยเข้าเลย อื่น.....
- () ท่านเรียนรู้สารนิทัศน์มาจากหลักสูตรที่ท่านสำเร็จการศึกษามา
 () ท่านอ่านจากหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสารนิทัศน์
 () ท่านเคยได้ยินครูคนอื่นเล่าให้ฟัง
 () ท่านเข้าประชุม/สัมมนาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสารนิทัศน์ บ่อยครั้ง บางครั้ง ไม่เคยเข้าเลย
- () อื่น ๆ.....

2. ความรับผิดชอบในปัจจุบัน

นักเรียนในชั้นที่ท่านสอน รวมทั้งสิ้น..... คน

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของครูอนุบาลเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์

คำชี้แจง แบบสอบถามส่วนนี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ ว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ในระดับใด ตามความถี่ของการมีความรู้ ความเข้าใจตามคำถามนั้น ๆ ตั้งแต่ ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ทราบ (กรุณาตอบข้อคำถามตามความเป็นจริง)

โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อให้เข้าใจ และแสดงความคิดเห็นของท่านต่อข้อความเหล่านั้น โดยใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยมีเกณฑ์ให้เลือกตอบดังนี้

ใช่ หมายถึง เป็นข้อความที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าเห็นด้วยกับข้อความนั้นว่าเป็นจริง และถูกต้องตามหลักการของการจัดทำสารนิทัศน์

ไม่แน่ใจ หมายถึง เป็นข้อความที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นถูกต้องตามหลักการจัดทำสารนิทัศน์

ไม่ทราบ หมายถึง เป็นข้อความที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าข้อความนั้นผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเลยว่าเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์หรือไม่

หมายเหตุ สำหรับเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อความนั้น ๆ ในสิ่งที่ผู้ตอบต้องการ

ตัวอย่าง

การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ทราบ	หมายเหตุ
1. สารนิทัศน์เกี่ยวข้องกับเด็กและครู	✓			

การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ทราบ	หมายเหตุ
ก. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสารนิทัศน์				
1. สารนิทัศน์คือ การจัดทำข้อมูลที่จะเป็นหลักฐานหรือแสดงให้เห็นร่องรอยของการเจริญเติบโต และการเรียนรู้ของเด็ก				
2. สารนิทัศน์คือ หลักฐาน พยาน หรือ เอกสารที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของเด็ก				
3. สารนิทัศน์ สามารถใช้เป็นหลักฐานการประกันคุณภาพครู และโรงเรียน				
4. สารนิทัศน์จะเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก				
5. สารนิทัศน์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากตัวเด็กเป็นสำคัญ				
6. การจัดทำสารนิทัศน์ที่ดีมีคุณภาพต้องแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละด้านที่ต้องการ				
ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของสารนิทัศน์				
1. การบันทึกเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับเป็นรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์				
2. การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กเป็นรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์				
3. ผลงานรายบุคคลและรายกลุ่มที่แสดงให้เห็นการเรียนรู้ความสามารถ ทักษะ เป็นรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์				
4. การจดบันทึกให้เด็กโดยครูคือรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์				
5. ตัวอย่างการขีดเขียนที่ไม่เป็นตัวหนังสือหรือที่เป็นตัวหนังสือของเด็กคือรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์				
6. การบันทึก การแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กระหว่างครูกับผู้ปกครองเป็นรูปแบบหนึ่งของสารนิทัศน์				

การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ทราบ	หมายเหตุ
ค. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์				
1. ควรเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต้องใช้ให้เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลที่ต้องการแต่ละจุดประสงค์				
2. การสังเกตและการจดบันทึกควรทำทุกวันตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนอย่างสม่ำเสมอ				
3. การจัดเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็ก อาจเก็บด้วยรูปภาพก็ได้โดยมีคำอธิบายประกอบภาพด้วย				
4. ควรมีการบันทึกความคิดเห็นหรือความรู้สึกของเด็กประกอบในผลงานด้วยทุกครั้ง				
5. การเก็บสารนิทัศน์เกี่ยวกับภาษาที่เด็กยังไม่สามารถเขียนได้ ให้เก็บประเภทร่องรอยอื่นแทน เช่น ภาพวาด เป็นต้น				
6. การจดบันทึกหรือการเก็บข้อมูลควรเป็นไปตามสภาพจริงโดยไม่แต่งเติมคำพูดหรือจัดฉากเพื่อถ่ายรูป				
ง. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทครู				
1. ครูต้องศึกษาหลักสูตรและเป้าหมายการพัฒนาเด็กก่อนการจัดทำสารนิทัศน์				
2. ครูต้องดำเนินการจัดเก็บสารนิทัศน์ทั้งที่เป็นผลงานภาพและการบันทึกโดยครู				
3. ครูต้องเป็นผู้ริเริ่มระบบการจัดทำสารนิทัศน์ของตนเองสำหรับเด็กแต่ละคนของครู				
4. ครูจะต้องบันทึกขณะเด็กทำกิจกรรมหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ หรือขณะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ด้วย				
5. ครูจะต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็กหลาย ๆ รูปแบบ				
6. ครูเป็นผู้ประเมินพัฒนาการเด็กจากสารนิทัศน์				

การรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ทราบ	หมายเหตุ
จ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทผู้เรียน				
1. เด็กสามารถขีดเขียนในสิ่งที่ต้องการได้				
2. เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของตนเองได้				
3. เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกผลงานของตนเองและของกลุ่ม				
4. เด็กมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมผลงานในการจัดทำสารนิทัศน์				
5. เด็กสามารถรับรู้เกี่ยวกับการทำงานและการเรียนของตนเองได้ ว่ามีความสำคัญและมีคุณค่า				
6. เด็กสามารถร่วมจัดทำสารนิทัศน์กับเพื่อนและครูในชั้นเรียนได้				
จ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์				
1. สารนิทัศน์สามารถใช้ประเมินพัฒนาการเด็กได้ทุกด้านตามจุดประสงค์ที่ต้องการเก็บข้อมูล				
2. ครูสามารถช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กแต่ละคนได้จากสารนิทัศน์				
3. เด็กสามารถรับรู้คุณค่างานและการเรียนรู้ของตนเองได้จากสารนิทัศน์				
4. ครูสามารถปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนได้จากสารนิทัศน์				
5. สารนิทัศน์สามารถแสดงให้เห็นผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการของลูกหลานได้				
6. สารนิทัศน์สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบในการศึกษาชั้นต่อไปของเด็กได้				

ส่วนที่ 3 การจัดทำสารนิทัศน์ของครูอนุบาล

คำชี้แจง แบบสอบถามส่วนนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ของท่าน ซึ่งท่านในฐานะ
เป็นครูประจำชั้นและได้ปฏิบัติการสอนเด็กในชั้นเรียนของท่านเองและได้ดำเนินการ
จัดทำสารนิทัศน์จริง ตามความถี่ของการจัดทำสารนิทัศน์นั้น ๆ

โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อให้เข้าใจ และแสดงความคิดเห็นของท่านต่อข้อความเหล่านั้นโดยใช้
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับสิ่งที่ท่านปฏิบัติมากที่สุดเพียงคำตอบเดียวโดยมีเกณฑ์ให้เลือกตอบดังนี้

ปฏิบัติเสมอ หมายถึง ท่านจัดทำสารนิทัศน์ตามข้อคำถามนั้นทุกครั้งหรือประมาณ
ร้อยละ 80 – 100 ของงาน

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หมายถึง ท่านจัดทำสารนิทัศน์ตามข้อคำถามนั้นเป็นบางครั้งหรือประมาณ
ร้อยละ 50 – 79 ของงาน

ไม่ได้ปฏิบัติ หมายถึง ท่านจัดทำสารนิทัศน์น้อยมากหรือไม่ได้จัดทำสารนิทัศน์ตามข้อคำถามนั้น
ประมาณต่ำกว่าร้อยละ 50 ของงาน

หมายเหตุ สำหรับเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อความนั้น ๆ ในสิ่งที่ผู้ตอบต้องการ

ตัวอย่าง

การจัดทำสารนิทัศน์	ปฏิบัติเสมอ	บางครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติ	หมายเหตุ
1. ท่านจัดทำสารนิทัศน์	✓			

การจัดทำสารนิทัศน์	ปฏิบัติเสมอ	บางครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติ	หมายเหตุ
ก.วิธีการเก็บผลงานเด็กของครู				
1. ท่านตั้งเป้าหมายในการเก็บสารนิทัศน์ของเด็กก่อนล่วงหน้า				
2. ท่านเก็บผลงานเด็กที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กทุกด้าน				
3. ท่านให้เด็กมีส่วนร่วมในการเก็บผลงานของตนเอง				
4. ท่านให้เด็กมีส่วนร่วมในการเก็บผลงานของกลุ่ม				
5. ท่านให้เด็กหรือผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่เด็กเลือกเก็บ				
6. ท่านแสดงความคิดเห็นลงในผลงานเด็กที่ท่านต้องการเก็บ				
ความคิดเห็น อื่น ๆ เกี่ยวกับการเก็บผลงานเด็กเกี่ยวกับสารนิทัศน์				
.....				
.....				
ข. วิธีการบันทึกของครู				
1. ท่านบันทึกเด็กเป็นรายบุคคล				
2. ท่านบันทึกเด็กเป็นกลุ่ม				
3. ท่านใช้เทปบันทึกเสียงช่วยในการบันทึก				
4. ท่านบันทึกคำพูดเด็กจากการทำกิจกรรม				
5. ท่านบันทึกพฤติกรรมของเด็กตามจุดประสงค์ โดยสังเกตจากการทำกิจกรรมและกิจวัตรของเด็ก				
6. ท่านบันทึกเรื่องราวจากที่เด็กเล่าจากงานลงชิ้นงาน หรือจากการสัมภาษณ์				
ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะ.....				
.....				
.....				

การจัดทำสารนิทัศน์	ปฏิบัติเสมอ	บางครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติ	หมายเหตุ
ค.วิธีการเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็ก ตามจุดประสงค์ของการจัดทำสารนิทัศน์				
1. ท่านตั้งเป้าหมายก่อนการเก็บตัวอย่าง				
2. ท่านเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กด้วยการ ถ่ายภาพ ถ่ายภาพสไลด์หรือวิดีโอ				
3. ท่านเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กขณะเด็ก ทำกิจกรรมภายในห้องเรียน				
4. ท่านเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กขณะเด็กทำ กิจกรรมภายนอกห้องเรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม				
5. ท่านเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กด้วยการ จดบันทึกเรื่องราว การบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิด ขึ้นกับตัวเด็ก				
6. ท่านเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กจากผลงาน ทั้งรายบุคคลและกลุ่ม				
7. ท่านเก็บตัวอย่างการแสดงออกของเด็กจากการเล่า เรื่องราวต่างๆ การแสดงความคิดเห็น และการสนทนา ของเด็ก				
ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะ.....				
ง. วิธีการประเมินเด็กจากสารนิทัศน์				
1. ท่านประเมินสารนิทัศน์ของเด็กเป็นรายบุคคล				
2. ท่านประเมินสารนิทัศน์ของเด็กเป็นกลุ่ม				
3. ท่านวิเคราะห์พัฒนาการของเด็กจากตัวอย่าง สารนิทัศน์เพื่อแจกแจงพัฒนาการเด็กตามจุดประสงค์ การประเมิน				
4. ท่านวิเคราะห์และประเมินพัฒนาการของเด็กจาก การบันทึกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก				

การจัดทำสารนิทัศน์	ปฏิบัติเสมอ	บางครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติ	หมายเหตุ
5. ท่านตีความระดับพัฒนาการของเด็กจากตัวอย่างการแสดงออกของเด็กจากสารนิทัศน์และการบันทึกพัฒนาการของเด็ก				
6. ท่านใช้สารนิทัศน์เป็นฐานของการประเมินพัฒนาการเด็กจากฟอร์ทโฟลิโอ				
ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะ.....				
จ.การนำสารนิทัศน์ไปใช้ทางการเรียนการสอน				
1. ท่านประเมินการเรียนการสอนจากข้อมูลที่ได้จากสารนิทัศน์				
2. ท่านปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนจากการวิเคราะห์ในสารนิทัศน์				
3. ท่านจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายเพื่อที่จะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก				
4. ท่านเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นในขณะที่ทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก				
5. ท่านช่วยเหลือเด็กพิเศษและเด็กปกติจากสิ่งวิเคราะห์ได้จากสารนิทัศน์				
6. ท่านส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปกติและเด็กพิเศษจากสารนิทัศน์				
ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะ.....				

การจัดทำสารนิทัศน์	ปฏิบัติเสมอ	บางครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติ	หมายเหตุ
จ. การนำสารนิทัศน์ไปใช้กับผู้ปกครอง				
1. ท่านนำข้อมูลที่ได้จากการจัดทำสารนิทัศน์มา ตีความร่วมกับผู้ปกครอง				
2. ท่านนำผลงานเด็กหรือบันทึกเกี่ยวกับเด็กส่งไปให้ผู้ ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองทราบพัฒนาการของเด็ก				
3. ท่านขอความร่วมมือจากผู้ปกครองโดยการ ช่วยเหลือเด็กจากสิ่งทีพบเกี่ยวกับเด็กจากสารนิทัศน์				
4. ท่านขอความร่วมมือจากผู้ปกครองโดยการ ส่งเสริมเด็กจากสิ่งทีพบเกี่ยวกับเด็กจากสารนิทัศน์				
5. ท่านจัดแสดงสารนิทัศน์ให้ผู้ปกครองได้ทราบ เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก				
6. ท่านแนะนำผู้ปกครองในการใช้สารนิทัศน์หรือ จัดทำสารนิทัศน์ที่บ้าน				

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวเกสร กอกอง
วันเดือนปีเกิด	12 พฤษภาคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	175 ถนนพิทักษ์ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ 67110
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม
พ.ศ. 2542	คบ.(การศึกษาปฐมวัย) จาก สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2545	กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร